

Nummer 64 - September 2004

16e jaargang

Verschijnt 4 x per jaar

Prijs per stuk € 3,00

Limburgs Schutterstijdschrift

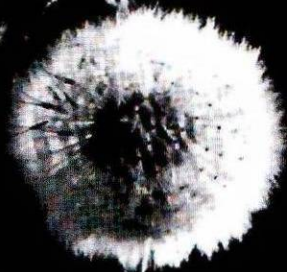

Schutterij St.-Joris Wesseem winnaar OLS 2004

Uitvaartverzorging Strijbos

Hoogpoort 12
Postbus 524 • 6000 AM Weert
Tel. 0495 - 543521 • Fax 0495 - 546874
E-mail p.strijbos@hetnet.nl

*Ook voor op- en
herbegravingen*

HERSTEL UW TRADITIE IN ERE: KEVELAERER VAANDELS: RESTAURATIE EN NIEUW.

KEVELAERER FAHNEN + PARAMENTEN GmbH

Kapellenplatz 27. D-47623 Kevelaer
Telefoon: 02832-5734 / Fax: 02832-50075

Wij hebben de vakkennis en kunde in huis om nieuwe vaandels te vervaardigen en oude vaandels te restaureren. Wij gebruiken de meest zeldzame, kostbare en functionele materialen om via hand- of machineborduurwerk en de onmisbare kunsthistorische achtergrond een ambachtelijk werkstuk van allure af te leveren.

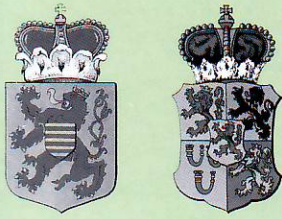
U kunt ook contact opnemen met:
Stadelmaier Nijmegen B.V., Postbus 7063, 6503 GN Nijmegen
Telefoon: 024-379 11 70
Fax: 024-3 79 11 71

Aangenaam.

Zo. Nu eerst een Bavaria.

Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'

Het Limburgs Schutters-tijdschrift wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van de Stichting Limburgs Schutterstijdschrift te Thorn.

Abonnementen:

Het Limburg Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar. Abonnementsprijs € 12,50 per jaar.

Losse nummers € 5,- inclusief verzendkosten

Bankrelaties:

Nederland:
Rabobank Centraal Plateau
Rekeningnr. 15.48.43.105
België:
Dexia bank te Kinrooi
Rekeningnr. 068.2059877.12

Voorbehoud

© Copyright Limburgs Schutterstijdschrift

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een automatisch bestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie. Redactie, correspondenten en auteurs verklaren dat deze uitgave op zorgvuldige wijze en naar beste weten is samengesteld, evenwel kan op geen enkele wijze ingestaan worden voor juistheid en volledigheid van de informatie. Derhalve aanvaarden noch de redactie noch de stichting Limburgs Schutterstijdschrift geen enkele aansprakelijkheid voor schade, van welke aard dan ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen die gebaseerd zijn op bedoelde informatie. Plaatsing van een artikel in dit tijdschrift houdt niet in dat de inzichten van de schrijver worden gedeeld door de redactie. Redactie en stichting LS stellen het algemene belang boven het persoonlijk belang en behouden zich daarmee het recht voor om aangeboden teksten te wijzigen, in te korten of zelfs niet te plaatsen.

ISSN: 1382-0893

Beste schuttersvrienden,

In januari j.l. hebben wij op "zijn" schuttersdag afscheid genomen van Wim Pijpers, als oprichter en hoofdredacteur van ons Limburgs Schutterstijdschrift. Meer dan vijftien jaar heeft hij, soms tegen de stroom in, ons blad gedragen. Wij zijn hem daar blijvend dank voor verschuldigd. Omdat we nog geen nieuwe hoofdredacteur hadden, heeft Wim bovendien voor de eerste twee nummers van dit jaar nog de functie van eindredacteur op zich genomen. We zullen nu, hoe moeilijk ook, zonder Wim als hoofd- en eindredacteur verder moeten.

Dit nummer verschijnt mede door de bewonderenswaardige inzet van Luc Wolters, enkele actieve leden van het nieuwe team van redactieleden en correspondenten en van het nieuwe stichtingsbestuur, met medewerking van enkele contacten uit de schutterswereld en tevens met een nieuwe opmaker en een nieuwe drukker. Beoordeelt U zelf het eindresultaat.

Ons tijdschrift is inmiddels een onmisbaar communicatiemiddel geworden voor iedereen die in het schutterswezen is geïnteresseerd. Daarom durf ik ook op U allen een beroep te doen.

Ik roep onze aangesloten bonden op, via hun correspondenten, een grote informatiestroom op gang te brengen. Vaker dan in het verleden zullen we gastschrijvers vragen bijdragen te leveren. Nestor Jan van Lieshout geeft in dit nummer het goede voorbeeld.

Ons Schutterstijdschrift wint aan waarde als steeds meer mensen zich geroepen voelen artikelen aan te leveren.

Tot slot: we blijven op zoek naar een nieuwe hoofd- c.q. eindredacteur.

Ik wens onze redactie en het nieuwe bestuur van de Stichting Limburgs Schutterstijdschrift een voorspoedige toekomst.

Veel leesplezier.

Met hartelijke schuttersgroeten ,

drs. F.L.A.J. Wolters

President Oud-Limburgse Schuttersfederatie

Bij de voorpagina:

Het OLS 2004 in Opglabbeek werd gewonnen door schutterij St.-Joris Wessem. Het zestel van Wessem bestaat achtereenvolgens uit Eric Steffanie, Henri Scheeren, Johan Kessels, Wim Bidlot, Thijs Deneer en Ted Scheeren.

Foto: Wim Pijpers

Druk:

drukkerij paesen

Drukkerij Paesen NV
Industrieweg-Noord 1199
3660 Opglabbeek
België
E-mail: info@drukkerijpaesen.be

Ontwerp:

Grafisch Vormgever TMdesign
Irmstraat 7
6369 VL Simpelveld
Nederland
E-mail: info@tmdesign.nl

Voor alle administratieve zaken, zoals aan- en afmelden van abonnees, adreswijzigingen etc. en voor advertenties en betalingen kunt u contact opnemen met de secretaris-penningmeester van de Stichting Limburgs Schutterstijdschrift, Henk Smeets, Zwarte Graaf 10, 6439 BB Doenrade, tel.: 06-55301971 of 046-4422790. E-mail: henksmeets@keyaccess.nl
Het abonnement op het Limburgs Schutterstijdschrift loopt gedurende het kalenderjaar. Opzeggingen a.u.b. één maand voor het einde van het jaar aan bovenstaand adres.

Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal in december verschijnen. Copij kan tot 1 november ingeleverd worden bij de redactie, t.a.v. Luc Wolters, dr. Schweizerstraat 4, 6369 XL Simpelveld
E-mail: luc.wolters@hetnet.nl

ZLF na voortijdig einde op herhaling

Luc Wolters

Aan het Zuid-Limburgs Federatiefeest, dat in 2004 in Oost-Maarland georganiseerd zou worden, kwam voortijdig een einde doordat op zaterdagavond de feesttent weg was gewaaid. Op zaterdagmiddag werd met alle égarde de keizer van de schutterij geïnstalleerd, temeer bijzonder daar in Oost-Maarland slechts één maal per twee jaar de koningsvogel geschoten wordt. Nog voordat de keizersreceptie een aanvang kon krijgen, kwam een einde aan wat een hoogtepunt voor de Eijdsense schutterij had moeten worden: het schuttersfeest op zondag kon geen doorgang vinden.

Een grootse opzet

Schutterij St.-Sebastianus Oost-Maarland had echt alles uit de kast gehaald om er een onvergetelijk feest van te maken. En daar was ook aanleiding toe: men mocht het Zuid-Limburgs Federatiefeest organiseren, het voor hen grootste schuttersfeest in het bestaan van de vereniging. En alsof dat nog niet genoeg was, had de schutterij – die slechts eens per twee jaar de vogel schiet – verleden jaar een nieuwe keizer gekregen, die met veel égarde officieel geïnstalleerd zou worden. Al twee jaar van tevoren werd een start gemaakt met de organisatie en een klinkend programma werd gepresenteerd: Vrijdag 16 juli: optreden van Rowwen Hèze
Zaterdag 17 juli: Pontificale Eucharistieviering, met de keizersinstallatie en met medewerking van diverse schutterijen en het drumfanfarekorps van de Nationale Reserve.
Zondag 18 juli: het grote

schuttersfeest met deelname van ruim 60 schutterijen
Maandag 19 juli: Limburgse middag voor bejaarden en medewerkers met optredens van diverse Limburgse artiesten.

Vele gasten

Met deze veelbelovende planning hadden de Oost-Maarlandse schutters grootse verwachtingen van hun schuttersfeest. Men had vele genodigden, uit de schutterswereld, bestuurlijke contreien en militairen. Zo waren op de zaterdagmiddag gedeputeerde mevrouw Wolfs van Cultuur present evenals de burgemeester en gemeenteraad van Eijdsen gekleed in frak. De complete schutterijen van Mheer en Sint Maartensvoeren begeleidden de stoet, die was samengesteld uit de schutterij van Oost, de vele genodigden en de deputaties van de schutterijen van het ZLF met vaandeldragers naar de kerk. En na afloop van de Mis wachtte de schutterij van

△ De desolate aanblik van de feesttent, vlak na de verwoestende windstoten en buien. (zie ook overige drie foto's) Foto's: Luc Wolters

Strucht deelnemers en genodigden op. Ook het fanfarekorps van de Koninklijke Landmacht was van de partij, dat in Oost-Maarland al eerder een keer acte de présence had gegeven tijdens de jubileumfeesten bij gelegenheid van het 250-jarig bestaan (in 2000) en waarmee goede con-

tacten worden onderhouden.

Een geslaagde keizerinstallatie

Middels een drieherenmis - met vicaris Storcken namens de bisschop - werd een plechtige Eucharistieviering gehouden. De vaandeldragers van de deputaties van de bij de

△ Het keizerspaar Jan Odekerken en Leonie Odekerken-Rose werd plechtig geïnstalleerd en feestelijk ingehaald.

Foto: schutterij St.-Sebastianus Oost-Maarland

Federatie aangesloten schutterrijen maakten een erewacht op het altaar. Tijdens de mis werd Jan Odekerken als keizer van "Oesj" geïnstalleerd. Jan was koning in de jaren 1987 en 1989, maar slaagde er in 1991 niet in om keizer te worden. Maar hij gaf de hoop op het keizerschap niet op, werd wederom koning in 1999 en 2001 en slaagde er in 2003 in om het felbegeerde keizerschap te bemachtigen. In 2000 vierde hij zijn 25-jarig lidmaatschap. Eind 2003 trad hij in het huwelijk met Leonie Rose, met wie hij tot keizerspaar werd geïnstalleerd. Tijdens de kerkdienst zwoer hij met zijn hand aan het vaandel de eed van trouw, waarna hem door de drie hoogste officieren generaal Jac. Rousch, kolonel Gerard Odekerken en majoor Eugene Meertens de attributen degen, kroontje en keizersilver werden aangereikt. Van de kerk naar de tent trok een feestelijke stoet, waarbij het keizers- en koningspaar, burgemeester en gedeputeerde een

ereplaats kregen op de versierde boerenwagen van het koningmeisteken.

Slecht weer op komst

Terug in de feesttent werd een gezellige koffietafel gehouden. Broodjes en vlaai stonden klaar, alles op kosten van de gastvrije schutterij van Oost-Maarland, er werd gesproken over de plechtige installatie van de keizer. Het programma ging onophoudelijk verder. Na het koningsvogelschieten wordt de koning in Eijsden op een later tijdstip op plechtige wijze geïnstalleerd en gehuldigd, en wel bij gelegenheid van het Koningmeisteken. In dit geval was er een Keizermeisteken: de keizerin las een gedicht voor ter hulding van de keizer en voorzitter Gerard Odekerken deelde zijn broer mee dat de sabel, die hij in de kerk had gekregen, een geschenk van de familie was. Onderwijl werd de nieuwe uitgave van het tijdschrift "Uit Eijsdens Verleden" gepresenteerd, dat handelde over de geschiedenis van de meer dan

250 jaar oude schutterij St.-Sebastianus. Buiten veranderde het weerbeeld: er was slecht weer op komst.

De tent barst open

Om te voorkomen dat de wind vat zou krijgen op de tent, werd het tentzeil langs de zijkanten dichtgemaakt. Eerst speelde de wind voorzichtig met de tent en blies golven in het doek. Binnen ging het programma verder: om te voorkomen dat de bezoekers voortijdig zouden vertrekken kondigde ceremoniemeester Koos Vaes aan dat de receptie van de keizer een kwartier eerder zou beginnen, direct om zeven uur. Maar nauwelijks was dit aangekondigd of het weer trok alle aandacht. Buiten was een hoosbui losgebarsten. De wind nam toe tot zelfs windkracht 10 en de storm probeerde grip te krijgen op de tent. Binnen klonk een onheilspellend en luid geklapper. De tentpalen overlaptten elkaar, de wind trok het tentzeil omhoog en plotsklaps zakte het weer, waar-

door de palen op elkaar klapperden. Dit was het teken voor de mensen om op hun hoede te zijn en zich langs de zijkanten van de tent te posteren. Door de forse rukwinden barstte het tentdak plotsklaps open en de helft van de tent lag open en bloot. De tenthelft woei om en de palen, die het doek hoog hielden, vielen in het geraas van de storm om. Luid geschreeuw van angst, lichte paniek, duwen en trekken. Het onweer teisterde het restant van de tent en de vele bezoekers met slagregens, die het zicht belemmerden. Het nog overeind staande tentdeel zakte in de lengterichting langzaam in, platgeduwd door de wind. En binnen een kwartier was het zware en donkere weer veranderd in een blauwe hemel, warm en droog.

Chaos

De ravage die het onweer in die korte tijd had aangericht, was enorm. De storm liet niet alleen de feesttent maar de gehele aangeklede weide in

desolate toestand achter: jurytentjes waren aan flarden gerukt, schietbomen hingen schots en scheef, fruitboompjes waren geknakt als luciferhoutjes. Het terrein en de vele mensen waren doorweekt. Slechts een gedeelte van de feesttent bleef overeind; hierdoor bleef alleen de bühne ongemoeid en door het tentzeil overdekt. Kinderen huilten van de schrik en de spanningen, vrouwen zochten hun man, her en der lagen in de strijd met de elementen verlorren voorwerpen. De lichtgewonden werden ter plaatse opgevangen en verpleegd. Ook erevoorzitter en landeigenaar Antoine Rempelberg van de Sint Agathahoeve in Oost-Maarland bleef hiervan niet gevrijwaard. Een viertal gewonden moest een korte behandeling in het ziekenhuis ondergaan.

Geluk bij ongeluk

Dat er geen zwaargewonden of zelfs doden gevallen waren, was een geluk bij ongeluk, in zoverre als je daar überhaupt

van kunt spreken. Maar één ding is zeker: als dit debacle zich zou hebben afgespeeld op de zondag van het schuttersfeest, met een volle feestweide vol schutters en bezoekers en deze zouden bij een onverwachte storm de tent in gevlucht zijn, die vervolgens door dergelijk slecht weer getroffen zou worden, dan was de ramp niet te overzien geweest. De paniek die je in zulke grote mensenmassa's krijgt, mensen die onder de voet worden gelopen en gewonden die zouden vallen door vallende tentpalen. Tijdens een drukbezocht tentfeest en deze onvoorziene weersomstandigheden, zou dit tot een catastrofe kunnen leiden.

Herinneringen aan Montfort

Dit doemscenario in Oost-Maarland roept onherroepelijk herinneringen op aan de ramp in Montfort in 1983, die recent nog in het Limburgs Schutterstijdschrift beschreven is (zie LS nr. 60, sept. 2003: 20 jaar na de ramp in

Montfort pp 12-15). Het was exact op dezelfde dag, dat de rampen in Montfort 1983 en Oost-Maarland plaatsvonden: op 17 juli, 's avonds rond zeven uur. En het waren dezelfde weersomstandigheden, die een prachtige dag in een ogenblik omtoverden in een chaos: broeierig warm weer, een drukkende vochtigheid, zwoel, en dan een uit het niets een opkomende storm, die binnen de tijdsspanne van een kwartier vernietigend toeslaat. En weer is 't het Zuid-Limburgs Federatiefeest, dat hierdoor getroffen wordt.

L1 faalt in berichtgeving

In Oost-Maarland kon men niet anders dan het feest af te gelasten. Burgemeester Schmidt van Eijsden, die zelf in de tent aanwezig was, gaf diezelfde avond nog een persconferentie om dit bekend te stellen. Om te voorkomen dat velen tevergeefs naar Oost-Maarland zouden komen, was L1 gevraagd hierover verslag te doen. L1 kwam, maakte

opnames, maar zond deze niet meer uit. Sterker nog, tot middernacht verklaarde de weerman van L1 in een opgenomen presentatie dat het vorige ZLF in Brunssum bijzonder broeierig weer kende en dit morgen bij het ZLF in Oost wat beter zou zijn. Ook het advertentiespotje van het ZLF bleef op TV vrolijk uitgezonden worden om een idylle in stand te houden, die al verwoest was. Alleen op de tekstpagina van L1 was het nieuws te lezen en later op de avond werd hier op de radio verslag over gedaan. Zelfs het NOS bracht dit op het landelijke nieuws. Als nieuwszender, die actualiteiten via de TV bij de mensen kan brengen, heeft L1 gefaald. De Federatie nam wel haar verantwoordelijkheid en trachtte de deelnemende verenigingen via een telefooncirkel van het nieuws op de hoogte te brengen.

Strop voor Oost-Maarland

Het zwaar gehavende terrein

werd op de zondag en de dagen erna door een grote schare mensen opgeruimd: de schutters van Oost-Maarland werden geholpen door veel sympathisanten uit de eigen kern, maar ook onder meer door schutters van Mheer, Meerssen en Strucht, die daags ervoor getuige waren van de vernietigende storm. Ook werd het rampterrein bezocht door diverse hoogwaardigheidsbekleders, zoals burgemeester Schmidt van Eijsden in werkkledij om mee te helpen, gedeputeerde Odile Wolfs en gouverneur Van Voorst tot Voorst. Een gebroken voorzitter Gerard Odekerken vertelde schokkend zijn verhaal: wat het hoogtepunt had moeten worden van de schutterij en tijdens zijn voorzitterschap, was uitgelopen op een deceptie. Hij kon het nog steeds niet bevatten dat 'zijn' ZLF zo zwaar getroffen was, zodat er gewoonweg geen schuttersfeest plaats kon vinden. Het zou het grootste schuttersfeest zijn,

dat men ooit in Oost-Maarland georganiseerd had. Immers het OLS is voor het zestal momenteel onbereikbaar en daar men van 1973 tot 1980 en sinds 1985 bij de RKZLSB aangesloten is, wachtte men geruime tijd om het ZLF te kunnen organiseren. Anderzijds was hij ook geroerd door de grote hulp die zijn schutterij uit de eigen gemeenschap en uit de schutterswereld kreeg als sympathiebetuiging, bij het opruimen of ter financiële compensatie.

De schade

Hoewel er een evenementenverzekering was afgesloten, is de schade aanzienlijk. Hoeveel schade er precies is, valt moeilijk te zeggen. 1 miljoen schade, noemde de burgemeester als getal. Later was in de kranten sprake van 750.000 en van 80.000, maar we spreken in ieder geval over aanzienlijke bedragen. Daarom werd door de Stichting ZLF een bankrekeningnummer geopend

voor donaties om de geleden schade te kunnen dragen: Rabobank 11.75.36.423. De gemeenschap toonde zich van haar beste zijde. Zo werd er door de bewoners van bepaalde straten of ook door een jeugdig schutterslid in Oost geld opgehaald voor de schutterij en werd tijdens de Diepstraatfeesten in Eijsden en de Montmartrefeesten in Oost-Maarland gecollecteerd voor dit goede doel. Ook waren er schutterijen die de buskosten, die ze anders die zondag gehad hadden, al hebben overgemaakt of schutters, die het voor de zondag gereserveerde consumptiegeld overmaakten naar de gedupeerde schutterij.

ZLF op 5 september

Na rijp beraad met de Schuttersfederatie en het gemeentebestuur werd uiteindelijk toch een nieuwe datum gevonden voor het Zuid-Limburgs Federatiefeest. Dit werd de eerste zondag van september. Via een telefoon-

cirkel werd de deelname gevraagd van de schutterijen en die was vanzelfsprekend groot, zoals het de broederschap in de schutterswereld betaamt. Slechts één vereniging, die op die dag haar koningsvogelschieten had, kon niet aanwezig zijn. En weer getroostte Oost-Maarland zich de moeite om een volledig feestterrein op te bouwen en in te richten en alles uit de kast te halen om zich een waardig gastheer voor de vele schutterijen te tonen in de hoop een ongestoord evenement te kunnen organiseren.

Nota bene: de volgende maal kunt u in het decembernummer een fotoreportage aantreffen over de installatie van het keizerspaar en over het verwoeste feestterrein en de opruimwerkzaamheden aldaar.

Een triptiek van kritiek

Door Jan van Lieshout

'Luis in de pels'

van het Limburgs schutterswezen

Luc Wolters heeft me tot deze 'column' verleid. Zijn aanzoek aanvaardde ik onder de voorwaarde dat niet aan mijn tekst zou worden getornd. Ik wil 'de luis in de pels' blijven, die ik was toen ik voor het Limburgs Dagblad het wel en wee van het Limburgs schutterswezen volgde.

Dat heeft wel eens tot commotie geleid. Ik herinner me dat de redactie van het Limburgs Schutterstijdschrift in alle staten was, toen ik had geschreven dat het Limburgs Schutterstijdschrift 'een staat in de staat' aan het worden was. Zelfreflectie weerhield de redactie van een boze reactie in de krant.

Ik herinner me ook dat Mon Vranken, de toenmalige voorzitter van schuttersbond 'De Maasvallei', en Jef Vranken, de toenmalige voorzitter van schutterij St.-Monulphus en Gondulphus I uit Maasmechelen, om te verrekken waren, toen ik had geschreven dat zij beloften niet waren nagekomen. De schutters hadden in 1984 een stuk Mechelse Hei ontgonnen om er het Oud-Limburgs schuttersfeest te kunnen vieren. Het betrof een beschermd natuurgebied. Stennis was dus groot. De schutters beloofden heide in oorspronkelijke staat te zullen terugbrengen. Maar toen ik het jaar daarop ging kijken waren aarden wallen nog altijd niet geslecht. Kavel zag groen van het gras en rood van de zuring.

Terechtwijzing trokken Mon en Jefke Vranken zich aan. Het jaar daarop nodigden zij mij uit om het herstel van de 'hei' te komen aanschouwen. De aarden wallen waren weg en het perceel zag geel van de brem. Met een foto en een stukje in de krant voelden schutters zich gerehabiliteerd.

Pas later hoorde ik dat twee milieu-inspecteurs de graafwerkzaamheden op de Mechelse Hei hadden moeten stilleggen, maar waren opgepakt en pas na de ontginning in vrijheid waren gesteld.

Ik herinner me ook hoe leden van het St.-Sebastiaangilde uit Grote-Brogel ontvlamden, toen ik had geschreven dat de catering op hun OLS in 1988 te wensen had overgelaten. Catering was uitbesteed aan een bedrijf in Echt, dat daags vóór het OLS motorliefhebbers in Assen had gespijzigd. Cateraar was daardoor te laat in Grote-Brogel. Kwam bij dat schutters spijzen in het assortiment misten. Er stond tegenover dat voor het eerst frieten verkrijgbaar waren. Maar anderhalve consumptiebon (of waren het er twee?) voor een bakje met dertien stengels vonden schutters toch wel erg prijzig. Het bestuur van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie vond de klachten gegrond en legde Brogelianen een geldboete van

△ Gerard Brebels, voorzitter van het St.-Sebastiaansgilde Grote-Brogel

Foto: Jan van Lieshout

vijfduizend gulden op. Veel pijn hebben Sebastianen daarvan niet gehad. De koper van het winnende lot in hun OLS-loterij was niet komen opdagen. Daardoor kon de hoofdprijs te gelde worden gemaakt. Aan auto hielden zij, na betaling van de boete, nog geld over.

Pijnlijker was de tussenkost van de mobiele eenheid van de Rijkswacht in Leopoldsborg. Schutters hadden de tent voor de 'very important persons' willen afbreken. Hun was de toegang tot de vip-tent ontzegd. Inderhaast werd oproerpolitie opgetrommeld, die weliswaar geen charges hoefde uit te voeren, maar wier verschijning toch een smet op het blazoen van de Sebastianen had geworpen.

Berichtgeving kwam hard aan.

'Ik zou me de eerste maanden maar niet in Grote-Brogel laten zien,' gaf de voorzitter van het St.-Sebastiaangilde, Gerard Brebels, mij de wijze raad. 'Ze steken je de banden van de auto kapot - zo kwaad zijn ze.'

Een jaar of wat later mocht ik tijdens de jaarlijkse konings-schietsing een ereschot lossen. De Sebastianen waren tot het inzicht gekomen dat aan de waarheid niet kan worden getornd, wil je als man van het woord geloofwaardig blijven.

✍ Jan van Lieshout

▷ Voorzitter Mon Vranken van schuttersbond 'De Maasvallei'

Schutterskoningin

Op woensdag 9 juni 2004 stond in de regionale krant een artikel met als kop: "Schutterij eist gelijke behandeling van vrouwelijke koning". Wat was het geval? Schutterskoningin Franca van de Rieth van schuttersgilde St.-Hiëronymus 1885 uit Weert voelde zich gediscrimineerd, omdat zij als vrouw de koningstitel had behaald, maar niet mocht meedoen aan de wedstrijd "mooiste koning" op de bondsfeesten en het OLS. Er zou sprake zijn van pure discriminatie op grond van ongelijke behandeling van mannen en vrouwen.

Jammer dat het nu weer zo moest gaan. Het is niet de eerste keer dat de vrouw in de schutterswereld aanleiding is voor een heftige emancipatiediscussie. Zonder een oordeel te willen geven wie er nu gelijk heeft, is het misschien verstandig om alle voors en tegens eens bij elkaar te zetten. Laten we eens beginnen bij Hiëronymus zelf. Een schutterij die pas sinds kort (weer) actief is. In de aanloop naar de heroprichting is gespist in annalen en gezocht naar zoveel mogelijk oude wetenswaardigheden, want het geheel, statuten, uitrusting, uniformering zou en moest historisch verantwoord zijn. Getuige ook de schitterende voordracht door de voorzitter op de laatste schuttersdag in Baexem, aangaande het uniform van Hiëronymus.

Maar ook uit hun eigen statuten blijkt dit, hier staat namelijk letterlijk: "Artikel 3: De vereniging stelt zich ten doel: [...] b. het in stand houden en bevorderen van oude gebruiken en tradities binnen de vereniging, alsmede het bevorderen van het schutterswezen, en voorts het beleven en in stand houden van cultuurhistorische gebruiken en tradities in het algemeen en meer specifiek van de eigen gemeenschap, bovendien het in stand houden, bevorderen en ontwikkelen van

die gebruiken en tradities, [...]". Je zou toch verwachten dat een schutterij dan ook accepteert dat een man koning is en niet een vrouw, want zo is het altijd volgens de gebruiken en tradities geweest. Net zoals de prins met carnaval ook een man is en geen vrouw. Of telt nu het eeuwenoude Limburgse cultureel erfgoed niet meer? Jawel, maar volgens St.-Hiëronymus discrimineren schutterijen dan!

Natuurlijk is dat flauwekul, want hoe je er ook voor zorgt dat mannen en vrouwen gelijk behandeld worden, er blijven vanzelfsprekend verschillen. Want kunnen we überhaupt iets met het begrip "koningspaar" als er een vrouwelijke koning is? En kunnen vrouwen dan ook bieleman of sappeur zijn? En moeten mannen daarom ook maar als marketenster mee mogen doen aan de optocht en wedstrijden? Of moet een man koningin kunnen zijn? En mag een koning zijn homofiele partner als koningin meenemen? Deze opmerkingen zijn niet als een grapje bedoeld, maar al deze voorbeelden worden momenteel ook niet toegestaan en dus is er ook hier sprake van discriminatie?

De reactie en opstelling van Hiëronymus spreekt niet in

△ Voorzitter Kirkels van St.-Hiëronymus Biest-Weert lichtte op de Schuttersdag nog toe hoe historisch verantwoord de Biestse uniformen gekozen werden. Nu roert de Biestse koningin zich op basis van vermeende discriminatie.

Foto: mevr. Anneke de Vaan

hun voordeel. Een "jonge" schutterij die als volledig lid binnen de federatie is opgenomen, om zo ook het spel te kunnen en mogen spelen dat OLS heet. Maar de "spelregels" waren op voorhand ook bij hun bekend en als men beter had gelezen in het normenboekje, dan had men geweten dat "indien een vrouw de koningstitel behaalt (schutterskoningin), ze het koningszilver wel tijdens de optocht draagt, maar niet tijdens de wedstrijden op het feestterrein" (paragraaf 0.2 punt 1, laatste zin.). Het is redelijk om hier te stellen dat de speler zich aanpast aan het spel met de daarbij horende spelregels en niet andersom. Dus ook Hiëronymus zou zich hiernaar moeten voegen.

Maar nu wil St.-Hiëronymus de "spelregels" (normen) toch

veranderen, terwijl men juist aanpassing aan de bestaande regels en normen zou verwachten van een nieuweling. Bij schutters die zich al jaren conformeren aan de bestaande regels zou een dergelijke houding irritatie kunnen opwekken en negatieve acceptatie in de hand kunnen werken. Meteen de krant en radio opzoeken waardoor het schutterswezen negatief in het daglicht komt te staan, valt te betreuren en is zeer spijtig. En dat terwijl afgelopen winter dit "probleem" al binnen de normencommissie aangehaald is. Deze is echter nu ingehaald door de feiten, zonder dat er al een passend antwoord voorhanden is.

Maar waarom dan toch deze reactie van St.-Hiëronymus? Laten we nu eens de zaak van de andere zijde belichten. Het

is namelijk niet de eerste keer dat een schutterij gelijke behandeling eist van man en vrouw. In het laatste decennium van de vorige eeuw verbood het bondsbestuur van de bond Eendracht (Echt) aan een vrouwelijk lid om mee te schieten met haar mannelijke collega's. Bij de beklagbehandeling voor de Commissie Gelijke Behandeling werd ter verdediging het element van traditie aangevoerd. De commissie verwierp echter dit element en stelde de klaagster in het gelijk, met het stringente advies aan het bondsbestuur om mannen en vrouwen gelijk te behandelen.

Conform dit advies werd door het bestuur van de OLS-federatie, ter gelijkstelling aan de mannen, ook aan de vrouwen het zogenaamde witte federatiebewijs verstrekt (de keuze om vrouwen ook daadwerkelijk te laten schieten, of überhaupt als lid toe te laten, wordt echter door elke schutterij afzonderlijk gemaakt). Sinds 2002 mogen vrouwen nu ook op de eerste zondag in juli onder de schietboom aan de schietwedstrijd deelnemen.

Echter in de wedstrijdnormen werd deze gelijkstelling slechts ten dele doorgevoerd. Men is niet verder gekomen dan het reeds eerder genoemde - citeert in paragraaf 0.2 aangaande de schutterskoningin. Hiermee is echter wel de deur op een kier gezet. Een schutterskoningin ("vrouwelijke koning") wordt door de federatie wel erkend, maar zij krijgt geen beoordeling conform de eisen voor de schutterskoning. Zie het normenboekje paragraaf 2.2 (mooiste koningin!) bij de toelichting: "Indien er een vrouwelijke koning (schutterskoningin) is, wordt hieronder verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de koningstitel heeft behaald, kan

zij wel meedingen als mooiste koningin (zonder koningszilver), echter niet als mooiste koning". En dit zou volgens de wetgeving als discriminerend aangemerkt kunnen worden.

Van invloed (zeker voor de bondsfeesten in Nederland) is namelijk een aantal wettelijke bepalingen: Artikel 1 van de Grondwet, de Algemene Wet gelijke behandeling (met het beklagorgaan: Commissie gelijke behandeling), de Wet gelijke behandeling mannen en vrouwen en het Verdrag VN van 18 dec. 1979 (Trb. 1982, 61 en Rectificatie Trb. 1991, 134), inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen.

Maar dat het ook anders kan, wordt bewezen in de MLSB Roermond e.o. Hier werd heel eenvoudig het wedstrijdonderdeel "mooiste schutterskoningin" ingevoerd op de schuttersfeesten. Bezwaren van praktische aard hebben zich niet voorgedaan. Er is zelfs een schutterij in deze bond die een apart koningszilver heeft voor een eventuele schutterskoningin, net zoals sommige schutterijen een apart zilver voorhanden hebben voor een eventuele keizer.

Het huidige normenboekje gaat er blijkbaar vanuit dat een schutterskoningin aan een OLS deelneemt in een lange galajurk, gezien de opmerking bij paragraaf 2.2 (mooiste koningin). Maar over het feit dat een schutterskoningin ook in uniform kan verschijnen (zoals in Weert), is blijkbaar niet nagedacht. In paragraaf 2.1 (mooiste koning) staat: "Voor de koning in uniform, mag de rang niet van invloed zijn op de beoordeling." Misschien moet hier ook bij komen te staan dat ook het geslacht niet van invloed mag zijn? Dit zomaar toestaan is echter praktisch niet mogelijk,

want dit zou betekenen dat bijvoorbeeld een marketenster in haar eigen uniform aan de wedstrijd "mooiste koning" zou mogen deelnemen. Vraag is of dat wenselijk is.

De wedstrijd "mooiste koning" verdelen in twee categorieën, getuigt in wezen ook van discriminatie en is daarom ook niet de juiste oplossing. Misschien is de wijze van handelen van de MLSB dus toch de meest voor de hand liggende? En ach, sommige zaken uiten zich als een storm in een glas water. We leven in een monarchie, het woordenboek leert dat dit een staatsvorm is met aan het hoofd een koning. Lang leve koning Beatrix! Misschien moeten we gewoon niet te zwaar tillen aan dergelijke materie en ons niet het hoofd op hol laten brengen door "mannelijke

marketentsters en koninginnen".

Schutters (m/v) zijn verstandig genoeg om in een fatsoenlijke dialoog te komen tot een passende oplossing. En laten we daarbij dan niet vergeten dat elke schutterij nog steeds autonoom is in haar beslissing om vrouwen op de vogel te laten schieten. Of de verenigingen maken hun eigen voorschriften, dat bijvoorbeeld deze vrouw dan verplicht is om een man te vragen om voor haar het zilver te dragen. Het is alleen spijtig voor Franca van de Rieth dat een eventuele oplossing er pas zal komen als zij niet meer koning is. Of ze zou zich keizer moeten schieten, "schutterskeizerin" dan wel te verstaan.

Twan Stemkens

Van de bestuurstafel

Vergadering OLS-Federatiebestuur d.d. 15 juni 2004

- Per 1 januari 2005 mag in Nederland geschoten worden met de zogenaamde geluidsarme buks. De Minister van Justitie heeft, met het oog op het algemeen belang, deze toestemming verleend.
- Tien dagen geleden zijn door VVD en CDA [Weekers en Koopmans] schriftelijke vragen gesteld aan de staatssecretaris van VROM, de heer Pieter van Geel, over de steeds strengere toepassingen van de circulaires [Traditioneel Schieten en Geluidslawaai]. NB: na vier weken werden de antwoorden verwacht, die echter onbevredigend waren voor de vragenstellers. Wordt vervolgd.
- De pas opgerichte "denktank milieuproblemen" zal op 3 juli voor het eerst bijeenkomen en wel in de Baexheimerhof te Baexem.
- Normen: de normencommissie zal het project "beoordeling vrouwelijke koningen c.a." ter hand nemen en voorstellen terzake aan het federatiebestuur voorleggen.
- Scholenproject: binnenkort zal een subsidieaanvraag voor dit project richting de beide provinciebesturen worden gestuurd. De Stichting Vrienden stelt een eerste financiële bijdrage beschikbaar. Volgens planning zullen de eerste video-opnamen op het komende OLS-feest in Oplabbeek worden gemaakt.
- Jury: de jury-cursus zal op 24 september a.s. worden afgerond.
- Op zondag 4 juli zullen we afscheid nemen van enkele juryleden met een lange staat van dienst.

Een gesmaakte samenwerking (1934-2004)

Dit jaar vieren de koninklijke schutterij Sint-Servatius Raam (Kinrooi) en de brouwerij Sint-Jozef uit Opitter een toch wel bijzonder jubileum. De brouwerij is reeds zeventig jaar de vaste leverancier bij de Sint-Servatius-schutterij van Raam. En omdat het schutterswezen niet hetzelfde zou zijn zonder de goudgele dorstlesser was dit reden genoeg voor de schutterij en de brouwerij om deze samenwerking eens in de verf te zetten met een feestavond en een tentoonstelling.

De samenwerking begon op 3 mei 1934 toen de schutterij een bondsschuttersfeest organiseerde. Zij bestelde bij de brouwerij van Opitter 100 liter bok (toenmalig dialect voor bier) voor het enorme bedrag van 201,65 oude Belgische franken, oftewel 5 euro. De factuur van deze bestelling, die onlangs opdook uit het rijke archief van de schutterij was de basis van de feestavond en tentoonstelling.

De brouwerij verleende zeer graag haar medewerking,

▷ De oude gildevlag uit 1925 van Raam bij het schutterslokaal

want dit hadden zij ook nog niet meegemaakt. Een klant die een zeventig jaar oude factuur nog in de archieven had steken, een unicum. In de archieven van de brouwerij was zelfs niets meer te vinden over deze leveringen aan de schutterij in lang vervlogen tijden.

Op 30 april jongstleden was

er de feestelijke opening van de tentoonstelling in het schutterslokaal van Raam. Het was een gezellige avond waarbij op het jubileum en de samenwerking stevig geklonken werd. De brouwerij had voor deze gelegenheid een speciaal bierglas laten maken dat herinnert aan de zeventigjarige samenwerking tussen de schutterij en de brouwerij. Maar dat was niet de enige inspanning die de brouwerij deed. Er konden natuurlijk ook enkele vaten bier vanaf en om het echt nostalgisch te maken werd het bier aan de prijs van 5 eurocent verkocht. Dat viel bij de echte schutter zeker in de smaak!

De schutterij van haar kant liet haar dankbaarheid blijken door Jozef Cornelissen van de

brouwerij een kader te schenken met daarin de foto's van de 4 brouwers die de brouwerij tot nu gekend heeft. Dit geschenk kon Jozef Cornelissen zeker beroeren, daar de brouwerij al heel lang in de handen van de familie Cornelissen is. Letterlijk tussen pot en pint werd de tentoonstelling dan geopend.

Eerst werden we wegwijs gemaakt in de brouwerij van Opitter. Hoe het allemaal begon met de familie Vissers. Johannes Vissers was lange tijd burgemeester van Opitter en bezat een brouwerij in de dorpskern. Zijn dochter Sofie huwde met Jozef Cornelissen en vanaf toen is de naam Cornelissen synoniem geworden met de brouwerij van Opitter. Jaak, één van de drie zonen van Sofie en Jozef, bouwde in 1934-1935 een nieuwe brouwerij waar in 1937 Pax Pils geboren wordt, het bier dat nu nog steeds

◁ De overhandiging van de lijst met de vier brouwers aan de huidige brouwer Jozef Cornelissen

◁ De schutters van Raam in de carnavalsstoet van Ophoven bovenop de wagen van de brouwerij

gebrouwen wordt. De andere twee zonen hadden een limonadefabriek en een bottelarij maar die werden in 1940 door Jaak overgenomen. Jaak zijn zonen Leo en Jan, nemen op hun beurt de brouwerij over en in 1972 komt de huidige brouwer Jozef in beeld. Toen Jozef zijn vader Jan in 1980 plots sterft, neemt Jozef de brouwerij over en bouwt ze uit tot het bedrijf wat het nu is.

De historie wordt rijkelijk geïllustreerd met allerhande foto's van vroeger en nu. Niet enkel foto's en tekst maar ook de ingrediënten zijn te bezichtigen. Maar hoe het bier precies gebrouwen wordt, komen we niet te weten; dat is natuurlijk een goed bewaard geheim dat wellicht in de familie Cornelissen zal blijven. Op de stand van de brouwerij waren natuurlijk ook de eindproducten te zien. Van de limonades en waters tot het bier. En dat zijn er meer dan één, de brouwerij Sint-Jozef brouwt namelijk 8 bieren met elk hun specifieke smaak en karakter.

De factuur waarmee het allemaal begon hing samen met enkele andere facturen van het bondsfeest in 1934 mooi

bij elkaar. Deze kwamen uit het archief van de schutterij, en dat de schutterij van Raam een toch wel rijk gevuld archief heeft, was te merken aan het deel in de tentoonstelling over de schutterij zelf.

Hun historie is dan ook gekend. Net zoals bij de brouwerij speelt bij de oprichting en ontwikkeling van de schutterij één familie een belangrijke rol, namelijk de familie Reynders. Het is zeker dat in het jaar 1616 Johannes Reynders aangesteld werd als Kapitein van de schutterij in Ophoven. Daarna volgen nog Reyner Reynders in 1697, Jan Reynders in 1723 en vanaf 1766 is Simon Reynders kapitein tot aan zijn overlijden. Het Reyndershuis, gelegen in de Maasstraat in Ophoven, kan hiervan nog getuigen want het is nog steeds in gebruik door de familie Reynders. Door de eerste wereldoorlog is de schutterij veel van haar bezittingen kwijt geraakt, voor de oorlog moest namelijk alles afgeven worden aan de gemeente. Na de oorlog hebben de schutters enkel met veel geluk de gildevlag kunnen onderschepen, maar het schutterszilver is nog steeds zoek.

De uniformen van de schutterij stonden ook mooi tentoongesteld. Het oude uniform hing langs het nieuwe. Dat is een militair uniform gebaseerd op het uniform van het Irish Guards-regiment (infanterie), dat werd opgericht in het jaar 1900. Het is geweten dat dit regiment in de Tweede Wereldoorlog in het noorden van Belgisch Limburg is geweest. Verder hingen er een pak foto's en artikels over de meest uiteenlopende onderwerpen: bondsfeesten, koningen, OLS-feesten, allerhande stoeten waaraan de schutterij deelnam, schutterszilver, de behaalde overwinningen, gildevlaggen enzovoort.

Het was een mooie tentoonstelling van de schutterij en de brouwerij die zeker in de smaak viel. Er zijn dan ook veel mensen naar komen kijken. Wat opviel, was dat een breed publiek de weg vond naar de tentoonstelling. Van de echte schutter, tot de verenigingen en mensen van Kinrooi zelf. De echte schutter was wel voornamelijk te vinden aan de toeg waar de verhalen over vroeger rijkelijk vloeiden, net zoals het glas bier van 5 eurocent. De buurtbewoners en mensen van andere verenigingen van Kinrooi bekeken de tentoonstelling dan weer iets langer, daar zij veel te weten kwamen over het verleden en heden van een belangrijke cultuurhistorische vereniging van Kinrooi.

De brouwerij Sint-Jozef en de schutterij van Raam zijn zeer tevreden over de opkomst en kijken nu al uit naar het volgende jubileum, want hun samenwerking is er een die zeer gesmaakt wordt, in alle betekenissen.

✍ Jo Bloemen

Verschenen publicaties

- Grumiau D, 2003, De ridderlijke schuttersgilden Sint-Sebastiaan van Nieuwerkerken, Sportrevue (6): 267-268.
- Smet A, 2003, De Chronycke van den Edelen Handbooghe Gulde "Vrede Best" uit Sint-Niklaas, Sportrevue (6): 242-245.
- Ten Bokum A; Schwartz C, 2003, Gildenbreuk, Cachet. Tijdschrift voor kunstliefhebbers.
- Van Autenboer E, 2002, Schutterswedstrijden in de 17e en 18e eeuw, Turnhout: Stadsarchief, 190 p.
- Van Autenboer E, 2003, De gilden en de werelddtentoonstelling van 1958, Volkskundige Kroniek 11 (3): 134-138.
- Verbruggen H, 2003, 'Trouw aan de traditie'. Een check-up van de Sporta-club: Sint-Sebastiaansgilde uit Gierle, Sporta-Outside 5 (2): 4-5.

Schuttersbrief per e-mail

Alfred Disch ontbreekt het niet aan initiatieven. Nadat de Maastrichtse historicus zich eerder intensief bezig heeft gehouden met het aanleggen van een uitdijende overzichtslijst van de actieve of rustende schutterijen in Limburg en elders, is hij thans gestart met een e-mail blad als een soort nieuwsbrief. Op 19 juni verscheen de eerste Schuttersbrief en met korte tussenpozen verschenen ook de volgende nummers.

Enige tijd geleden stuurde hij aan de diverse Nederlandse schuttersfederaties een e-mail, waarin hij een aantal punten lanceerde, zoals een beoordeling van de beste schutterswebsites en het instellen van wetenschappelijk onderzoek naar het schutterwezen. De antwoorden die hij op deze en andere vragen kreeg, heeft hij gebundeld in zijn eerste e-mail nieuwsbrief. Disch' aanpak is structureel en grondig. Disch hoopt - zo niet verwacht - van zijn e-mail partners eveneens een kritische blik en de bereidheid een publieke discussie te voeren. Echter bij de door Disch gehanteerde eigen wijze van behandeling van punten rafelt hij het antwoord van zijn e-mail partner zodanig uiteen, dat hij uitputtend vanuit zijn visie beargumenteert, zodat het meestal bij één reactie over en weer blijft. In zijn eerste Schuttersbrief schotelt hij de e-mail vrienden maar liefst een 40-tal pagina's van brieven en e-mails als reactie voor. Hij dienst er ook niet voor terug om de gouverneur om een reactie op zijn initiatief te vragen en aan gedeputeerde Evers de vraag voor te leggen hoe hij het kamerschieten als Limburgs volksgebruik zal ontzien. Met kritische aandacht volgt hij het schuttersgebeuren, waarbinnen hij zich als jurylid heeft opgegeven en de desbetreffende cursus gevolgd heeft.

De Schuttersbrief is een bundeling van e-mails over diverse onderwerpen aangaande het schutterwezen. Soms is het een gewone schutter die zijn mening geeft, dan weer is het een relatieve buitenstaander die wegwijs wordt geholpen, maar Disch schroomt niet om zijn vragen aan verantwoordelijke bestuurders in schuttersfederaties of ook binnen de Provincie voor te leggen. Bijzonder positief aan de Schuttersbrief is, dat het niet slechts een eenzijdige stroom van informatie behelst. Disch stelt zich een aantal actiepunten ten doel, die hij tracht te

verwezenlijken door een polemiek te starten. Dus geen vrijblijvende discussie, maar doelgericht. Dit betreft vooreerst de volgende doelstellingen, die metertijd uitbreiding zullen vinden:

1. Een e-mailblad voor elk taalgebied binnen de EGS

Het e-mailblad voor Nederland en Vlaams België heeft hij inmiddels zelf gestart met zijn schuttersbrief. Hij hoopt op hetzelfde resultaat voor het Duitstalige en voor het Franstalige werkgebied van de Europese Gemeenschap van Schutterijen (EGS). Ofwel een meerstalige versie voor het gehele werkgebied van de EGS. Overigens geeft Disch al direct zelf invulling aan zijn wensen, doordat hij de door hem opgestelde "schuttersbrief" samengevatte en vertaalde in het Duits. Deze "Schützenbrief" die eveneens langs de digitale weg verkrijgbaar is, zal vanaf oktober 2004 gepubliceerd worden op de nieuwe website van de "Bund der Historischen Deutschen Schützenbruderschaften, Köln e.V.". Bovendien heeft Disch een eigen Nederlandse internetsite bij zijn Schuttersbrief op de planning staan, waarop diverse informatie te vinden zal zijn en de oude Schuttersbrieven te raadplegen zullen zijn.

2. Toptien van beste schutterswebsites

Op voorstel van Alfred Disch heeft de OLS-Federatie besloten tot het instellen van een prijs voor de beste schutterswebsites. De redactie van het Limburgs Schutterstijdschrift is gevraagd om als jury op te treden. Zie het artikel elders in dit nummer. Ook binnen de andere Nederlandse schuttersfederaties wordt dit voorstel besproken.

3. Periodieke uitgave van schutterij-historische boeken

Graag zou Disch ook zien dat een aantal

scripts die hij voor boeken geschreven heeft, uitgegeven zouden worden. En naast zijn eigen werken zou er een reeks van schutterijhistorische boeken kunnen verschijnen. Er zijn echter door de koepelorganisaties of stichtingen binnen het schutterswezen nog geen initiatieven in deze richting ontplooid, boeken uitgeven is namelijk een vak apart en vraagt expertise op gebied van redactie, kostenbeheersing, verwachte vraag, publicatie en publiciteit. Alfred zal zelf als een bijlage bij een van zijn Schuttersbrieven zijn bevindingen over de bestaande en gewezen schutterijen in Limburg met literatuuropgave toevoegen. Hiermee bereikt de informatie in ieder geval de mensen die hier interesse in hebben. Daar er toch plannen zijn om naar aanleiding van de Schuttersbrief een website te bouwen, is het aan te bevelen de lijst met de circa 1700 door Disch aangetroffen en geïdentificeerde schutterijen aan de website te koppelen. Dit zal in ieder geval voor een grote bezoekersstroom aan deze site zorg dragen.

4. Totstandkoming van een Commissie Wetenschappelijk Onderzoek Schutterwezen

Samenhangend met het streven om publicaties over het schutterwezen te doen verschijnen, leeft bij Disch de wens om te komen tot een commissie die het wetenschappelijk onderzoek naar en over het schutterwezen stimuleert en tot stand brengt. Hierover heeft hij reeds met diverse personen gecorrespondeerd, waaronder met prof. dr. A.J.A. Bijsterveld, bijzonder hoogleraar "Cultuur in Brabant" te Tilburg, die de initiatieven wil steunen.

5. Realisering van een leerstoel voor het schutterwezen

Zo mogelijk krijgt de genoemde commissie voor het wetenschappelijk onderzoek naar het schutterwezen een zodanig gewichtige wetenschappelijke status, dat hiervoor een leerstoel aan een universiteit wordt ingesteld en er dus over dit onderwerp onderwezen wordt aan studenten.

6. Nauwere samenwerking tussen de Nederlandse en Vlaams-Belgische schuttersfederaties

7. Het Limburgs Schutterstijdschrift moet blijven!

Disch toont zich tevens een warm voorstander van het Limburgs Schutterstijdschrift en heeft zich zodoende ook tot doel gesteld dat het tijdschrift moet blijven, ondanks de vacature voor een nieuwe hoofdredacteur.

8. Drie wensen voor het Europees Schutterstreffen

Bij het Europees Schutterstreffen (EST) in Vöcklabruck (2003) heeft Disch een aantal algemene voorzieningen gemist. Hij probeert vervolgens te bewerkstelligen dat de organisator Bernheze in 2006 hier wel aandacht aan besteden zal, namelijk: een perscentrum voor de

media, een informatiestand voor het publiek en een tentoonstelling over het schutterswezen. Bernheze heeft inmiddels medewerking toegezegd.

Reeds bereikte actiedoelinden

Enkele van de punten, waar Disch voor ijvert, zijn inmiddels gerealiseerd.

a) Fen e-mailblad voor het Nederlandstalige gebied binnen de EGS
19 Juni 2004: verschijning van het 1e nummer van de Schuttersbrief (SB), bedoeld voor - vooral - het Nederlandse deel van de EGS-regio 3 en het Vlaams-Belgische deel van de EGS-regio 4. De SB heeft de primeur, het eerste e-mailblad te zijn voor schutters en hun organisaties en dát bovendien voor een gans taalgebied in Europa. Ook is er al een verkorte versie en samenvatting in het Duits beschikbaar.

b) Toptien van beste schutterswebsites
De OLS organiseert nog dit jaar (2004) een TOP 10 en is daarmee de eerste federatie binnen de EGS die een digitale wedstrijd voor schutterijen houdt! De LS-redactie is belast met de praktische uitvoering.

c) Periodieke uitgave van schutterijhistorische boeken
De Schuttersbrief draagt zelf zorg dat de studie naar de Limburgse schutterijen door Disch als bijlage bij een Schuttersbrief verzonden wordt. Dit is dan het 1e deel in de reeks *SB-Bijlagen. Werkdocumenten voor het schutterswezen*.

✉ Luc Wolters

De eeuweling:

schutterij St.-Joseph Stein

De Steinse schutterij St.-Joseph viert dit jaar haar 100-jarig bestaan. De organisatie van het bondsschuttersfeest werd aangegrepen om dit uit te breiden tot een jubileum van de 100-jarige. Het eeuwfeest werd ingeluid met een tentoonstelling over de schutterij in het Streekmuseum van Elsloo. In de expositie waren van 23 november 2003 tot en met 1 februari 2004 onder meer uniformen, in vol ornaat gehulde paspoppen, kasboeken, het koningszilver, foto's en vaandels te zien.

In het jubileumjaar vierde de schutterij als vanouds het patroonsfeest van Sint Joseph (St.-Joep). Bij die gelegenheid ontving de vereniging een nieuw vaandel dat door de pastoor tijdens de mis werd

◁ Schutterij St.-Joseph Stein in 1963 met als koning de toenmalig voorzitter Lei op den Camp. Het korps had destijds jeugdige bielemannen, links Harry Goossen, rechts Lau op den Kamp. De officier rechts is huidig generaal Harry Claessen.

Foto: schutterij St.-Joseph Stein, John Soeteman

◁ *Koningspaar en bloemenmeisje van St.-Joseph Stein tijdens OLS 2004. Tussen het koningspaar in is de nieuwbenoemde generaal Harry Claessen te zien.*

Foto Anneke de Vaan

ingezegend. In het midden zijn de contouren van een toren zichtbaar, waarbinnen patroonheilige Joseph met Kind is afgebeeld. Op de hoeken telkens een wapen, respectievelijk van de kerk, het rijk, de voormalige gemeente Stein en het oude wapen van de heren van Stein. Het ontwerp is van de hand van het schutterijbestuur, terwijl het kerkbestuur de vaandelstok schonk.

”Nieuw” is de leidraad tijdens het jubileumfeest: een nieuw vaandel en bovendien fonkelnieuwe uniformen. De Steinse schutterij werd in de laatste twee decennia gekenmerkt door haar donkergroene uniformen, welnu, de schutters in Stein zijn hier niet van afgestapt. De nieuwe uniformen zijn gemaakt naar het voorbeeld van de oude. Tevens werd er een boek gepresenteerd over de schutterij van de hand van schutterslid John Soeteman, die ook betrokken was bij de tentoonstelling. Aan dit boek zijn ook vele bijzonderheden voor dit artikel ontleend, bijvoorbeeld het programma van de festiviteiten. Op vrijdag 25 juni werden buiten de jubilerende vereniging de diverse jubilarissen gefeliciteerd. Op zaterdag werd geschoten voor het gemeentelijk kampioenschap van Stein. En zondag 27 juni volgde het jubileum bondsschuttersfeest van de schuttersbond

Gerardus, waaraan diverse gastverenigingen deelnamen, namelijk uit Urmond, Nattenhoven en de beide Maasmechelse schutterijen, om de goede banden over de Maas en de grens heen te onderstrepen.

Een bijzonderheid is voorts dat officier en langjarig lid Harry Claessen tot gene-

raal wordt geïnstalleerd. Hij was in de afgelopen 27 jaar voorzitter en al 40 jaar lid van de schutterij. Als buksmeester, materiaalbeheerder, tentbouwer en nog op vele andere wijzen is hij steevast voor de schutterij in de weer geweest. Voor deze jarenlange inzet wordt hij beloond met de hoogste officiersrang, die na het overlijden van de vorige generaal Thom Gorissen in 1995 niet meer ingevuld was.

Dezelfde Harry Claessen is tijdens het jubileumfeest afgetreden als voorzitter. Deze functie had hij ruim een kwart eeuw vervuld. In 1977 had hij de voorzittershamer op tijdelijke basis ter hand genomen, om hem pas weer in 2004 uit handen te geven. John Klinkenberg is zijn opvolger als preses van de schutterij.

✍ *Luc Wolters*

▽ *De Steinse schutterij in haar nieuwe uniformen wordt aangekondigd door de kleine Lieke Schmeitz als bordjesdraagster, OLS 2004.*

Foto mevr. L. Leunissen

Voor u gelezen:

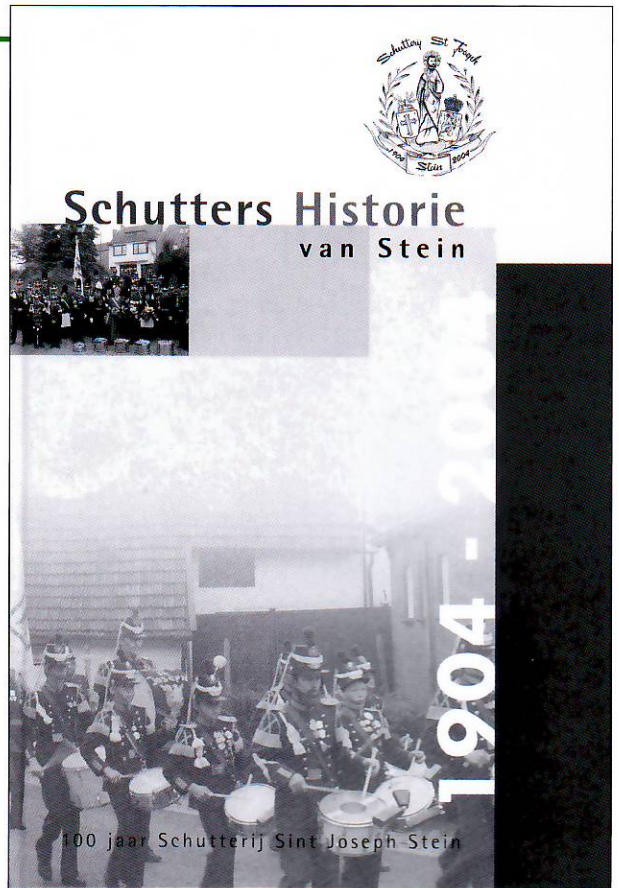
John Soeteman, Schutters Historie van Stein 1904-2004. 100 Jaar schutterij Sint Joseph Stein.

Uitgave schutterij St.-Joseph Stein (Geleen 2004) 64 pp.

Dit boek over de schutterij van Stein is een mooi verzorgd werkje met harde kaft en met veel foto's in kleur. Het is geschreven door schutterslid John Soeteman. Binnen het bestek van een beperkt aantal pagina's leidt de schrijver ons langs vele aspecten van de Steinse schuttershistorie en -actualiteit. Hoewel schutterij St.-Joseph pas in 1904 is opgericht, kent Stein een veel oudere schutterstraditie. Dit blijkt vooral uit een 16-tal zilveren koningsplaten uit de periode 1688-1844; hiervan resteren thans nog slechts drie platen, die door de huidige schutterij St.-Joseph gekoesterd worden en herinneren aan het oude schuttersleven in Stein. Soeteman schrijft een interessant verhaal over de activiteiten van de schutters in het kader van de "Maasverdediging" in 1723. De heer van Rekem liet dammen in de Maas bouwen om de Maas een andere loop geven, zodat het gebied van Rekem zich uit zou breiden. Toen de schutten van Stein waren opgeroepen hiertegen in actie te komen stootten de acht à negen Steinse schutters op een overmacht van de personen van Rekem, die hen tot een snelle aftocht dwongen. Vervolgens baseert de schrijver zich voor de 17e en 18e eeuwse schuttershistorie grotendeels op het artikel van pater Munsters in De Maasgouw van 1957, waarbij met een overname van zoveel gegevens een literatuurverwijzing wel op z'n plaats was geweest. Overigens is niet alle literatuur geraadpleegd, daar dezelfde pater Munsters ook een artikel heeft geschreven over het bevel om de honden in Stein een knuppel om de nek te hangen, zodat ze niet voor de jacht ingezet konden worden. Dit knuppelen van de honden leidde tot groot protest bij de Steindenaren, waarvan enkele van hogerhand en met behulp van schutten gerechtelijk tot de orde moesten worden geroepen. Ontbrekende literatuur blijkt ook uit de opmerking van de schrijver dat over de R.K. schutterij St.-Hubertus te Stein, die in de jaren twintig van de 20e eeuw actief was, weinig bekend is. Dit terwijl deze schutterij kort aan bod

komt in het boek over de blaasmuziek van Stein: de fanfare St.-Martinus zou in 1924 de schuttersfeesten van beide schutterijen St.-Joseph en St.-Hubertus opluisteren. Beide schutterijen waren op hun beurt present bij het 30-jarig bestaansfeest van de fanfare.

Maar met deze opmerkingen in de marge heeft John Soeteman een leuk en alleszins wetenswaardig boek over zijn vereniging geschreven. Veel thema's komen aan bod, zoals de oprichting in 1904, de vaandels, statuten, de diverse activiteiten en samenstelling van de vereniging, terwijl ook aandacht wordt geschonken aan het eerste vrouwelijke lid als geweerdrager. Deed dit in 1983 nogal wat stof opwaaien, tegenwoordig zou de Steinse schutterij niet meer zonder haar vrouwelijke geweerdragers kunnen. Er is ook aandacht voor de schietwei en het kasteleinsechtpaar dat 40 jaar voor de schutterij klaarstaat. En zelfs een controversieel thema als ongelukken in de jaren zestig en zeventig met het schieten: in 1965 werd iemand gewond door een schutterskogel, die ondanks de afgegeven vergunning op het voetbalterrein in het schootsveld aanwezig was en geraakt werd.

△ Het jubileumboek van eeuweling schutterij St.-Joseph Stein

Door de diversiteit is dit een zeer interessant boekje, dat verkrijgbaar is bij de schrijver, John Soeteman, Crostolostraat 24, 6171 PM Stein / Nieuwdorp, tel. 046-4331317, e-mail: johnsoeteman@home.nl
Kosten: € 14,95 exclusief porto (afhalen is mogelijk na afspraak). Verschuldigde kosten kunnen overgemaakt worden bankrekeningnummer 14.92.01.206 t.n.v. Schutterij St.-Joseph te Stein o.v.v. 'Jubileumboek'.

✉ Luc Wolters

Adreswijzigingen

- 232 Secretariaat St.-Petrus & Paulus Echt wijzigen in: Plataanstraat 27, 6101 KG Echt, tel. 0475-485161.
- 300 Kantonnale Schuttersbond EMM, nieuw e-mail adres: info@schuttersbondemm.nl en website: www.schuttersbondemm.nl
- 328 Secretariaat St.-Lucie Nederweert-Eind wijzigen in: p/a Y. Timmermans-Mertens, Uliker 14, 6035 SK Ospel, tel. 0495-622724, mobiel 06-42728334, e-mail: yolanda.timmermans@tiscali.nl
- 342 Secretariaat St.-Odilia Ospeldijk wijzigen in: John Lamerikx, Anselberg 24-A, 6035 RV Ospeldijk, tel. 0495-466090, e-mail: johnlamerikx@tiscali.nl
- 450 Secretariaat Stadsschutterij St. Sebastianus Heerlen wijzigen in: Albert Knol, Hendrik van Veldekestraat 7, 6367 SE Voerendaal, tel. 045-5751234 secretaris.stadsschutterij@hetnet.nl

Heiligdomsvaart Maastricht:

“Wij zijn de tijd”

Eens in de zeven jaar staat Maastricht in het teken van de Heiligdomsvaart. Het is een religieus en eeuwenoud feest, dat in de veertiende eeuw voor het eerst werd gehouden en dat zich tot de huidige tijd heeft weten te handhaven.

Geschiedenis

In 1391 werd in Maastricht de oudst bekende Heiligdomsvaart gehouden. Bij die gelegenheid werd de stad door duizenden pelgrims bezocht, die speciaal naar de relikven van de Heilige Servaas kwamen kijken. Deze relikven werden getoond vanaf een galerij aan de St.-Servaaskerk. Sint Servaas is circa 450 te Maastricht begraven en boven zijn graf is nadien de welbekende St.-Servaaskerk verrezen. Deze kerk zou op 16 juli zijn ingewijd door Monulphus, toenmalig bisschop van Maastricht. Op de acht dagen vóór en acht dagen na dit kerkwijdingsfeest werd eens in de zeven jaar de Heiligdomsvaart gehouden. De Middeleeuwen waren een zeer religieuze tijd, waarin velen pelgrimerden van Heiligdom naar Heiligdom met een speciale verering voor de relikven van Heiligen, die in bepaalde kerken bewaard werden. Zo waren in Maastricht de heilige doeken te aanschouwen, die in het graf van Sint Servaas waren aangetroffen en de aan hem toegeschreven bisschopsstaf, pelgrimsstaf, drinkbeker, kelk en pateen. En natuurlijk zijn borstbeeld, dat de schedel van de heilige bevat. Bovendien beschikte de Maastrichtse kerk over een borstkruis dat de Evangelist St.-Lucas voor Maria zou hebben gemaakt en de arm van de apostel Thomas, vervat in een relikhouder.

“Wij zijn de tijd”

Onder de lijfspreuk “Wij zijn de tijd” van de Heiligdomsvaart 2004 wordt de religie in een vaak eigentijds jasje gepresenteerd. Het thema is ontleend aan de kerkvader Augustinus, die preekte: *‘De mensen klagen: “de tijden zijn slecht, de tijden zijn moeilijk!” Maar laten wij goed leven en de tijden zullen goed zijn. Want de tijd dat zijn wij en zoals wij zijn, zo zijn de tijden. Waarom klagen: de wereld is slecht? De lucht is niet slecht, de grond*

▷ *Borstbeeld van de Heilige Servatius (circa 1580), kerkschat St.-Servaaskerk, Maastricht*
Gravure uit: Het heiligdom van St. Servaas te Maastricht (Maastricht 1874) 5.

ook niet, noch de zee, de dieren of de bomen. Door slechte mensen wordt de wereld slecht. En goede mensen maken de wereld goed’. De Heiligdomsvaart 2004 nodigt ons uit ons te bezinnen over de vraag hoe wij met onze tijd omgaan. We leven vluchtig en gehaast. Geen tijd voor elkaar, diepgang ontbreekt. Oppervlakkigheid alom. De Heiligdomsvaart wil mensen doen ervaren dat hun doen en laten de tijd bepaalt waarin wij leven en hierdoor een positieve levensinstelling bevorderen: per slot van rekening zijn wij zelf de tijd.

De ommegangen

Onderdeel van de Heiligdomsvaart zijn de Ommegangen, de grote optochten door de binnenstad van Maastricht. Twee Ommegangen op 4 en 11 juli gaven met dit eigentijds en eeuwenoud motto “Wij zijn de tijd” een gevarieerd beeld over katholicisme, heiligenverering, maar evenzeer uitingen van jongerencultuur, multiculturaliteit en multireligiositeit. Als vanouds mochten in de stoet natuurlijk niet de meest befaamde relikven ontbreken, die veelal op brede stellages en met noeste menskracht in de stoet gedragen werden. De borstbeelden van Sint Lambertus en Sint Servaas, het Genadebeeld van Onze Lieve Vrouw uit de gelijknamige basiliek, het Zwarte kruis van Wijk en de Noodkist waren

allen present met een dragersgilde en vaak nog een broederschap.

Schutters in de stoet

Ook voor de schutters was een rol in de ommegangen weggelegd. De stoet op 11 juli werd geopend met trompetrevelles van zes leden van kon. St.-Sebastianus Voerendaal, waaronder tamboer-maitre Ad Crutsen. De stadswacht van Maastricht trok in historische uniformen mee. De voormalige schutterij ’t Mestreechs Rizzjemint vertoonde zich in uitgedunde gelederen. Deze vereniging heeft zich enkele jaren geleden bedankt bij de bond Gerardus Amstenrade en vertoont zich alleen nog binnen de stad Maastricht of enkel tegen betaling ook nog erbuiten. Het geheel in de ommegang bestond uit 9 personen in regencapes: 2 officieren, 2 geweerdragers, bordjesdrager en vaandeldrager en 3 marktentsters.

Draakstekers

Een flinke delegatie van de Stichting Draaksteken Beesel was in de religieuze stoet in Maastricht present. Sint Joris reed vooruit te paard, geëerd en bemind door een menigte mensen, die de draakdoder op handen draagt. De koning en prinses volgden met hun gevolg. Op een wagen werd een klein schouwspel gedemonstreerd van een vuurspuwende

draak, een verhalenverteller die luidkeels declameerde en een muzikant, die een ingetogen maar trots lied over de Beeselse St.-Joris inzette.

D.d. Stadsschutterij

De belangrijkste plaats voor de schutterijen was weggelegd voor de d.d. Stadsschutterij, die voor de beroemde schrijn van Sint Servaas marcheerde.

Deze goudglanzende schrijn is een pronkstuk van 12e eeuwse Maaslandse edelsmeedkunst. De schrijn bevat de stoffelijke resten van de heilige Servaas. In tijden van nood werd de kist door Maastricht rondgedragen, vandaar de benaming "noodkist". Op de schrijn is Sint Servaas en Christus met de twaalf Apostelen in reliëf uitgewerkt. Deze belangrijke relik werd dus begeleid door

de stadsschutterij en gevolgd door mgr. pastoor-deken Hanneman van Maastricht. Zo hield de tweede omme-gang de bezoekers een religieuze spiegel voor van verleden, heden en toekomst en stelde de vraag: "Wat doen wij met onze tijd?".

✍ Luc Wolters

OLS-optocht heiliger dan Heiligdomsvaart

Door Jan van Lieshout

Stel dat de schutters uit Nederlands Limburg in navolging van de bisschop van Roermond op de eerste zondag van juli naar de Heiligdomsvaart in Maastricht waren getogen. Wat zouden de gevolgen voor het Oud-Limburgs schuttersfeest in Opglabbeek zijn geweest? Waarschijnlijk zou de stichting, die het OLS voor schutterij St.-Amandus organiseerde, haar faillissement hebben kunnen aanvragen.

Om respectabele redenen liet Frans Wiertz op het OLS in Opglabbeek verstek gaan. Hij was gastheer van de Nederlandse bisschoppen, die een bezoek aan de Jezuïetengrot en het wijngoed 'De Apostelhoeve' in Maastricht combineerden met hun deelname aan de Heiligdomsvaart, welke eens in de zeven jaar door de straten van Maastricht trekt.

Oorspronkelijk is de Heiligdomsvaart een bedevaartstocht naar het graf van St.-Servatius. De Armeniër was de eerste van 21 bisschoppen, die van 380 tot 724 in Maastricht resideerden. Hij zou in 384 in Maastricht zijn gestorven en begraven. Boven zijn graf bouwden de bisschoppen St.-Monulphus en St.-Gondulphus een gebedshuis, waaruit de St.-Servaasbasiliek is ontstaan.

Het gebeente van St.-Servatius rust inmiddels in een laat-12de-eeuwse 'noodkist', die tijdens de Heiligdomsvaart plechtstatig door de straten van Maastricht wordt rondgedragen. Reliekschrijn heeft eenzelfde uitstraling als 'De Nachtwacht' van Rembrandt, opperde de voorzitter van het organisatiecomité, Wim te Nijenhuis, in het bisdomblad 'De Sleutel'.

De pijlers van het religieuze en culturele evenement zijn twee ommegangen.

De eerste ommegang vond plaats op zondag 4 juli 2004 - tegelijk met het Oud-Limburgs Schuttersfeest.

Hoe was het mogelijk? De organisatoren van de Heiligdomsvaart in Maastricht hadden toch kunnen - nee, zij hadden moeten weten dat op de eerste zondag van juli het OLS de schutterijen uit beide Limburgen samenbrengt.

Waarom de Heiligdomsvaart niet eerder of later gepland? In 1997 vond de Heiligdomsvaart in juni plaats; in 1990 in augustus; in 1983 in augustus/september. In die maanden kan het dus ook!

Volgens het ANP vonden velen de eerste ommegang 'ietwat saai'.

Omdat die opmerking in het verleden vaker is gemaakt, was acteur/regisseur Cees Rullens (44) uit Maastricht ingehuurd om de spanning op te voeren. Hij kwam tot een ingetogen en een opgetogen ommegang; kreeg veel lof, maar ook kritiek. Critici vonden het maar 'een circus'. Zij misten het Maagdenkoor van Tongeren en de harmonieën van Eijsden. 'Altijd plaatjes!'

▷ St.-Martinus heiligenbeeld bij de Bussen Schutten van Neer

Foto: F. Vliegen

◁ *De Oude schutten van Neer
torsen patroonheilige
Sebastianus mee*

Foto: F. Vliegen

Overigens waren 'De Roei' en 'De Blow' van Eijsden wel gevraagd. Maar ze verdomden het om als één geheel op te treden in een kledij, die niet meer van deze tijd is.

Nochtans was dat het thema van de Heiligdomsvaart: 'Wij zijn de tijd', ontleend aan een uitspraak van Augustinus. 'De mensen klagen: 'De tijden zijn slecht, de tijden zijn moeilijk!' Maar laten wij goed leven en de tijden zullen goed zijn. Wij zijn de tijden! Zoals wij zijn, zo zijn de tijden.' Aldus de kerkvader uit de vierde eeuw na Christus.

Aan de Heiligdomsvaart namen in totaal ruim tweeduizend mensen deel. Eerste ommegang trok 75.000 bezoekers; tweede ommegang 90.000, volgens de Limburgse kranten.

Het Oud-Limburgs schuttersfeest in Opglabbeek trok 35.000 (deels betalende) bezoekers en aan 'de optocht der optochten' namen ruim achtduizend mensen deel; in totaal 164 schutterijen.

Onder de afwezigen was ook de dienstdoende stadsschutterij van Maastricht. Het is de enige schutterij die geen koning heeft, maar wel een vaandel met een koninklijk wapen, waarvoor hoogwaardigheidsbekleders gaan staan.

Het was koning Willem III (1817-1890) die de Maestrictsche Dienstdoende Stadsschutterij gerechtigde om zijn wapen in haar vaandel te voeren. Zij ging in 1906 in ruste en werd in 1980 heropgericht. Alleen de originele vaandelstok had beide wereldoorlogen overleefd. Kastelein Nol Drees van café 'De Bobbel' in de Wolfstraat schonk het bijbehorende vaandel. Kastelein François Schuijren van café 'Aajd Vroenhove' aan de Tongerseweg liet het op schuttersfeesten neigen.

Dat doen ook de vaandel dragers van overige gilden en schutterijen, die hun patroonheilige in het vaandel voeren.

In Opglabbeek defileerden achttien schutterijen met een bisschop van Maastricht als patroon. Met zeven schutterijen spant St.-Hubertus de kroon. Vijf schutterijen kozen St.-Lambertus als patroon en vijf St.-Monulphus en Gondulphus, al profileert schutterij St.-Monulphus en Gondulphus uit Berg en Terblijt zich als het Nachtwachtgilde. 'De Nachtwacht' van Rembrandt stond model voor het tableau vivant.

Er is maar één schutterij die zich onder patronage van St.-Servatius heeft gesteld - de schutterij van Raam, een gehucht van de Belgische gemeente Kinrooi. De Belgen zouden zich vereerd hebben gevoeld met een uitnodiging tot deelname aan de Heiligdomsvaart in Maastricht, maar zij zouden er het Oud-Limburgs Schuttersfeest in Opglabbeek niet voor hebben laten schieten.

Trouw behoort tot de topdrie van schuttersdeugden. Broederschap, dienstbaarheid en trouw aan gezag en gezin op basis van voorvaderlijke normen en waarden.

Het verklaart dat vijftien gilden en schutterijen St.-Martinus in hun vaandel voeren en zesentwintig St.-Sebastianus.

St.-Sebastianus was een Romeins officier uit de derde eeuw na Christus. Hij kwam op voor normen en waarden, die door keizer Diocletianus met voeten werden getreden. Hij moest zijn moed met de marteldood bekopen.

St.-Martinus was een legerinspecteur uit de vierde eeuw na Christus, die een medemens de warmte gaf welke hij ontbeerde.

Hun voorbeeld is nog steeds van deze tijd.

Hun beeltenissen hebben in 'de optocht der optochten' in beide Limburgen dezelfde uitstraling als de noodkist van St.-Servas in 'de processie der processies' in Maastricht. Zij die dit cultureel erfgoed beheren dienen waakzaam te zijn. In dergelijke stoeten horen geen afgoden van de beeldbuis of enig brouwhuis thuis.

✍ *Jan van Lieshout*

OLS 2004 Opglabbeek

door Luc Wolters

Het hoogfeest van de schutterijen, het Oud Limburgs Schuttersfeest (OLS) vond op zondag 4 juli plaats in Opglabbeek. Vooraf had de organisatie van het feest al laten weten, hier niet het grootste OLS van te willen maken. Geen superlatieven, maar wel een fijn en gezellig feest, dat was de doelstelling. Het was een intiem feest, van en voor schutters, zoveel is zeker.

Ophoven-Opglabbeek

Opglabbeek, en meer in het bijzonder de buurtschap Ophoven, zorgde voor de organisatie van het OLS. Ophoven zelf bestaat uit slechts 140 families, die nauw bij schutterij St.-Amandus betrokken zijn. Uit deze kern kwam dan ook de grote brok van vrijwilligers en organisatie van het OLS 2004. Zij waren trouw aan patroonheilige Amandus, die in het gehucht een eigen kapelletje kent. Opglabbeek ligt in de zuidwestelijke hoek van het gebied, waarbinnen de schutterijen van het OLS actief zijn. Het was dan ook zeker een uitdaging om voldoende toeschouwers naar het OLS te krijgen, temeer daar het OLS voor het derde opeenvolgende jaar in Belgisch Limburg plaatsvond. Maar op zich zou dat best mogelijk moeten

△ De vlaggenparade

Foto: F. Vliegen

zijn, want de steden Genk en Hasselt lagen niet zo ver af en met name in en rond Genk zijn vele karabijschutterijen actief, wier interesse voor dit schuttersfeestijn te wekken moest zijn.

Sponsoring

Opglabbeek had als organisator van het OLS de grootse moeite gehad om voldoende sponsorgelden bij elkaar te krijgen om zonder al te veel risico's en zonder al te grote afhankelijkheid van goed weer op 4 juli het OLS te kunnen houden. Enkele (kleinere) sponsors hadden zich al snel aangediend en ook de media zegden medewerking toe. Het ontbrak St.-Amandus echter aan een grote vis. Met veel pijn en moeite en na lang zoeken werd uiteindelijk een uit Opglabbeek afkomstige ondernemer, die in Maasmechelen 't Meubelhof exploiteert, bereid gevonden als hoofdsponsor op te treden. Gelukkig, want anders was

< De OLS-feestgids was superdik, maar ging in onvoldoende mate over de toonbank

de organisatie toch met een grote factor van onzekerheid opgezadeld. Dat de sponsors met een kaarsje gezocht moesten worden, bleek evenwel niet uit de superdikke feestgids, die boordevol reclame staat. Pas op pagina 241 komen we de optochtvolgorde tegen van alle deelnemende schutterijen. De feestgidsen moeten in ieder geval in een vrij grote oplage gedrukt zijn. Op de kavelzaterdag waren nog dozen vol over, die aan de mensen zijn uitgedeeld.

PR

De public relations voor het feest krijgt echter een onvoldoende. Natuurlijk moeten we niet van elke OLS-organisator PR-hoogstandjes verwachten als dat bij Kessenich het geval is geweest. Maar met de organisatie van het grootste schuttersfeest en met de grote aandacht van mediasponsors als Dagblad de Limburger, het Belang van Limburg, L1, TVL en Radio 2 moet er beduidend meer promotie van het schuttersfeest mogelijk zijn dan thans het geval is geweest. Aan de Nederlandse zijde heeft tot twee weken voor het OLS amper meer in de krant gestaan dan een vermelding van de loting. Wel werd vermeld dat Oplabbeek blij was dat de Nederlanders de voetbalfinale niet bereikt hadden. Hierdoor hoefden de toegezegde TV's niet geplaatst te worden, hoewel er onder schutters en toeschouwers natuurlijk toch altijd veel geïnteresseerden zijn, die van de finale van het Europese voetbal iets willen opvangen. Deze persberichten kunnen dus ook verkeerd uitpakken. Ook affiches of andere aankondigingen zijn aan de oostelijke Maasoever zelden gesignaleerd. Natuurlijk zijn de media gewend hun berichten op een presenteerblaadje aangereikt te krijgen, maar dat moet met zo'n groot evenement geen probleem zijn. Een bijdrage in de zaterdagbijlage die over de schutterskunst handelt, is weliswaar interessant, maar onvoldoende herkenbaar en identificeerbaar voor de doorsnee schutter of bezoeker.

De Mis op zaterdag

Om half zeven was in de grote tent op het OLS-terrein de pontificale hoogmis. Hiervoor was hulpbisschop mgr. Patrick Hoogmartens van Hasselt naar Oplabbeek gekomen, die in de Mis voorging. De eucharistieviering die voor levende en overleden leden van schutterij St.-

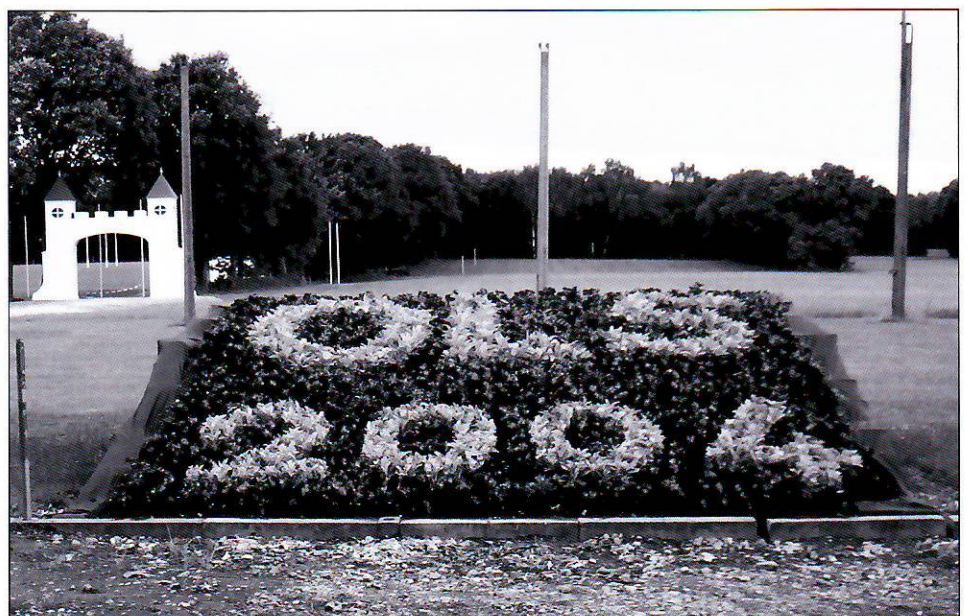
De genodigden werden aan de erepoort op het OLS-terrein onthaald. Foto Andre Meijers

Amandus werd opgedragen, werd bijgewoond door vele vertegenwoordigers uit het Limburgse schutterswezen. De Mis werd door 2 koren, waaronder een kinderkoor, opgeluisterd.

Gouverneurs

De zondag startte met de ceremoniële opening om half twaalf, waarbij de tamboer van Houthem de ban opende en de vlaggen gehesen werden. Paradedecommandant Piet Bisschops van Strucht werd geassisteerd door commandant Huub Grispen van Mechelen. Zij leidden de gouverneurs, burgemeester en OLS-president met de inspectiemars langs de stram in het gelid staande schutterijen. Hierna volgden in de tent

de gebruikelijke toespraken. De gouverneurs trachtten elkaar weer de loef af te steken, eerst verbaal en later met de buks. Gouverneur Hilde Houben-Bertrand hield haar gehoor voor dat de Nederlanders zich in de week voor het OLS ongetwijfeld te druk bezig hadden gehouden met de Europese voetbalkampioenschappen in plaats van zich voldoende te concentreren op het schieten. En met voetballen delfden ze uiteindelijk ook het onderspit, dus beloofde dat niet veel goeds voor de schietwedstrijden. Met het schieten liet zij zich zelf ook van haar beste zijde zien: een treffer. Gouverneur B.J. van Voorst tot Voorst trof eerst een verkeerd blokje (dus eigenlijk een misser), maar kreeg van de

△ In een bloementapijt is de tekst "OLS 2004" verwerkt.

Foto Thimo Zegers

△ De inspectie van de opgestelde manschappen geschiedde onder meer door Federatiepresident Frans Wolters, burgemeester Bennie Spreeuwers en Gouverneur mevrouw Houben-Bertrand.

Foto Anneke de Vaan Amsterrade

Federatiepresident een tweede kans, die hij volledig benutte. Beiden hadden geoefend: in België was de gouverneur in training bij St.-Joris Kaulille en in Nederland had de baron zijn oefenkamp bij St.-Brigida Noorbeek.

Um en Ut

Burgemeester Bennie Spreeuwers haalde in zijn speech kort een unicum in de schutterswereld aan. St.-Amandus Opglabbeek organiseerde verleden jaar nog het Limburgs Dames Schuttersfeest. Zij had de daarbij horende trofee van "de Ut" nog in handen, toen de schietwinst van het OLS werd behaald en hiermee het beeldje van "d'n Um" werd gewonnen. Van juli 2003 tot september 2003 waren Um en Ut dus bij elkaar. En wat gebeurt er als man en vrouw elkaar gevonden hebben ... Welnu, dan komt er een kleine Uk uit voort. Dat was de geboorte van Uk, het OLS-feest 2004.

Als we nu op zoek zijn naar items die het in de publiciteit goed doen, dan was dit een knaller van de eerste orde. Um en Ut voor het eerst samen en heel Opglabbeek staat hartverwarmend rond de wieg van het nieuwe OLS: de Uk. Het bleef echter bij een paar losse vermeldingen door schutterijvoorzitter en burgemeester, terwijl juist dit groot in de pers had moeten komen.

Optocht

Opvallend was dat in het krappe tijdschema zelfs tijd werd ingeruimd voor een spreker buiten het protocol en dat was d'n Um, die in levende lijve vertelde hoe hij het in Opglabbeek het afgelopen jaar ervan af had gebracht. Hij opende net als verleden jaar in Kessenich om half twee de grote optocht door Opglabbeek. De schutterij uit Louwel, gemeente Opglabbeek, opende als eerste schutterij de lange stoet. Hieraan namen meer dan 5000 geüniformeerde schutters deel, die zich in de buurt van en op het feestterrein door een grote mensenmassa een weg baanden, maar op grote stukken van de optochtroute slechts door één rijtje dik publiek aanschouwd werden.

Echt druk was het dus niet langs de route, terwijl er toch een 30.000 mensen voor het OLS naar de buurtschap Ophoven gelokt waren.

Feestterrein

Op de feestweide zelf vonden de diverse wedstrijden plaats: vendelzwaaien, marswedstrijden, exercitie, muziekwedstrijden en de beoordelingen van konings- en keizersparen, marketentsters, generaals, bielemannen, tamboers enz. Opvallend was dat Opglabbeek de catering had uitbesteed, ondanks de aankondigingen vooraf dat men een ouderwets gezellig schuttersfeest wilde, waarbij de catering in eigen hand zou worden gehouden. Maar gezellig en overzichtelijk was het grootste schuttersfeest zeker wel. Voor de kinderen was er – zoals de laatste jaren een vertrouwd beeld op de schuttersfeesten - een groot kinderdorp verzezen, waar zij konden spelen op diverse luchtkastelen, trampolines en op de hindernissenbaan. Clowns leukten het kindprogramma op. Ook de persoonlijke verzorging had het interesse van de kinderen: je laten schminken als een gek personage of als dier. Of voor de iets grote-

ren, die zelfs een nep tatoeage of een nep piercing konden laten zetten.

Amusement

De mensen die voor vertier kwamen, schutters of geen schutters, werden op hun wenken bediend. Niet voor niets waren in de biertent voortdurend optredens van diverse groepen, zoals de rockende partygroep "Made in Belgium", het 19-koppige orkest "Cómpenéj" uit Meijel met een repertoire dat varieerde van de jaren 60 en 70 tot hedendaags, aangevuld met een feestprogramma. En het orkest annex big band "Aubelband". Ook waren er optredens van diverse groepen en blaaskapellen, waaronder de Lustigen Egerlander, Os Genuge, de Glabbeker muzikanten, Beter as Nix en de Funband Bonanza, waarvan we in het vorige nummer de nieuwe schutters CD hebben voorgesteld.

Schietwedstrijden

Om kwart over vier begon het korpschieten van het eerste deel van de 164 zestallen. Al direct waren er enkele afvallers te betreuren, in een enkel geval al bij het eerste schot. Maar meestal geldt, dat hoe sneller men afvalt, hoe minder ingrijpend het is voor de schutterij en haar fans. Voor degenen die langer kavelen, komt de klap des te harder aan, want

△ Schutterij St.-Cornelis Swartbroek werd 2e bij het schieten Foto mevr L. Leunissen

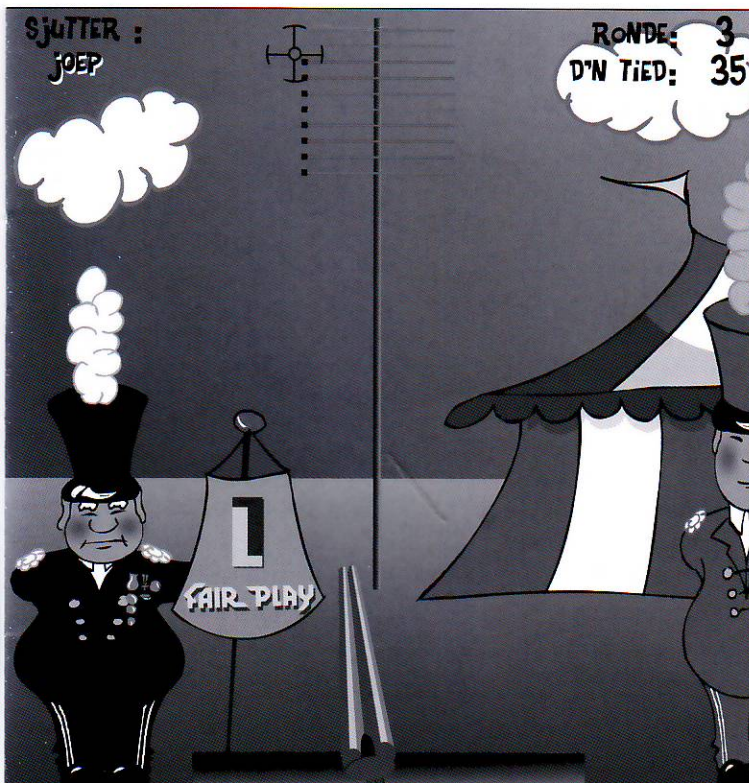
de kansen en verwachtingen groeien. Dit gold vooral voor degenen die de volgende zaterdag terug mochten komen om hun kennis en geluk bij het schieten te beproeven. Aan Nederlandse zijde waren dit: St.-Joseph Sint-Geertruid, St.-Willibrordus Obbicht, St.-Sebastianus

Eys, St.-Gertrudis Amstenrade, St.-Maternus Wijlre, St.-Antonius Stramproy, St.-Sebastianus Herkenbosch, St.-Odilia Ospeldijk, St.-Joris Wesssem, St.-Lambertus Neeritter, St.-Margaretha Ittervoort, St.-Cornelius Swartbroek, St.-Petrus & Paulus Echt, St.-Job Leuken, St.-Martinus Asenray, Wilhelmina Hingen, St.-Joseph Koningsbosch, St.-Sebastianus Neer, St.-Petrus Kelpen-Oler, Bussen Schutten Neer, St.-Anna Maasbree, St.-Lambertus Helden en St.-Maternus Tegelen.

En de Belgische kleuren werden verdeeld door: St.-Sebastiaan Sint Huibrechts-Lille, St.-Laurentius Meeswijk, St.-Dionysius Opoeteren, St.-Martinus Grootbeersel, St.-Sebastiaan Dorne, HH.Monulphus & Gondulphus Rotem, St.-Laurentius Bocholt, St.-Sebastiaan Grote Brogel, Breidelzonen Kessenich, St.-Joris Kaulille en St.-Hubertus Manestraat.

Kavelzaterdag

Deze vierendertig schutterijen legden op zaterdag 10 juli, de tweede dag van het OLS, de buksen op. Deze 11 Belgische en 23 Nederlandse overgebleven zestallen leverden strijd om d'n Um. Gewoontegetrouw sneuvelen veel zestallen bij de start van de tweede dag, zodanig dat na de middagpauze nog slechts 16 schutterijen in de strijd waren. Niet alleen de zenuwen voor de herstart op de tweede dag speelden parten, maar ook de felle wind, die bij vlagen van zich deed spreken. Dit maakte het schieten zeer variabel: een strakke blauwe lucht met zon en schaduw op de boelen werd afgewisseld met soms donkere wolkenpartijen, die door de lucht voortgejaagd werden. Na de middagpauze stonden de kleine boelen op de schutters te wachten.

△ Het OLS-spel dat op de website van radio- en televisiezender LI veel schietlustigen trok. Foto met dank aan Maurice de Lange

België - Nederland

De Belgische schutterijen waren tot na de middagpauze nog sterk vertegenwoordigd. Met maar liefst 7 zestallen hadden de Belgen nog hete hangijzers in de strijd. Echter na de eerste ronde op kleine punten en met een onvoorspelbare wind, waren toch 5 Belgische verenigingen afgefallen, 7 in totaal. Kwade tongen beweerden toen al dat de Belgen geen echt interesse meer hadden om het OLS te winnen en te organiseren. Vier jaar op rij in dezelfde regio, met dezelfde sponsors en in een economisch zwakkere tijd, dat zou teveel van het goede zijn. Ideaal zou het zeker niet zijn, maar wie bepaalt voor een zestal of het raak schiet of niet. Het zal ook de Belgische schutters de eer te na zijn om te missen. Echter het winnen en dan mogelijk niet organiseren is eveneens een verre van ideale oplossing. Maar terug naar de strijd. In de ronde daarna vielen namelijk van de 9 overgebleven schutterijen nog eens 5 zestallen af, waaronder de laatste twee Belgische deelnemers: St.-Joris Kaulille en St.-Dionysius Opoeteren.

Finale

De eindstrijd, die verrassend kort duurde, ging dus tussen de overgebleven vier Nederlands Limburgse schutterijen. St.-Willibrordus Obbicht, St.-Joris Wessem, St.-Margaretha Ittervoort en St.-Cornelius Swartbroek begonnen aan de 7e kavelronde, de 14e in totaal. En het weer sloeg om: felle rukwinden trokken aan de touwen. De hemel werd donkergekleurd van met regen gevulde wolken. De schutters namen meer tijd voor hun schoten, moesten wachten tot dat ene moment dat de wind de schietpaal even met rust liet. Het schieten in deze omstandigheden vereist stalen zenuwen, geduld en het geluk dat de wind zich niet juist opwerpt op het moment dat geschoten wordt. Dat dit de moeilijke omstandigheden zijn om een OLS te schieten, bleek

toen het bij drie schutterijen vrijwel tegelijkertijd mis ging: Swartbroek, Obbicht en Ittervoort misten. De Wessemse aanhang kon het eerst niet geloven; de weg naar de overwinning lag klaar en was geplaveid. Maar dan moest Wessem wel zijn bolletjes afschieten. En dit gebeurde door de laatste twee schutters. Achteropschutter Ted Scheeren kreeg een zware last op zijn schouders, toen hij zijn drie punten moest schieten met de 14.000 ogen van de 7.000 toeschouwers in zijn rug. Hij toonde aan tegen de druk bestand te zijn en bracht Wessem de felbegeerde overwinning.

△ D'n Um houdt zelf zijn speech op het OLS 2004

Favoriet Wessem

Weliswaar was St.-Joris Wessem de torenhoge favoriet, omdat de vereniging verleden jaar de tweede plaats veroverde, maar toch moest ook Wessem weer van voren af aan beginnen. Elk schot moet raak zijn, of je ervaring hebt of niet en of je nou getipt wordt als winnaar of toch niet. De favorietenrol biedt dus geen echte voorsprong, alleen de wetenschap

dat je het kunt halen als zestal. Het winnende zestal van St.-Joris Wessem bestaat uit: Eric Steffanie, Henri Scheeren, Johan Kessels, Wim Bidlot, Thijs Deneer en Ted Scheeren. Zij werden prompt op vele plaatsen gehuldigd. Eerst en vooral tijdens de enorme ontlasting van de spanning na het winnende schot onder de schietbomen, daarna in de tent door de OLS-Federatie en nadien in de hechte gemeenschap Wessem, die haar schutterij een bijzonder warm hart toedraagt. Op talloze foto's werd het zestal vereeuwigd en ook de diverse TV-zenders zochten de Wessemenaren op, om ze te feliciteren,

maar ook bijvoorbeeld om ze het actuele weer te laten aankondigen.

Kaveling

Hoewel de winnaar 2004 van het OLS bekend was, werd er nog gekaveld, bijvoorbeeld tussen de 5e en 6e plaats, waarbij de Bussen Schutten uit Neer en St.-Dionysius Opoeteren elkaar geen duimbreed wilden toegeven. Onderwijl werd in de feesttent de huldiging gestart, waarbij de winnaars van de eerste tien plaatsen een podiumplek veroverd hadden om ten overstaan van de gevulde feesttent uit handen van het OLS-bestuur en van St.-Amandus Opglabbeek de prijzen in ontvangst te nemen. En hoezeer de plaatsen 2 tot en met 10 voor de betreffende ook aangeven dat er goed geschoten is, alleen de eerste plek telt echt. St.-Joris Wessem nam de felbegeerde wisselprijs "d'n Um" mee naar huis. Na drie jaar wordt het OLS dus weer in Nederland georganiseerd.

In het klassement ziet dit als volgt uit:

- 1e St.-Joris Wessem
- 2e St.-Cornelius Swartbroek
- 3e St.-Willibrordus Obbicht
- 4e St.-Margaretha Ittervoort
- 5e Bussen Schutten Neer
- 6e St.-Dionysius Opoeteren
- 7e St.-Lambertus Helden
- 8e St.-Joris Kaulille
- 9e St.-Antonius Stramproy
- 10e St.-Maternus Wijlre

◁ Voorzitter Jac. Maessen van St.-Joris Wessem met de felbegeerde wisseltrofee "d'n Um".

Foto Wim Pijpers

Goed voor het OLS

Vooraf werd door het OLS-bestuur verklaard, dat het weer eens goed zou zijn als het OLS in Nederland gehouden zou worden. Een andere regio brengt weer nieuwe mensen, geïnteresseerden, nieuwe initiatieven of ideeën bij de organisatie. OLS-president Frans Wolters voorspelde na afloop dan ook dat hij volgend jaar 50.000 tot 60.000 mensen bij het OLS in Wessem verwachtte. In vergelijking tot Opglabbeek zou dat al bijna een verdubbeling van de bezoekersaantallen zijn. Hierbij speelt ook de wetenschap een grote rol dat St.-Joris in Wessem niet alleen een thuishaven heeft, maar een gemeenschap waar de schutterij tot in de diepste kern verankerd is en die zal bijdragen aan het welslagen van het OLS in 2005.

Schietspel op internet

Op de website van sponsor L1 was een schietspel te spelen. Als deelnemer richt je zelf je schuttersbuks op het bolletje. Je ziet het bolletje duidelijk in het vizier, het verkleurt zelfs van zwart naar rood en als je dan niet meer aan je buks trekt heb je een voltreffer. Het OLS-spel is in opdracht van L1 Radio-TV gebouwd door Fair Play Online BV en het is en blijft te spelen op www.funcasino.nl/l1 In de dagen rond het OLS was het spel

mateloos populair, kennelijk wilde iedereen zelf de ervaring opdoen hoe het aan kan voelen als schutter op het jaarlijkse hoogtepunt van het bukschieten. Binnen het tijdsbestek van 14 dagen speelden maar liefst 3.283 verschillende mensen het OLS-spel. Meestal meerdere keren, want het werd in totaal 32.163 gespeeld. De deelnemers werden aangemoedigd door de toegezegde verrassingspakketten voor de 10 beste spelers. De vijf winnaars met de hoogste score zijn: Melvin, Nicky en Rene Peeters uit Blerick met 8931 punten, dhr./mevr. Sieuwe uit Maasbree 6467 pt., Chris

Luijten uit Merkelbeek 5989, Peter Driessen uit Tegelen 5933 en Pieter en Paul Roberts uit Amstenrade met 5525 punten. Onder meer aan hen werd een OLS-pakket thuisgestuurd. Onder de diverse winnaars uiteraard ook enkele schutters. Op de dag van het OLS feest bezochten 564 spelers de website om maar liefst 5.763 keer aan het schietspel deel te nemen. Kennelijk waren dit de thuisblijvers, die toch de nodige oefening wilden opdoen. L1 liet het niet bij dit spel: er was ook een OLS-webcam geïnstalleerd, waardoor men via de website een blik op de feestweide kreeg en er was een gastenboek, dat druk bezocht werd, speciaal om deze of gene schutterij de beste wensen te geven voor de eindoverwinning. De website werd op 4 juli door in totaal ruim 11.726 bezoekers aangedaan.

Enkele OLS-data

- Op 1 september was de eerste bijeenkomst van het Federatiebestuur en de OLS-winnaar 2004 St.-Joris Wessem, voor wat betreft een mogelijke goedkeuring van het feestterrein, de optochtroute en eventuele parkeergelegenheid.
- Daags erna op 2 september werden de nummers 1 St.-Joris Wessem, 2 St.-Cornelius Swartbroek en 3 St.-Willibrordus Obbicht van het OLS ontvangen en gehuldigd in het Gouvernement te Maastricht. Dit was een Nederlandse aangelegenheid, ware het niet dat St.-Amandus Opglabbeek als organisator 2004 hierbij ook betrokken werd.
- Op 7 september vond de evaluatie van het OLS-feest 2004 te Opglabbeek plaats.
- Op 14 september vergadert het OLS-Federatiebestuur
- En op vrijdag 17 september is de receptie van OLS-winnaar 2004 en speciaal van het zestal te Wessem in de feesttent op de grote markt te Wessem.

KONINGINNEJURKEN BRUIDSJURKEN en AVONDKLEDING

Alleen nieuwe jurken, 300 stuks,
minder dan de helft van de winkelprijs.

VERKOOP OP AFSPRAAK

Avond-, cocktail- en koninginnekleding.

Open: ma. en do. van 13-17 uur;

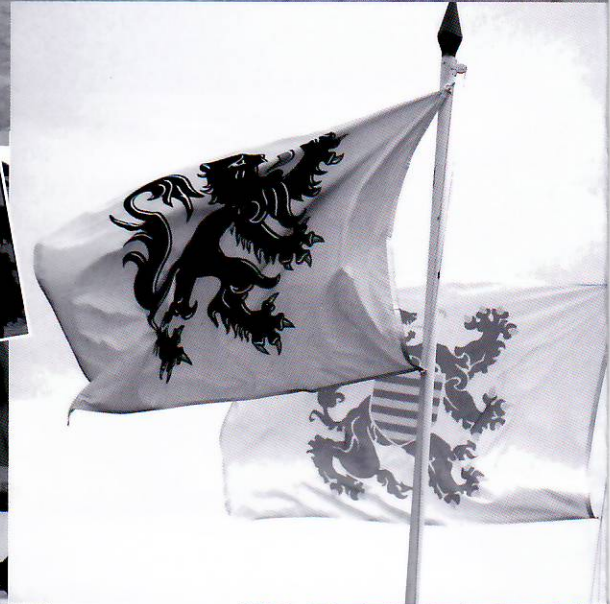
za. van 10-16 uur.

's Morgens bellen (043) 604 13 02

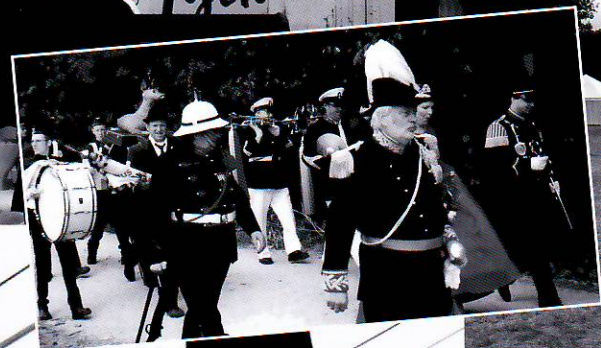
LOUISE MODE

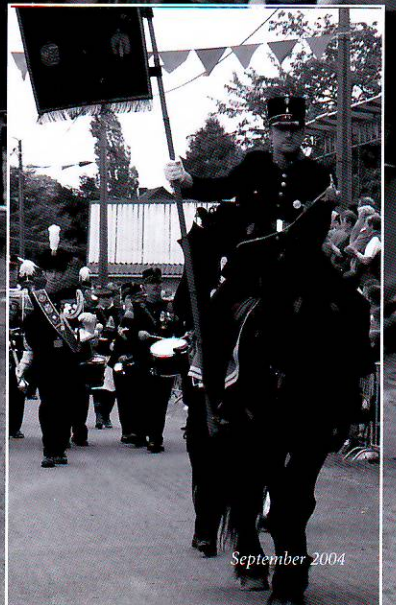
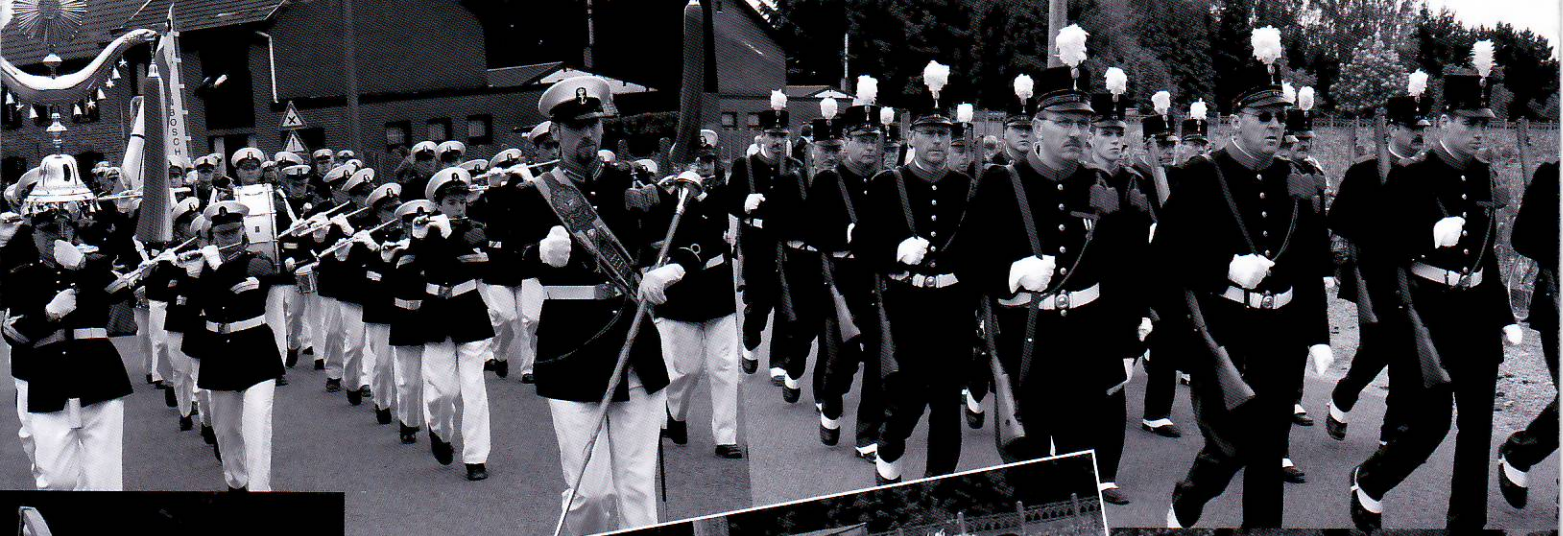
Vroenhof 10 - Valkenburg-Houthem
(zie ook Gouden Gids)

Fotocollage OLS 2004

- KINDERDORP
- KLEEDRUIMTE KONINGINNEN
- VERTREK OPTOCHT
- EBO-POLITIE BRANDWEER

81
SCHUTTERSCHILDE ST. LAMBERG
Heiden

ROBBER?

Schutterschild

Sint
Sebastianus
Cys

90

S. Sebastianus
Peek

Fotocollage OLS 2004

Met foto's van:

mevrouw Lieske Leunissen, Klimmen

Fred Vliegen, Sittard

André Meijers, Amstenrade

Anneke de Vaan, Amstenrade

Ria Deteren, Amstenrade

Wim Pijpers, Melick

en Luc Wolters

Prijs voor de beste schutterswebsites

De Oud-Limburgse Schuttersfederatie (OLS) zal een prijs toekennen aan de webmasters en de schutterijen die de beste schutters websites hebben opgezet en onderhouden. Op een voorstel van Alfred Disch heeft de OLS-Federatie enthousiast gereageerd en de redactie van het Limburgs Schutterstijdschrift gevraagd de jurering te verzorgen. Hiermee is de OLS-Federatie tevens de eerste binnen het Europese schuttersverband die een dergelijke digitale wedstrijd voor de beste homepage organiseert, waarmee het belang onderstreept wordt dat de Federatie hecht aan de presentatie van de schutterijen naar buiten toe. Dus niet alleen op de schuttersweide, maar tevens op het world wide web.

Aan de redactie en correspondenten van het Limburgs Schutterstijdschrift de taak om een lijst van beoordelingscriteria op te stellen. Vervolgens moet de samenstelling van de website-jury georganiseerd worden alsmede de wijze van prijsuitreiking geregeld. Het wanneer en hoe hiervan is reeds bekend: de prijsuitreiking zal namelijk plaatsvinden op de Limburgse Schuttersdag op zaterdag 8 januari 2005 te Baexem.

De criteria waarop de websites van het Limburgse schutterswezen beoordeeld zullen worden, zijn de volgende (hierbij wordt dankbaar gebruik gemaakt van de in de Schuttersbrief gedane suggesties door Alfred Disch zelf en van Ron, Mathy en Wiel Leunissen):

1. De jurering betreft enkel de bij de Oud-Limburgse Schuttersfederatie aangesloten schutterijen, bonden, of binnen deze Federatie gehouden schuttersfeesten.
2. De beoordeling van de websites gaat over de sites die over een bepaalde schutterij, bond of schuttersfeest handelen, dan wel door een schutterij geëxploiteerd worden.
3. Het webdesign van de website mag niet door een professioneel bureau zijn uitgevoerd, maar ontwerp en uitvoering dienen door de webmaster(s) namens de schutterij zijn uitgevoerd.
4. De websites dienen de schuttersgedachte in de ruimste zin van het woord uit te dragen: ze moeten herkenbaar en uitnodigend zijn, informatief en actueel.

De websites worden vervolgens getest en bekeken op:

5. Hun correcte werking, het bedieningsgemak en de toegankelijkheid. Een site die niet goed loopt door incorrect programmeerwerk of slordigheden nodigt niet uit tot een nieuw bezoek! Denk hierbij aan de navigatie, de werking van de links, de zoekfunctionaliteit (en voor de technici: HTML / Browser ondersteuning / plugins / resoluties).
6. Gebruik van foto's. Foto's, beelden en logo's zijn een must op een schutterswebsite. Maar, let ook op de snelheid van de site. Overdaad kan schaden. Zo moet bekeken worden of de site, door gebruik van veel foto's te 'zwaar beladen' is, waardoor ze alleen geschikt is voor internetbezoekers met een snelle verbinding.
7. De aangeboden informatie. Hoe is de tekstkwaliteit en hoe is de leesbaarheid? Zijn de historische gegevens waarheidsgetrouw. Worden waar nodig bronnen vermeld of zijn teksten maar lukraak overgenomen. Maar ook voor de hand liggende zaken als: contactadres, basale informatie over de opbouw van de vereniging, welk uniform, welk schietwapen gebruikt wordt, onder welke koepel men valt (bond, federatie) enz. Kortom de lezer moet al surfend een goed beeld krijgen van de schutterij in kwestie.
8. De vormgeving en structuur. Is de structuur helder voor de gebruiker? Is de webmaster vernieuwend in zijn lay-out (nieuw design) of heeft hij simpelweg een bestaande site 'gekloond'? Zijn de aangeboden onderwerpen origineel of zijn ze, door het veelvuldig afkijken van andere sites, gemeengoed geworden?

9. De actualiteit. Is de site up-to-date en wordt deze op gezette tijden bijgewerkt. Een site die maar tweemaal per jaar een update ondergaat is als een krant van een half jaar geleden. Hierbij telt dus niet alleen de datum van de laatste update, maar de actualiteit van de informatie die wordt aangeboden: een verslag van de afgelopen gebeurtenissen en een aankondiging van de nieuwe activiteiten.

10. De mate waarin de site de lezer boeit. Nodigt de site uit tot verder lezen en ontdekken en bewerkstelligt deze in het ideale geval een bepaalde betrokkenheid bij de betreffende schutterij of het schutterswezen.

11. Het taalkundig aspect. Wil een website een goede uitstraling hebben, dan moet die niet ontsierd worden door taal- of spelfouten.

12. In het ideale geval wordt ook gelet op de afwikkeling van de input bezoekers. In sommige gevallen stuur je een e-mail naar de webmaster, waar je lang zal je leven, geen antwoord op krijgt.

Wanneer: Gedurende de maand november zal door de jury de beoordeling gemaakt worden van de schutters websites.

Dus alle webmasters en schutterijen, opgelet: zorg dat jullie website er goed uitziet, het actuele nieuws brengt en goed verzorgd is. Loop de teksten nog eens door, laat ze door een ander nog eens doorlezen, vraag links en rechts nog wat actuele en historische foto's en zorg dat jullie site er goed uitspringt en tip top in orde is. In de maand november zal de jury ook jullie site bezoeken en zich een oordeel vormen. Misschien winnen jullie wel de prijs voor de beste website, misschien komen er tips of aanbevelingen waarmee je jullie site nog beter kunt structureren en toegankelijk maken. Veel succes toegewenst.

*Redactie en correspondenten van het Limburgs Schutterstijdschrift
Luc Wolters*

De Grote Bronk van Gronsveld

✎ Luc Wolters

Het jaar 2004 was weer een bronkjaar, zoals ze eens in de vier jaar groots in Gronsveld gevierd worden. De grote bronk trok en alle activiteiten in het dorp en van de schutterij richtten zich daarnaar. Alleen in het jaar waarin de grote bronk trekt, schiet de schutterij de koningsvogel. Traditioneel op Pinkstermaandag op het kerkplein midden in het dorp. En voor 't eerst met kogelvang-er, wier lengte met 20 meter de leverancier van de kogelvang-er even voor een probleem stelde. Slechts 29 schutters streden mee voor de koningseer, weinig als men bedenkt uit hoeveel honderden schutters de aartsbroederschap is samengesteld. De vogel was vrij snel van de paal geschoten, al bij het 73e schot.

▽ De Gronsveldse schutterskoning tijdens de Groete Bronk

Het geloof

En weer was het een lid van de familie Segers, die het koningschap behaalde. In 1960 was oom Sijr Segers koning en zijn broers Cor en Jo waren in 1980 en 2000 schutterskoning. Gerard Segers volgt dus zijn laatste broer op. Eerder die dag werd een aantal nieuwe leden ingehuldigd, die een slokje bier dronken uit de oude drinkbeker. Hieronder Gus Spronck,

tweëneehalve week oud, nog niet gedoopt, maar wel al lid van de schutterij. En dat is opvallend want de broederschap accepteert alleen katholieke leden, op grond van welke regel eerder prins Willem-Alexander bij het Koninginnedagbezoek aan Eijsden enkele jaren geleden geen schutterslid kon worden: hij had namelijk een fout geloof.

Ruim € 5000 voor standaard

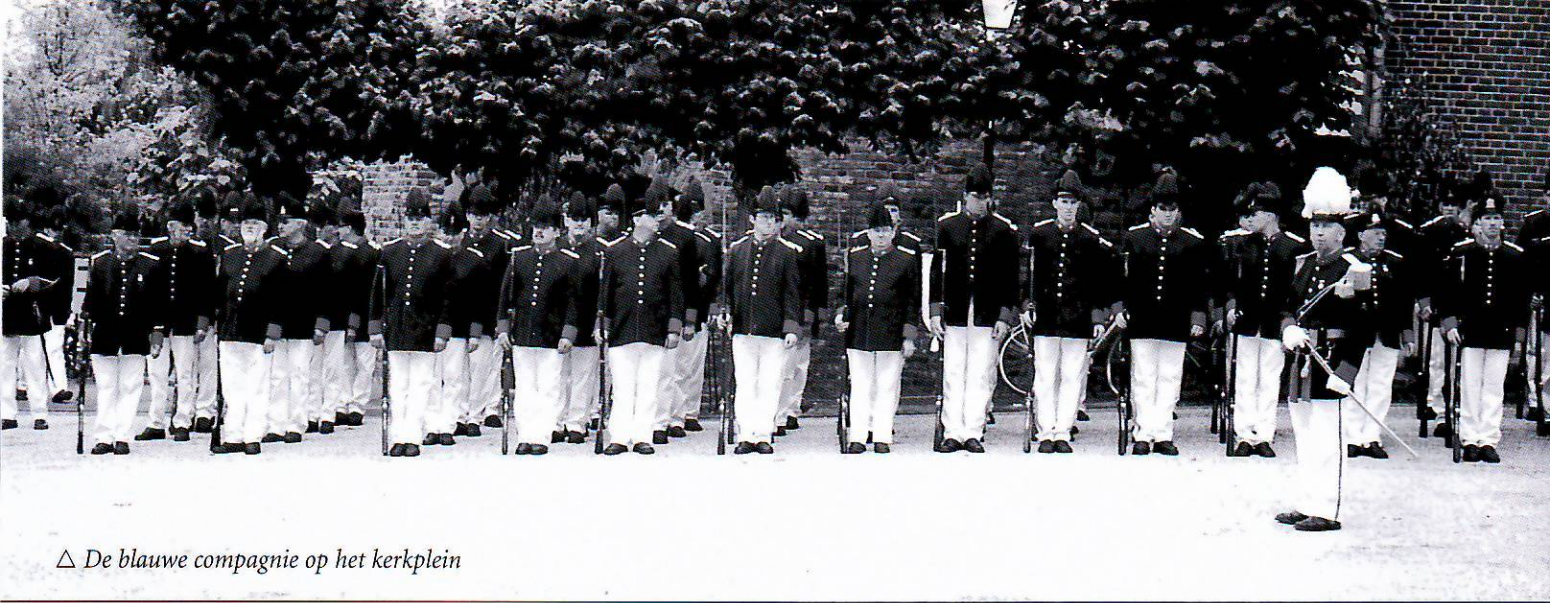
Na afloop van het vogelschieten werd de nieuwe koning gehuldigd en werd tevens de vooraf door hem onder couvert aangereikte koningin Gina Haijen bij de huldiging betrokken. Het hele dorp vierde feest, toen het nieuwe koningspaar begeleid werd naar hun buurt, waar de kastelein-schutter van café de "Kerteermeister" de tap op straat opengooid. Na enige tijd verschenen het nieuwe koningspaar aan de bovenvenster van het café en aan een ander raampje startte majoor Jan Haijen met de publieke verpachting van de opengevallen rang binnen de schutterij, die van de standaarddrager van het zilver. De twintiger Thomas kocht deze adjudantenfunctie voor de lieve som van 5.200 euro en verzekerde zich hiermee van een vaste plaats met uniform binnen de vereniging, die een ledenstop voor geüniformeerden kent.

Graaf Törring

Een bijzondere gast bij het vogelschieten

◁ De schutters maken zich bij elk rustaltaar gereed om te vuren, waarna een hard salvo weerklinkt

△ De blauwe compagnie op het kerkplein

en bij de grote bronk was Hans Veit, graaf van Törring Jettenbach. Hij is een verre nazaat van Justus Maximiliaan van Bronckhorst, met wiens toestemming de schutterij in 1619 werd opgericht. De vereniging heeft sedertdien een bijzondere band met de grafelijke familie gehouden en koestert ook de verhouding met de Zuidduitse graven Zu Törring Jettenbach, wier archief ook noviteiten over de schutterij aan het licht had gebracht. Ook de huidige graaf dronk uit de drinkbeker die in 1828 door zijn voorvader Maximilian August zu Törring-Gutenzell aan de schutterij geschonken is. Hij bracht als presentje een originele zegelstempel mee uit het familie archief als geschenk voor de schutterij.

De bronk

Dan de dag van de bronk, de sacramentsprocessie, waar alles om draait. De bronkpaaltjes en vele berketakken markeren de route waarlangs de devote stoet trekt. Ook zijn enkele erebogen opgericht met religieuze teksten. De tocht is ver en duurt lang; maar niemand heeft haast op deze dag. De tocht voert langs de molen van Gronsveld en leidt voorts via Rijckholt terug naar Gronsveld. Bij enkele rustaltaren wordt gestopt en vuren de rode en blauwe compagnie afzonderlijk een salvo met hun saluutgeweren. De wegversperringen die de stoet

bemoelijken verder te trekken, worden door kwartiermeesters te paard verkend, waarna ze de bielemannen instrueren deze uit de weg te ruimen, zodat er vrij baan wordt gemaakt voor de processie. Op Bronkmaandag is vervolgens de schuttersdienst, gaan de schutters ter kerke en worden aansluitend de graven van de overleden leden gezegend, waarna wederom een gezamenlijk vuursalvo.

Koningmeisteken

Het dorp viert feest. Op de maandag en dinsdag slaan de bielemannen de paaltjes omver en wordt er gedanst alsof het leven ervan af hangt. De rijdans, cramignon, verbindt oud en jong. Enige tijd

later is vervolgens nog het koningmeisteken, waarbij een bijzondere rol voor de koningin is weggelegd. Zij heeft met haar hofhouding voor de koning geld ingezameld en biedt hem bij die gelegenheid een passend cadeau aan. Een boerse praalwagen met de dames daarop trekt richting de koning. De koningin leest een rede voor en na die plechtigheden is er vlaai, dans en feest in Gronsveld. Pas in 2008 is het weer zover.

▽ Afsluiting van de Gronsveldse Bronk voor de kerk

Foto's: Luc Wolters

Voor u gelezen:

Willy Keijser-Schuurman, Harry Huveneers en Gilles Jaspars, Met zilver zijn ze omhangen. Het zilver van de koninklijke schutterij, de broederschap Sint-Sebastianus.

Uitgave van de Koninklijke Schutterij St.-Sebastianus te Gronsveld. (Maastricht 2004) 102 pp.

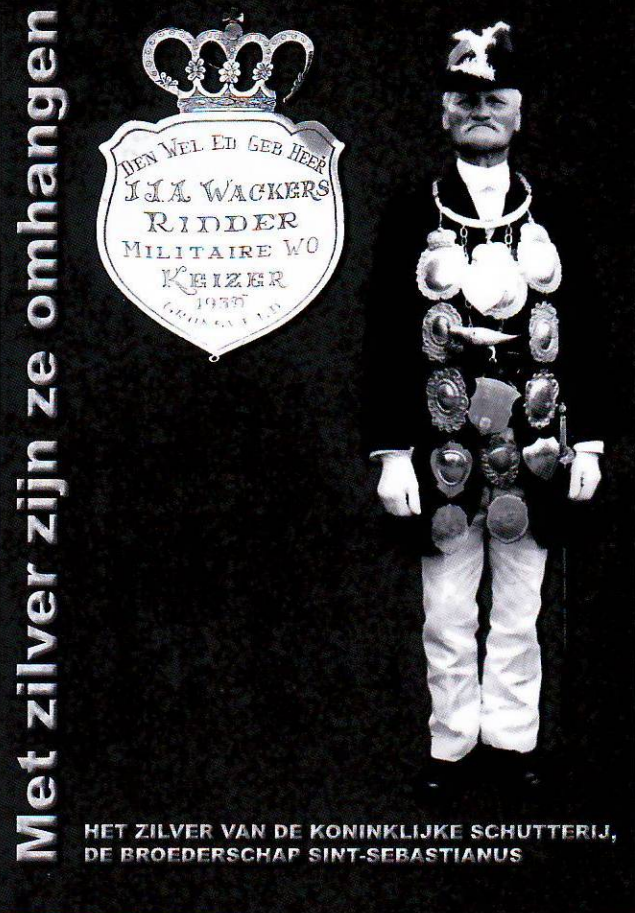
Net als in 2000 bij gelegenheid van de Grote Bronk, werd ook in 2004 een boek door de aartsbroederschap uitgegeven. Werden in 2000 nog alle tradities toege-licht en verklaard en werd geschiedenis geschreven, in 2004 werd het volledige koningszilver geanalyseerd en beschreven.

De zilveren schilden van de koningen vormen vaak het grootste bezit voor een schutterij. Net als in vele andere plaatsen is het koningsvogelschieten een eeuwenoud ritueel. Hierdoor beschikt de aartsbroederschap schutterij St.-Sebastianus Gronsveld dan ook over zilveren schildjes die meerdere eeuwen oud zijn. Hoewel we weten dat de schutterij in 1619 is opgericht, er van begin af aan op de vogel is geschoten en de koningen de verplichting kenden een zilveren schildje te doneren, dateert de oudste Gronsveldse koningsplaat toch pas van 1718-1721 en is afkomstig van koning Jacob Berchmans. Indertijd werd nog elk jaar op de koningsvogel geschoten, in de eerste helft van de 19e eeuw werd dit teruggebracht naar eens in de twee jaar en tegen het einde van de 19e eeuw werd de cyclus ingevoerd, waarbij slechts eenmaal per vier jaar de koningsvogel geschoten wordt. Dat is dan tevens het jaar van de grote processie in Gronsveld: "de Groete Broonk". Ook valt ons aan het koningszilver op dat er welgeteld twee zilveren koningsvogels zijn: één wordt door de schutterskoning gedragen en de ander zit bovenop de standaard waar een deel van de zilveren platen aan bevestigd zijn, omdat het voor de koning te zwaar zou worden alle zilver te dragen.

Het zilver van Gronsveld is volledig gefotografeerd en afgebeeld in kleur. Ook van alle koningen, waarvan een foto beschikbaar is, is deze geplaatst. Vervolgens zijn alle feitelijke gegevens

over het koningszilver vermeld: welke tekst erop staat, is het zilver gekeurd of niet, en zo ja met welke keuren en uit welke jaren, de afmetingen van de plaat en de historische gegevens over de koningen. Maar het boek is hiermee nog niet compleet. Mevrouw Keijser-Schuurman van het Rijksarchief in Maastricht, gespecialiseerd in zilver, doet in het boek de volledige historie van het schutterszilver uit de doeken. Bijvoorbeeld de toelichting over de twee koningsvogels, waarover de schutterij beschikt en de bewering dat geen van beiden de oorspronkelijke zilveren vogel is, die stichter Justus Maximilianus van Bronckhorst de vereniging geschonken zou hebben. Uit de historie blijkt tevens de nauwe band met de grafelijke familie. Het zilver is namelijk door de commissaris, die namens de graven de vrije rijksheerlijkheid bestuurde, meegenomen op zijn vlucht voor de Fransen. Hierdoor kwam het Gronsveldse zilver in Zuid-Duitsland terecht, van waaruit het in 1828 werd teruggegeven, maar door het vervoer over de grens allemaal van een apart zilverkeurmerk voorzien werd. Op de twee Gronsveldse vogels ontbreekt bij beide dit keurmerk, zij horen dus niet bij het oorspronkelijke Gronsveldse zilver (althans in 1828) en zijn op andere wijze bij de vereniging terecht gekomen.

Dit soort onderzoek maakt het Gronsveldse boek zo interessant. Ook de verklaring hoe de Gronsveldse schutterij de beschikking kreeg over de bijzondere drinkbeker, is het vermelden zeker waard. Zoals gezegd ontving de vereniging haar zilver in 1828 terug van de grafelijke familie. Deze familie had veel aan

△ In Gronsveld is een boek verschenen over het oude koningszilver

Gronsveld te danken. De zelfstandige bestuurlijke eenheid had de familie de graventitel gebracht, die aanzien bracht en de mogelijkheid schiep om op stand met graven, prinsen en zelfs in koninklijke huizen te trouwen. Om deze erkentelijkheid uit te drukken, kreeg de schutterij in 1828 behalve haar zilver ook de drinkbeker als presentje. De beker wordt sindsdien gekoesterd, wordt megedragen in de grote bronk en hieruit drinkt elke schutter, soms al als baby ten teken van het lid worden van de schutterij.

Alle zilver, inclusief prijzen, herdenkingschilden of zelfs boekbeslag wordt beschreven en uitputtend gedocumenteerd. Dit maakt dat het boek "Met zilver zijn ze omhangen" een bijzonder boek is, een must voor elke liefhebber van het schutterswezen of verzamelaar van documentatie over (konings)zilver. Het boek in A4-formaat telt 102 pagina's en vele foto's in kleur. Het kan besteld worden bij L. Bernards, Rijksweg 139, 6247 AD Gronsveld, tel. 043-4087080. Het kost € 12,50 exclusief portokosten.

✍ Luc Wolters

'D'n Um', 'De Ut' en 'D'n Uk': Waar gaat dat

Door Jan van Lieshout

'We hebben 'um! We hebben 'um.' Zo begon ik mijn verslag van het Oud-Limburgs schuttersfeest op de Mechelse Heide, in 1984. Als balderende kor- en auerhanen sprongen de schutters van Dieteren tegen elkaar op. Ze hadden 'um'. Bedoeld was de zege van het Oud-Limburgs schuttersconcours.

Een tastbare trofee ontbrak. Zelfs de wisselmedailles van de koningin der Nederlanden en de koning der Belgen, zijnde de beschermvrouwe en de beschermheer van het Oud-Limburgs schuttersfeest, hadden niet de uitstraling van een cup.

Het was de toenmalige eindredacteur van de OLS-programma's van Omroep Limburg, Alf Poell, die het idee ontwikkelde om een kunstenaar een tastbare wisseltrofee te laten vervaardigen. Op aanraden van Stan Spauwen van de Culturele Raad Limburg wendde hij zich tot Teun Roosenburg. Beeldend kunstenaar was in 1916 in Den Haag geboren; had tijdens de Duitse bezetting geweigerd om lid van de Kultuurkamer te worden; en was na de oorlog in Limburg blijven wonen en werken. In 1959 had hij zich tot koning van de schutterij St.-Sebastianus uit Oost-Maarland geschoten.

Omhangen met de koningsvogel en de zilveren breuken van zijn voorgangers stond Teun Roosenburg - compleet met knevel, jacquet en hoge hoed - model voor zijn evenbeeldje, dat hij op kosten van Brand Bierbrouwerijen BV voor Omroep Limburg creëerde. Met zijn rechterhand steunt de koning op de buks, terwijl hij met zijn linkerhand de letters 'O' en 'L' ten hemel heft. Letters symboliseren de verbondenheid van Omroep Limburg (OL) met de 'Oude Limburger' (OL).

Toen ik het beeldje voor het eerst zag deed het me denken aan de 'Dronken Hercules', die uit de bruinkoolgroeven tussen Maas en Rijn was opgediept. De door Roosenburg verbeelde schutterskoning wekt de indruk dat hij te veel aan Brand heeft geofferd en naar de buks grijpt om zijn evenwicht niet te verliezen.

'De 'Oude Limburger', zoals vervaardigd door Teun Roosenburg, beeldend kunstenaar te Oost-Maarland, is een symbool van de unieke sfeer van broederlijke vriendschap, gepaard aan alle emoties die jaarlijks door duizenden schutters, bezoekers en luisteraars van Omroep Limburg worden beleefd,' heet het in de acte van overdracht, die op 27 augustus 1991 werd ondertekend.

Ondertekening werd met vele liters Brand beklonken.

Uit naam van Omroep Limburg en de Brand Bierbrouwerijen BV droeg de toenmalige president van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie, Lei Stals, het beeldje op 6 september 1991 over aan schutterij St.-Petrus uit Kelpen-Oler.

Daar won St.-Joseph uit Koningsbosch 'D'n Um', zoals het Brandbeeldje inmiddels was gaan heten.

In plaats van Brand werd op het OLS in Koningsbosch in 1993 Bavaria geschonken. Directeur Broos Swinkels serveerde het gerstenat hoogst persoonlijk aan eregasten. Het is brouwers wat waard om hun bier op het OLS te mogen slijten. Vergeet niet dat de OLS-omzet aan bier overeenkomt met de omzet van een goedlopend café op jaarbasis.

Stel dat de brouwer uit Brabant ook een beeldje had laten vervaardigen voor de winnaar van het OLS in Koningsbosch. Zou het Bavariabeeldje ook als wisseltrofee zijn aanvaard? Of 'Manneke Pils' van Martens - het bier dat op het OLS in Stokkem (1994), Bocholt (1996) en Kaulille (1997) werd vertapt?

'D'n Um' werd als een heiligenbeeld rondgedragen. Sterker nog, het afgodbeeldje kreeg een geprivilegieerde plaats in kerken, waar aan de vooravond van het OLS eucharistie werd gevierd.

Na 'D'n Um' gedoogden bestuurders van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie 'De Ut', de tastbare wisseltrofee voor het winnende drietal op het Limburgs Dames Schuttersfeest. De associatie met een schuttingwoord van drie letters derde dames niet. Toch wijzigden bestuurders van Universiteit Tilburg om die reden de afkorting UT in UB - wat staat voor Universiteit Brabant.

Het Limburgs Dames Schuttersfeest werd georganiseerd, omdat dames niet mochten mee schieten op het OLS. Daarin is verandering gekomen. Sinds het OLS in Ellikom (2002) mogen ook dames in OLS-zestallen worden opgesteld; waarmee de oorspronkelijk doelstelling van het zogenoemde 'Dames OLS' is komen te vervallen.

Het voorbestemde toeval wilde dat het damesdrietal van schutterij St.-Amandus uit Opglabbeek in 2002 'De Ut' won en dat het herenzestal in 2003 'D'n Um' mee naar huis bracht - dé gelegenheid om beide schuttersfeesten te integreren, zou je zeggen.

Toch organiseerde 'Opglabbeek' beide OLS'en afzonderlijk. Het damesdrietal van St.-Lambertus uit Molenbeersel won

heen?

△ De Um in levende lijve tijdens het OLS Foto: Ria Deteren

'De Ut'; het herenzestel van St.-Joris uit Wessem 'D'n Um'.

Werd 'D'n Um' op het OLS in Kessenich (2003) gepersonificeerd in een carnavalsfiguur die tijdens de openingsceremonie volstond met stil spel, in Opglabbeek kreeg hij zowaar het woord. Met grote blijdschap gaf hij kennis van de geboorte van 'D'n UK' - een geslaagd product van echtelijk geknutsel tussen 'D'n Um' en 'De Ut'.

Waar gaat dat heen? Het wordt de hoogste tijd dat de Algemene Vergadering van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie aan deze excessen een halt toeroept, wil het OLS niet ontaarden in een zomercarnaval.

✍ Jan van Lieshout

Koningschieten Schutterij St.-Oda

Op zondag 4 april jl. werd bij het clubgebouw van schutterij St.-Oda Boshoven het koningschieten gehouden.

Het is ieder jaar weer een hele strijd wie de vogel omlaag zal halen en zich koning van de schutterij mag noemen. Dit jaar viel de eer te beurt aan Wiel van Leuken; toen hij het 74e schot loste, viel de vogel omlaag. Wiel van Leuken neemt al 42 jaar deel aan het koningschieten en zijn voorgangers lukte het geregeld de vogel af te schieten maar hemzelf tot dit jaar nog nooit. Wiel is dus nu koning en Sjaan zal tijdens bondsfeesten en het OLS aan zijn zijde lopen als koningin.

▷ Koningspaar Van Leuken, St.-Oda Boshoven

Schutterij Prins Hendrik Sint Odiliënberg 100 jaar

✍ Luc Wolters

In het eerste week-end van oktober viert de schutterij van Sint Odiliënberg haar 100-jarig bestaan. Deze vereniging, Prins Hendrik genaamd, is ontstaan in 1904, toen zij voor het eerst vermeld werd bij gelegenheid van de begrafenis van een geestelijke. In de volgende uitgave van het Limburgs Schutterstijdschrift zullen we uitgebreid aandacht besteden aan glorieuze feiten en moeizame jaren binnen de verenigingshistorie van deze eeuweling. Thans willen we ter introductie op het 100-jarig jubileumfeest het programma van de festiviteiten van 1 tot 3 oktober in Sint Odiliënberg vermelden, maar eerst geven we het woord aan beschermheer Cor van der Werf van deze schutterij, die in het kort toelicht waarom Prins Hendrik voor hem zo'n bijzondere vereniging is, die hij graag ondersteunt.

△ Op één van de gewonnen prijsmedailles van Prins Hendrik Sint Odiliënberg prijkt de beeltenis van Prins Hendrik zelf. 1e prijs exercitie, Haelen 1911.

Beschermheer Cor van der Werf aan het woord

Sinds 25 jaren is het voor mij een groot genoegen om als beschermheer bij schutterij Prins Hendrik te hebben mogen functioneren. Ik kan mij best voorstellen dat u zich

afvraagt: "Wat doet nu zo'n beschermheer eigenlijk? Is die er alleen maar voor de financiën?" Gelukkig is dat bij Prins Hendrik niet het geval. Als beschermheer leef ik mee met het wel en wee van de vereniging en probeer het bestuur met raad en daad op de achter-

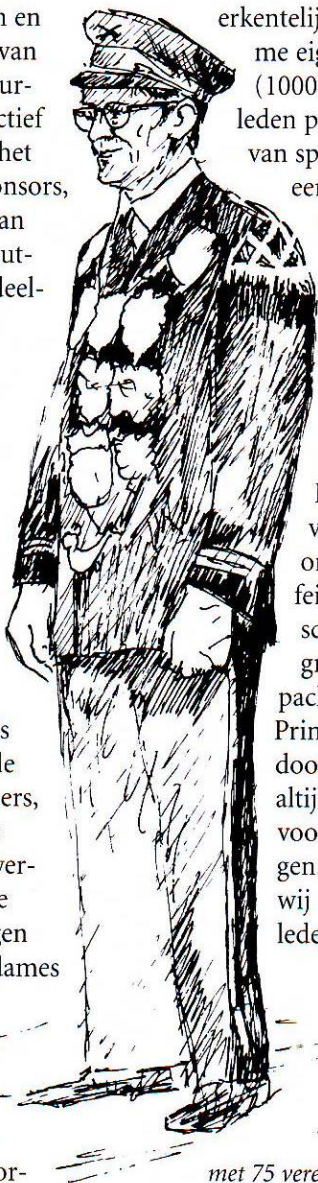
grond bij te staan. Ik noem enkele voorbeelden: het zoeken naar nieuwe leden en bestuursleden, het adviseren bij investeringen, het bijstaan van onze leden in moeilijke tijden en het meevieren van feestelijke gebeurtenissen. Het actief deelnemen bij het zoeken van sponsors, het bezoeken van het OLS en schuttersfeesten en deelname aan bestuursvergaderingen.

Met genoeg heb ik mogen zien dat ook onze Koningin Hare Majesteit Beatrix onze schutterij niet is vergeten. Aan de leden Lei Cuijpers, Jo Peters en Jac van der Vorst werden Koninklijke onderscheidingen uitgereikt. De dames in onze schutterij spelen een zeer belangrijke rol, Mia Peters fungeert als voorzitter, Moniek

Hoitink als secretaris en Anjes Coumans als bestuurslid. Binnen schutterij Prins Hendrik verheugen wij ons over steeds meer vrouwelijke actieve leden. Tot onze leden van verdienste tellen wij 17 leden welke een grote prestatie hebben geleverd bij ons 75-jarig bestaan in 1979. Met hen hebben wij recent het 25-jarig bestaan van "Club '79" gevierd.

Met ons 100-jarig bestaan hopen wij, naast een geweldig feest, tevens een bijdrage binnen te halen voor ons

nieuwe schutterslokaal. In de totale kosten van € 90.000 heeft onze gemeente een geweldige bijdrage van € 40.000 geleverd. Daarvoor zijn wij zeer erkentelijk. Met een enorme eigen inspanning (1000 uren door enkele leden per man) en hulp van sponsors zijn wij een heel eind op de goede weg. Nu nog de laatste meestal zwaarste loodjes! Onze dank gaat ook uit naar mevrouw J.H.R. de Zantus de Frymerson-v.d.Goes, voor haar ondersteuning en het feit dat wij ons schietterrein op haar gronden kunnen pachten. Schutterij Prins Hendrik heeft door de jaren heen altijd klaar gestaan ook voor andere verenigingen. Het doet goed dat wij nu merken dat de leden van deze verenigingen ons nu helpen bij

◁ Jan Timmermans was na ruim 40 jaar voor 't eerst koning in 1971. Anno 2004 is de 90-jarige zelf jubilaris met 75 verenigingsjaren achter de boeg.

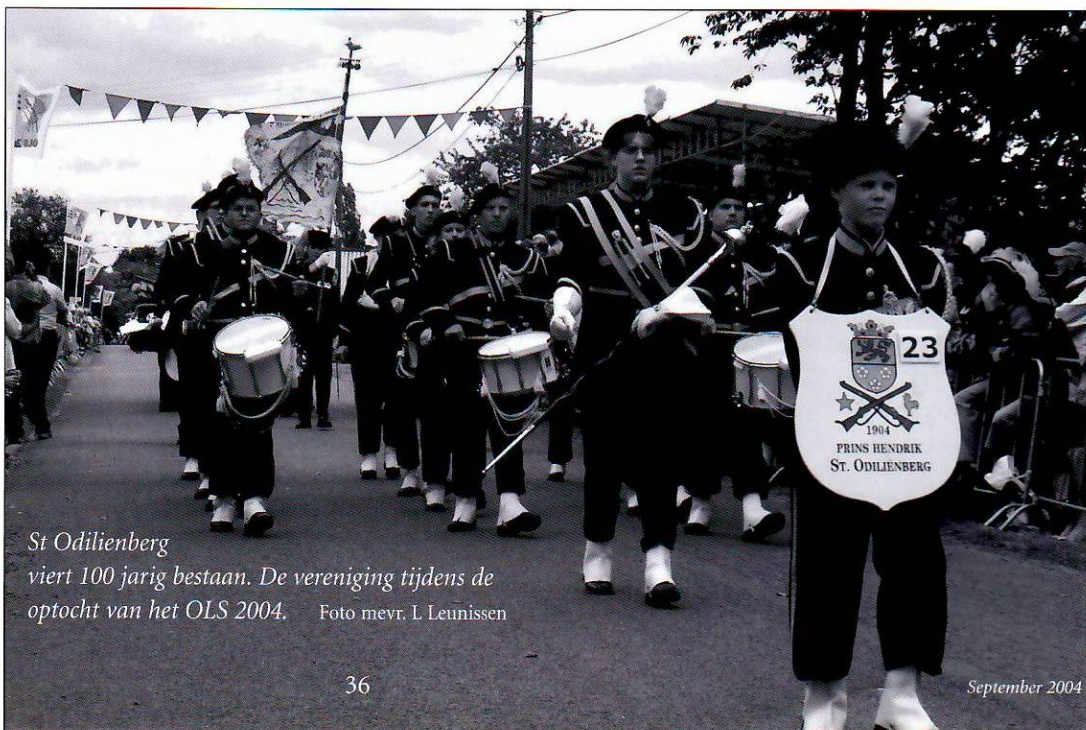
Prins Hendrik tijdens het LDS te Haalen 1996

het realiseren van ons 100-jarig bestaansfeest, veel dank hiervoor. Gaarne doe ik een beroep op onze leden om persoonlijk mee te blijven werken aan het in stand houden van onze vereniging en het schutterswezen in zijn totaliteit. Buitenstaanders roep ik op eens te komen kijken bij schutterij Prins Hendrik, U allen bent van harte welkom. Tot slot wens ik Prins Hendrik veel geluk voor de toekomst en veel treffers.

Programma

Het programma voor het 100-jarig jubileumfeest luidt als volgt:

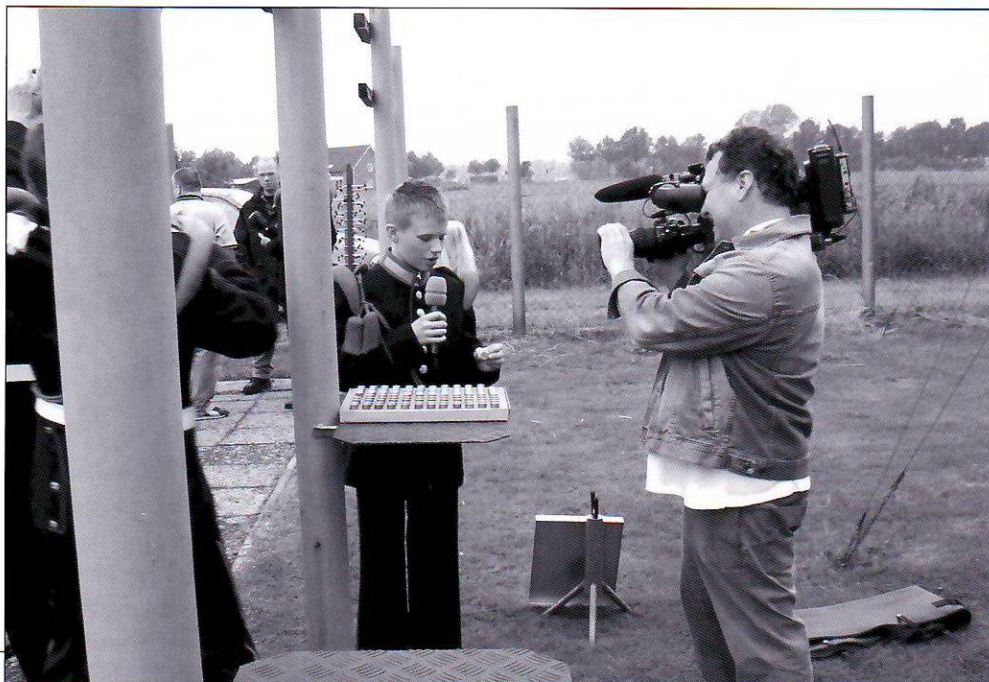
- **Vrijdag 1 oktober**
Een gecombineerde Dialect- en Rock-avond met: Neet oet Lottum en Queen revival band
- **Zaterdag 2 oktober**
Wild West Night, country en line dance avond met medewerking van de Dixie Aces en dj Alex. Aanvang 20 uur
- **Zondag 3 oktober**
H.Mis
Brunch
Receptie
Gezellig samenzijn met de Reutjeser muzikanten en Big Benny

St Odilienberg viert 100 jarig bestaan. De vereniging tijdens de optocht van het OLS 2004. Foto mevr. L Leunissen

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst

Vrijdag 4 Juni 2004 was een camera-ploeg van L1-televisie te gast bij de schutterijen St.-Jan Nieuwstadt en St.-Rosa Sittard. De ploeg maakte opnames voor het kinderprogramma "de Kinjerkroam" om daar te laten zien wat onze jeugd zoal doet binnen de schutterijen. Een aantal jeugdleden verzorgde zelf de presentatie en gaf uitleg over de diverse onderdelen van een schutterij. Zo werd aandacht besteed aan het koningspaar en de keizer, de bordjesdrager, de functie van een marktster werd uit de doeken gedaan en natuurlijk kwam - met het OLS in aantocht - het schietgebeuren aan bod.

△ Lid van St.-Rosa Sittard geeft tekst en uitleg bij het schieten en de loden kogels

werd de reportage over de schuttersjeugd uitgezonden. Hopelijk dat bij veel jeugdigen die het programma bekeken, het interesse groeit om lid te worden van een schutterij of gilde.

Alleen als we de essentie van het schutterswezen op de jeugd kunnen overdragen, blijft dit culturele erfgoed behouden. We hebben kunnen vaststellen dat bij de jeugdleden van St.-Jan Nieuwstadt

en St.-Rosa Sittard, die voor de camera optraden, het echte schuttersbloed vloeit. Zij amuseerden zich kostelijk. Hierbij ziet u een foto-impressie van de opnames van "de sjötterrie is d'r veur dich".

✎ Thimo Zegers

▽ Musicerende leden van de schutterijen van Sittard en Nieuwstadt

△ Een jeugdige schutter van Sittard onder de schietboom

De jeugd werd deskundig begeleid door opnameleider Peter Joosten, die al meerdere keren het schuttersgebeuren op film heeft vastgelegd. Zo volgde hij enkele jaren geleden de Bussen-schutten uit Neer een hele dag op het OLS, in een reportage die ook op L1 te zien was. Ook ditmaal zorgde hij voor een deskundige regie. De seniorleden van beide schutterijen fungeerden ditmaal slechts als figurant, want het thema was tenslotte de jeugd binnen de schutterijen. Eind juni

60 Jaar bevrijding:

Amerikaans kerkhof

Voor Zuid-Limburg is het in 2004 maar liefst 60 jaar geleden dat de streek bevrijd werd. In Midden- en Noord-Limburg speelden zich toen nog felle gevechten af en waren er nog veel verwoestingen van kerken, gebouwen en levens. Zoals het verenigen betaamt, die een maatschappelijke betrokkenheid tonen, hebben veel schutterijen een rol bij de jaarlijkse dodenherdenking op 4 mei. Omdat de bevrijding al zo'n zestig jaar achter ons ligt, worden ook andere thema's bij de herdenking betrokken, zoals oorlogen in andere werelddelen en het belang van vrijheid en democratie.

Het is inmiddels ook zestig jaar geleden dat in Margraten het bekende oorlogskerkhof gesticht werd. Bij de ingebruikname hiervan waren vele schutterijen uit Zuid-Limburg present. Op D-Day in juni 1944 vond de invasie van Normandië plaats. En van hieruit trokken de geallieerde troepen noordwaarts en bereikten in september Limburg. Door het verlies bij de Slag om Arnhem stokte de opmars en werd tot mei 1945 nog strijd geleverd tegen de bezettingsmacht. In de periode tussen de landing in Normandië en de capitulatie van Duitsland, sneuvelden vele geallieerde strijders, waaronder zeer veel Amerikanen. In het spoor van de bevrijdingslegers treffen we diverse soldatenkerkhoven aan. Zo ontstonden grote begraafplaatsen bij de invasiestranden in Normandië, maar ook korter bij, in Wallonië op diverse plaatsen, in Henri-Chapelle en in Margraten. Hier was de Amerikaanse generaal Shomon in september 1944 op zoek naar een geschikte locatie om de vele gesneuvelde Amerikaanse militairen een waardige rustplaats te bezorgen: "Alleen het beste is goed genoeg", zo liet hij weten. Hij deed een beroep op Margratens burgemeester Van Laar, die zijn volle medewerking verleende en zorgde voor een mooi zacht glooiend terrein vlak buiten Margraten

richting Cadier en Keer. Hier vonden zo'n 17.000 Amerikaanse militairen hun laatste rustplaats, maar niet voor heel lang. Meer dan de helft werd in de eerste jaren na de begrafenis op verzoek van de familie van de overledene naar Amerika overgebracht. Momenteel zijn er 8301 graven op het soldatenkerkhof American Cemetery te Margraten. Dezelfde generaal Shomon die zorgde voor de tot stand koming van het kerkhof, introduceerde er de Memorial Day. Bij deze Amerikaanse variant van onze dodenherdenking wordt bij de graven van de gesneuvelde bloemen gelegd. Een jaar later, in 1945, werd het kerkhof met een grote plechtigheid ingewijd; hieraan namen vele schutterijen deel. Toenmalig voorzitter Fer Schreurs van schutterij St.-Sebastianus Margraten, omschreef de schuchtere activiteiten van de vereniging

in het eerste na-oorlogse jaar als volgt: "1945: de oude folklore komt terug. Op 10 juni werd de processie weer gehouden. Op 17 juni werd het feest der zustervereniging van Voerendaal opgeluisterd. Op 22 juli kregen wij bezoek van niet minder dan 34 zusterverenigingen om met hen samen hulde te brengen aan de gevallen die rusten op het Amerikaanse kerkhof." Deze Memorial Day werd dit jaar op 30 mei 2004 voor de 60e keer gehouden. Anno nu biedt de uitgestrekte Amerikaanse Militaire Begraafplaats een onwezenlijke aanblik: in het zacht glooiende terrein met wijdsse uitzichten staan op een gazon als een grasgroen tapijt in schier oneindige rijen de vele witte kruisen geplant, elk symbool van een Amerikaanse soldaat, die ver van huis zijn leven gaf voor onze vrijheid. De betrokkenheid van de lokale bevolking bij het kerkhof is dan ook groot: bijna alle graven zijn geadopteerd, worden onderhouden door families ter plaatse. Respect voor de militairen van toen is op een plaats als het Amerikaans kerkhof een stilzwijgende vanzelfsprekendheid.

✍ Luc Wolters

▷ In 1945 werd door vele schutterijen hulde gebracht aan de bevrijders op het soldatenkerkhof in Margraten: hier de schutterij van Klimmen.

Foto: website schutterij St.-Sebastianus Klimmen, familie Leunissen

Keizersinstallatie Born

Born is een nieuwe keizer rijk. De “daad” van het keizerschap ligt weliswaar al een tijdje achter ons – op 16 augustus 2003 werd het keizerschot gelost – maar heel Born wachtte nog op de plechtige en feestelijke installatie van de nieuwe keizer. Deze vond plaats op zaterdag 8 mei jl. Toen werd Martin van Beek officieel de keizer van schutterij St.-Martinus uit Born.

De nieuwe keizer van Born

Martin van Beek is 36 jaar oud. Van beroep is hij draad-boommonteur. Martin stamt uit een echte Bornse schuttersfamilie. Zijn opa was al in 1964 koning en Martin maakt samen met zijn vader Frits en

broer deel uit van St.-Martinus Born. Hij is lid geworden bij de heroprichting van de schutterij in 1985. In de drumband bespeelde hij onder meer de bas- en tenordrum en hanteerde hij de bekkens. In 1996 schoot hij voor de eerste keer de

koningsvogel af. Toen stond hij met de legendarische Bornse schutterskeizer Math van Peij achter de receptietafel, die hem toen reeds voor-spelde dat Martin ooit zijn opvolger zou worden. In 2001 en 2002 lukte het Martin opnieuw om de vogel te schieten en in 2003 zette hij de gouden kroon op zijn schuttersloopbaan: het keizerschap van schutterij St. Martinus! De keizer is een echt verenigingsmens: zo is hij onder meer betrokken bij het IVN, is hij lid van de carnavalsvereniging ‘De Bessembejeners’ en maakt hij deel uit van de EHBO-vereniging.

Keizer Math van Peij

Toen na de oorlog in de jaren vijftig een poging werd gedaan om de schutterij nieuw leven in te blazen, was de latere keizer Math van Peij hier al bij betrokken. Het lukte hem in 1956 het keizerschap van de schutterij te behalen, maar hij moest toch met lede ogen toekijken hoe de schutterij later in ruste ging. In 1985 volgde de heroprichting en weer was Math van de partij en steunde hij de jonge initiatiefnemers. In 1996 vierde hij zijn 40-jarig keizerschap. Martin van Beek was toen schutterskoning [zie LS 34, maart 1997, 30]. In oktober 2002 overleed Math van Peij, maar inmiddels was een nieuwe keizer in spé bezig om zijn reeks van drie achtereenvolgende koningsjaren vol te maken. Gesterkt door de voorspelling van zijn voor-

ganger: ‘Jóng, doe wurs miene opvolger’. Hierdoor heeft St.-Martinus Born niet lang een keizer hoeven te ontberen. Het feest was er niet minder om, waarmee de nieuwe keizer gehuldigd en geïnstalleerd is. En hierbij werd ook wijlen de oude keizer niet vergeten; zijn graf werd voorzien van een mooi bloemstuk.

Plechtige installatie

Het huis van Martin was door de buurtvereniging flink versierd met dennegroen en andere huldeblijken. Zelfs was een feestverlichting aangebracht, zodat de woning ook 's nachts herkenbaar was. Heel Born leefde naar de installatie toe, die in dag- en weekbladen werd aangekondigd en waarvan elk half uur op Radio Limburg melding van werd gedaan. Naar verluidt praatte de koning zelfs in zijn slaap over de aanstaande installatie, maar bij navraag liet hij iedereen weten, niet nerveus te zijn. Op zaterdag 8 mei werd de toch ietwat gespannen keizer aan huis afgehaald en naar de Sint Martinus kerk begeleid. Hier startte om 19 uur een indrukwekkende eucharistieviering, die gecelebreerd werd door kapelaan Blaschek van de St. Martinusparochie, Ralf Schwillens kapelaan te Stein en tevens oud-drumbandlid van schutterij St. Martinus en H. Smeets pastoor-deken te Venray en oud-inwoner van Born. De keizersmis werd bijgewoond door afgevaardigden van schutterijen, keizers(paren) in vol ornaat en vertegenwoordigers van gemeente en provincie. De muzikale opluistering werd verzorgd door jacht-hoornblazers ‘de Lexhy’. De

◁ Keizer Martin van Beek van schutterij St.-Martinus uit Born

kapelaan en de voorzitter spraken een welkomstwoord. Diverse Bornse schutters leverden in diverse vorm een bijdrage aan de mis. Tijdens de consecratie werden kamerschoten gelost. Hoogtepunt was de zegening van de keizersattributen, die daarna officieel werden overhandigd. Gedeputeerde H. Vrehan gaf het zilver met de woorden: *'Draagt deze keizersbreuk in ere in lengte van jaren in een goede gezondheid'*, president Frans Wolters van de OLS-Federatie droeg de sabel over, zeggende: *'Draagt dit wapen in vrede ten dienste van uw schutterij'* en pastoor-deken Smeets overhandigde het hoofddeksel met de woorden: *'Draagt deze keizerssteek ter meerdere eer en glorie van schutterij St. Martinus Born'*.

Eed van trouw

Hierna legde de keizer met zijn hand aan het vaandel de keizersbelofte af. Bondsvoorzitter Jo Herffs van de schuttersbond Born-Echt

◁ Met de hand aan het vaandel legt de nieuwe Bornse keizer de eed van trouw af.

Foto: St.-Martinus Born

e.o. las de eed voor: *"Keizer Martin van Beek, keizer van schutterij St. Martinus Born, belooft u alle verplichtingen na te komen, die U als keizer zijn opgelegd en belooft u vanuit uw functie, voor zover dat in uw vermogen ligt, alles te zullen doen tot welzijn van uw schutbroeders en voor een ongestoord voortbestaan van de schutterij. Onder de zegen van de Heilige Martinus, de schutspatroun. Wat is daarop uw antwoord?"* En Martin van Beek antwoordde: *'Dat belooft ik, voor outer, heerd en troon'*, waardoor hij 'keizer voor het leven' werd.

Felicitaties

De keizer draagt een vrij eenvoudig keizersuniform, waarop de fijne borduursels met de hand gemaakt zijn. Hierop komt de zilveren breuk goed tot zijn recht. Het is een grote zilveren vogel, die onder zijn vleugels nog twee kleinere vogels koestert. Na afloop van de mis werd een erehaag gevormd. Schutterij en genodigden trokken gezamenlijk naar het café de Sjoester, waar een defilé voor Martin en de overige keizers en geestelijken gehouden werd. Hier kreeg de nieuwe Bornse keizer ook een muzikale felicitatie van de

harmonie. Tijdens de druk bezochte receptie bleken honderden mensen de weg gevonden te hebben om hun felicitaties over te brengen. Er waren ook maar liefst een 550-tal uitnodigingen de deur uitgegaan. De keizer kon na afloop praktisch een wijn- en bierkelder openen, hij ontving plaquettes, een trui met opschrift "Keizer Martin van Beek" en een rijles. Aan het einde van de avond was een sprankelend keizersbal met gezelligheid en dans tot in de late uurtjes.

Met dank aan de uitgebreide teksten van Angelique Heijnen op de website van schutterij St.-Martinus Born.

✍ Luc Wolters

Jubilarissen bij St.-Joseph Vijlen

Zaterdag 16 oktober a.s zullen tijdens de jaarlijkse feestavond twee jubilarissen gehuldigd worden. Het betreft hier Ger Janssen en Hub Kusters, respectievelijk 40 - en 25 jaar lid van St.-Joseph.

◁ De jubilarissen Ger Janssen en Hub Kusters van Vijlen worden in oktober gehuldigd

Ger Janssen begon in 1964 op 15 jarige leeftijd als lid van de drumband. Hij bespeelde eerst de kleine trom, waarna hij na enkele jaren overstapte naar de diepte trom en weer later de overslag. Het grootste gedeelte van zijn lidmaatschap was Ger dan ook een zeer gewaardeerd lid van de drumband, en heeft zodoende in al die jaren de diepte- en hoogtepunten van de drumband meegemaakt. Na zijn periode als lid van de drumband, maakte hij plaats voor de jeugd en kreeg hij de functie van grenadier. Sinds 2003 is Ger opgenomen in het officierskorps van St.-Joseph. In de jaren van zijn lidmaat-

schap is hij vele jaren, tot 2001, lid geweest van het exercitipeloton. Nog steeds is hij lid van de schietploeg en als "achterop-sjutter" een vaste waarde voor het A-zestal. Tevens maakt Ger met volle overgave de kogels voor de zware buks.

Hub Kusters begon in 1979 als lid van de drumband. Hij bespeelde de dieptetrom. In de 25 jaar die volgden, bekleedde hij zeer verschillende en uiteenlopende functies binnen St.-Joseph. Dit telkens als er binnen St.-Joseph een of ander onderdeel iets te zwak was. Zo bespeelde hij tevens de kleine

Koningsvogelschieten Vijlen

Hemelvaartsdag, donderdag 20 mei j.l., organiseerde schutterij St.-Joseph het traditionele koningsvogelschieten. De hele week werd bij de opbouwwerkzaamheden maar over één ding gesproken, en wel of het Petra Schins zou lukken om de eerste vrouwelijke keizer in de geschiedenis van de Vijlense schutterij te worden.

Om 13 uur verzamelden de leden zich op de weide aan de Hilleshagerweg onder een stralend zonnetje. Middels een kleine rondgang werden het konings- en keizerspaar afgehaald op de Vijlenberg begeleid naar de feestweide. Hier aangekomen sprak de nieuwe voorzitter Maurice Baggen een welkomstwoord aan de gasten en wethouder Van Mooldijk sprak - bij afwezigheid van burgemeester mevr. Quint - een welkomstwoord namens het College van Burgemeester en Wethouders. Hierna deed pastoor Hegge een openingsgebed en konden de diverse

schietwedstrijden een aanvang nemen. Ook dit jaar werd er weer, na het succes van vorig jaar, voorafgaande aan de wedstrijd voor het koningszilver, geschoten voor burgerkoning. Hieraan werd deelgenomen door een 23-tal personen die er een zeer spannende wedstrijd van maakten. Uiteindelijk was het Klaus Neuville, die het laatste restje naar beneden schoot en hiermee een jaar Burgerkoning van Vijlen is. Klaus, in het dagelijks leven Oberstabsfeldwebel in het Duitse leger, is een goede bekende van de Vijlense schutterij als mede-organisa-

tor van het jaarlijkse jeugduitstapje. Hierna begon dus het echte werk, namelijk het schieten voor het koningszilver. Er meldden zich liefst 44 personen om mee te schieten. Uiteraard stelde iedereen zich de vraag of het Petra zou lukken om voor de derde achtereenvolgende keer het laatste restje naar beneden te schieten en hiermee geschiedenis zou schrijven. Na een wel zeer spannende strijd was het in de 5e ronde dat Petra als eerste de kans kreeg om met een goed gericht schot dat te doen, waar iedereen op wachtte. Dit bleek echter toch niet mogelijk en zo zag Petra een droom aan haar voorbijgaan. Hierna kregen nog achtereenvolgens beschermheer John Claessen, wethouder John van Dijk en dhr. Paul Claessen de mogelijkheid om koning te worden. Ook hen lukte dit niet. Hierna was Ed Vanwersch aan de beurt, en met een welgemikt schot schoot Ed het laatste restje naar beneden, waarmee hij de titel van koning 2004 voor zich opeiste. Ed Vanwersch, eigenaar van het gelijknamige tentenverhuurbedrijf, is zeer zeker geen onbekende van de Vijlense schutterij. Als een van de sponsors is Ed een graag gezien persoon binnen de schutterij, waar hij in de jaren tachtig en negentig, zelf lid van is geweest als klaroenblazer en grenadier. Thans zorgt Ed voor de koppels en "bokkentuig" met tasjes voor de leden van de schutterij.

het jeugduitstapje, en werden de feestavonden met optredens gevuld.

De interne huldiging van beide jubilarissen vindt plaats in verenigingslokaal "Oud Ville", Vijlenberg 147 vanaf 20 uur. Na afloop bestaat de gelegenheid voor familie, vrienden, bekenden en iedereen die St.-Joseph een warm hart toedraagt om de jubilarissen te feliciteren.

▷ *Koningspaar Ed en Annie Vanwersch tijdens het uittreden bondsschuttersfeest RKZLSB te Meerssen 23 mei 2004*

Uiteraard werd Ed na zijn laatste schot uitbundig gefeliciteerd door de vele toeschouwers die aanwezig waren. Hierna werd hij door de schutterij gehuldigd, en kreeg hij door keizer Frans Baumans en beschermheer John Claessen het koningszilver omgehangen. Het spreekt voor zich dat het nog enkele uurtjes zeer onrustig is geweest op de weide aan de Hilleshagerweg. Ed zal samen met echtgenote Annie de Vijlense schutterij representeren op de diverse schuttersfeesten. Hiervoor moest alles snel geregeld worden, want 23 mei was reeds het eerste schuttersfeest te Meerssen. De koningenontvangst te Vaals door het College van B&W vond plaats op zaterdag 12 juni. De Koningsden werd op zaterdag 10 juli geplaatst bij de woning van de nieuwe koning aan de Vijlenberg. Bij het schieten met flobertbuks voor het kampioenschap van Vijlen werd de kaveling ingezet met 20 volle kaarten. Uiteindelijk werd het een onderonsje van leden van de Vijlense schutterij: 1e prijs Marc Steins - 2e prijs Tim Kusters - 3e prijs Fred Hendriks. Schutterij St.-Joseph kan terugzien op een zeer geslaagd burger- en koningsvogelschieten 2004.

☞ *Hub Kusters, secretaris*

Voor u gelezen:

Servais Hutschemakers (tekst) en Sjef Hutschemakers (illustraties), Schutters lief en leed.

Anekdoten uit het schuttersleven van de achttiende eeuw in de landen van Overmaas. (Banholt 2003) 60 pp.

Het is een opmerkelijk boekje dat Servais Hutschemakers uit Banholt geschreven heeft. Gewoonlijk wordt in de schuttersliteratuur de historie van een bepaalde vereniging belicht of wordt een bepaald onderwerp nader uitgewerkt. Noch het een noch het ander is op het boekje van Hutschemakers van toepassing. Hij heeft jarenlang archiefonderzoek gedaan en kwam daarbij bijzondere stukken tegen, die handelen over het schuttersbedrijf. Vaak betrof het een rechtszaak, waarbij een bepaald voorval aan de kaak werd gesteld. Want er ging nogal wat mis in die tijd, met name het koningsvogelschieten bleek aanleiding voor tal van ongelukken. In Noorbeek schoot in 1699 Johannes Hutschemaker naar de koningsvogel en raakte hierbij per ongeluk zijn broer Claes van de buurtschap Terlinden in zijn buik, die aan de gevolgen hiervan overleed. In 1735 ging het mis tijdens het vogelschieten in Mheer; het geweer van Johannes Beckers ging plotseling af en Hendrik Jeukens werd getroffen in zijn benen. En ook in Gulpen gebeurde met het vogelschieten een ongeluk. Op de "derde Pinksterdag" van 1759 was de vogel geschoten en de koning naar huis geëscorteerd. De balorige schutter Hans Willem Kockelmans schoot nog wat los kruut de lucht in en richtte de ongeladen buks op medeschutter Pieter Steyns. Hij trok af en was vergeten de laadstok uit zijn geweer te halen, die Pieter in de borst trof. Deze overleed na twee weken, waarna Kockelmans zich buiten de grenzen van Gulpen begaf om uit handen van justitie te blijven. De voortvluchtige liet vrouw en kinderen achter die armoede leden. Behalve deze ongelukken werden er ook ruzies en vetes via de schutterij uitgevochten. Kennelijk lag de nieuwe koning Johannes Reumers in 1714 niet goed in Noorbeek. Ondanks het feit dat hij koning was, werd hij geslagen door een menigte brooddronken schutters. En daags na de jaarlijkse mis werd door de groep schutters bij hem ingebroken, het slot geforceerd, in huis geschoten en

twee kalveren gestolen, waarop de koning zich tot justitie wendde. En in Mheer laaide in 1718 een dorpsvete over verkocht land en een in brand gestoken boerderij op tijdens de jaarlijkse schuttersbijeenkomst. Twee andere hoofdstukken in het boek springen een beetje uit de toon, en wel om twee redenen: ze vallen buiten het kerngebied Noorbeek, Mheer en Gulpen (de schrijver heeft ook slechts de boeken over de schutterijen van Mheer en Sint Geertruid als literatuur gelezen), maar handelen over de schutterijen van 's-Hertogenrade (Dld.) en Geleen. Bovendien worden hiervan geen twisten of fatale ongelukken behandeld, maar het rekenboekje van een kastelein, die geregeld de schutters over de vloer krijgt, die bij hem vele kannen bier consumeren voor hun deelname aan de bronk of bij het opzetten van de koningsvogel. Het andere voor dit boekje vreemdsoortige document is het reglement voor de jonggezellen schutterij van Geleen uit 1710/1716, aan de hand waarvan de activiteiten en opbouw van de schutterij besproken worden. Enkele opmerkingen over dit alleraardigste boekje. De inhoud bevat meer dan de titel aanduidt. Het gaat namelijk niet alleen over anekdoten uit het schuttersleven van de achttiende eeuw, daar het rekenboekje uit 's-Hertogenrade en het ongeluk Terlinden uit het einde 17e eeuw stammen, dus niet 18e eeuws zijn. Howel de plaatskeuze op het eerste oog vreemd leek, zijn het wel allemaal plaatsen die vroeger in de Landen van Overmaas lagen, zoals de titel van het werkje terecht vermeldt. Met de overzetting van het oud schrift naar hedendaags Nederlands (transcriptie) gaat de schrijver soms de fout in: zo is Sint Jansdag niet op 24 juli, maar 24 juni (p. 6), de "graef" in de buurt waarvan een getroffen schutter viel, is geen gracht maar een graaf (p. 9), de "scherpen" van de officieren zijn sjerpen, geen sabels (p. 15) en als iemand zich "uijtten rang der schutten"

Schutters lief en leed

*anekdoten uit het schuttersleven
van de achttiende eeuw in de landen van Overmaas*

*bijgezoocht door Servais Hutschemakers
geïllustreerd door Sjef Hutschemakers*

△ *Tekening van Sjef Hutschemakers, voor het boekje van zijn broer Servais, die schreef over voorvallen bij de schutterijen in de 17e en 18e eeuw*

moet terugtrekken, is hiermee niet het schootsveld bedoeld, maar de rij of het gelid van de schutters (p. 41). Vervolgens vind ik het vreemd om de aanbeveling voor geïnteresseerden om de zaak van Mheer verder uit te zoeken aan te treffen in een boekje waarin juist de diverse voorvallen beschreven worden en verklaard dienen te worden. Dan verwacht men toch van de schrijver dat hij de zaken bestudeert en navorst vooraleer hij ze publiceert.

Dit laat echter onverlet dat we hier te maken hebben met een bijzonder leuk opgezet en uitgewerkt werkje over schuttersvoorvallen in de 17e en 18e eeuw. Het boekje is dan ook geschreven, speciaal met het doel om de schutters een dienst te bewijzen en enkele oude bronnen te ontsluiten, die van belang zijn voor de lokale schuttershistorie. De tekst van de oude documenten wordt vaak letterlijk geplaatst en met voldoende lees-hulp wordt de lezer hier wegwijs in gemaakt. Een gouden treffer zijn ook de typische tekeningen van kunstenaar Sjef Hutschemakers, broer van schrijver Servais. Ze zijn uitermate passend en geven een treffend beeld van de beschreven voorvallen. Een aanrader voor de geïnteresseerde in schutterslectuur. Servais Hutschemakers heeft het boekje in eigen beheer uitgegeven. Hij woont aan de Bredeweg 9, 6262 NX Banholt, tel. 043-4571354. Het boekje kost 10 euro, exclusief porto.

✉ *Luc Wolters*

Jubilarissen en Koning voor St.-Lucie Nederweert

Op zondag 14 Maart opende het schuttersgilde St.-Lucie het nieuwe schietseizoen met het traditionele koningschieten. Zoals gebruikelijk was er om 11 uur een plechtige H.Mis met medewerking van de majorettes en het klaroenkorps, voor alle overleden en levende leden van het schuttersgilde in de H.-Gerardus Majella Kerk te Nederweert-Eind. Na de H.Mis was er op het kerkhof aldaar een korte plechtigheid, die werd afgesloten met het spelen van de Last Post. Hierna volgde er onder ideale weersomstandigheden een muzikale rondgang door het dorp, waarna het richting clublokaal ging, waar een goed verzorgde koffietafel te wachten stond, die het gilde aangeboden werd door de lokaalhouder.

Voordat hiervan gebruik gemaakt kon worden, werd eerst een zestal jubilarissen gehuldigd. Als eerste kwam een lid van de majorettes aan de beurt, namelijk Kim Zegveld. Zij werd toegesproken door de voorzitter van het district Weert dhr. Van Berkel, waarna hij Kim de bijbehorende versierselen opspeldde. Daarna was het woord aan de voorzitter van de kantonale schuttersbond EMM dhr. Ben Cox. De dames Marjan Thijs-van Gog en Mariëlle Geraets-Timmermans, 25 jaar lid, die eerst 15 jaar deel uitmaakten van de majorette-groep, de laatste 10 jaar als zeer verdienstelijke schutters en marketenster. Daarnaast is Marjan sinds 1991 ook nog verantwoordelijk voor de financiën van het schuttersgilde. Zij ontvingen uit handen van dhr. Cox de zilveren OLS-insigne. Na deze twee dames was het de beurt aan drie personen die 50 jaar lid zijn van het gilde te weten W. Beerens, begonnen als klaroen/bariton blazer, hierna een tiental jaren rustend lid, maar thans weer opgenomen in het klaroenkorps als baritonblazer. A. Theeuwen, eveneens vele jaren klaroenblazer, maar vanwege zijn werkzaamheden (in het buitenland) kwam hier

▷ *Het koningspaar 2004 van schuttersgilde St.-Lucie*

een einde aan. Toch is dhr. Theeuwen St.-Lucie tot op de dag van vandaag altijd trouw gebleven en men kan nu nog steeds een beroep hem doen, hij is nog altijd zeer behulpzaam bij alle activiteiten van het gilde. H. Smolenaers maakte vele jaren deel uit van de 'achteropgroep', maar door omstandigheden kwam hier een einde aan. Dhr. Cox prees deze 3 jubilarissen voor hun inzet en trouwe dienst en sprak de hoop uit dat zij nog vele jaren van grote betekenis zullen zijn voor het schuttersgilde. Zij ontvingen de gouden OLS-insigne met kroontje. Hierna was er nog een grote verrassing voor allen, maar zeer in het bijzonder voor dhr. M. Stienen. Hij werd door dhr. Cox onderscheiden met de EGS-medaille wegens zijn langdurig lidmaatschap, maar vooral voor zijn verdiensten en inzet voor het schuttersgilde. Zichtbaar ontroerd onderging dhr. Stienen deze huldiging. Jammer dat de bijbehorende oorkonde in het Latijn geschreven stond. Misschien is het in de toekomst mogelijk om er de Nederlandse verta-

ling bij in te sluiten. Alle jubilarissen werden ook nog door de voorzitter van het schuttersgilde St.-Lucie letterlijk en figuurlijk in de bloemetjes gezet. Na al deze huldigingen was het de hoogste tijd voor de koffietafel, waar dankbaar gebruik van werd gemaakt. Daarna ging men richting schietboom, waar snel een aanvang werd gemaakt met het traditionele koningschieten. Wie zou dit jaar de hoogste eer voor zich opeisen, werd het opnieuw de koning van 2003, of zou iemand anders zich koning weten te schieten. Na een zeer spannende wedstrijd wist de koning van 2003 wederom de concurrentie achter zich te

laten en mag dhr. W. van Gog zich voor de tweede maal op rij koning noemen. Bij de dames was het mevr. M. Thijs-van Gog die met de eer ging strijken. Samen zullen zij het koningspaar vormen en het schuttersgilde op alle bondsfeesten en activiteiten vertegenwoordigen. Mag het schuttersgilde St.-Lucie het volgend jaar op een keizerspaar rekenen? Na nog moeten te hebben van een warm/koud buffet, waarna een gezellig samenzijn, kwam ook aan deze lange dag een einde en kan het schuttersgilde terugzien op een zeer geslaagde opening van het schuttersseizoen.

Gouden jubileum als start van 750 jarig bestaansfeest (deel 1)

Zoals u heeft kunnen lezen in de maarteditie van het Schutterstijdschrift, viert de drumband van schutterij St.-Salvius Limbricht dit jaar haar 50-jarig bestaansfeest. Daar inmiddels het hoogtepunt van het feest achter ons ligt, volgt een korte terugblik op het feestweekende van 1 en 2 mei jongstleden.

Na een maandenlange voorbereiding door de werkgroep "50 jaar drumband schutterij St.-Salvius" geheel gevormd door eigen drumbandleden, was het dan zover. 1 Mei 2004, de tent stond, de tap was getest, het feest kon beginnen. Na een druk bezochte receptie was het moment aangebroken om onze eigen CD te presenteren, de wethouders Koos Martens en Frans Wagemans van de gemeente Sittard-Geleen waren aanwezig om het 1e exemplaar te overhandigen aan oud-instructeur Arno Thissen, waarna alle aanwezige oud-instructeurs eveneens een exemplaar overhandigd kregen. Opmerkelijk was de inleiding van de presentatie, die mede werd verzorgd door 2 oud-drumbandleden, Leon Croonen en Jan Lebens. Na de officiële gebeurtenissen werd de avond tot in de late uurtjes

voortgezet met amusements-orkest 'Live oet Lömmerich'. Tijdens de aan deze avond gekoppelde reünie werd er door veel oud-leden van de drumband van St.-Salvius terug geblikt op de mooie tijden door hun beleefd en werden er veel leuke anekdotes en verhalen uit de doeken gedaan, leuk om te horen en te onthouden voor de toekomst.

Op zondag 2 mei was het sportpark 'Aan de Allee' het toneel van 'n drumbandfestival met medewerking van 12 drumbands uit de regio. Na een optocht met defilé en de mars- en concertwedstrijden kwam tijdens de prijsuitreiking de drumband van schutterij St.-Johannes en Clemens uit Merkelbeek als beste uit bus van de uiterst kritische maar zeer rechtvaardige juryleden Jo Zinzen en Michel

△ De drumband van schutterij St.-Johannes en Clemens van Merkelbeek –zelf 50 jaar oud- won het drumbandtreffen van St.-Salvius Limbricht, die dit bij gelegenheid van het gouden bestaansfeest van haar drumband organiseerde.

Mordant. Nadat de hoofdprijs van onze loterij was gevallen op het lot van niemand minder dan de uitbater van ons schutterslokaal, café Salden werd het feestweekend feestelijk afgesloten en gingen rond het middernachtelijke uur de laatste gasten (en enkele tevreden terugblikkende organisatoren) huiswaarts. Vanaf

deze plaats wil ik graag nogmaals alle begunstigers, sponsors, medewerkers, bezoekers en deelnemers van harte bedanken voor hun bijdrage en aanwezigheid. Mede door hun steun en inzet is het voor onze schutterij een onvergetelijk feest geworden.

Nieuwe Vrienden van het Limburgse Schutterswezen

Bioterra NV, Opglabbeek; H. Coumans, Maastricht; Directie Fair Play Centers, Kerkrade; B.J.J. Hayen, Limbricht; C.L. Hendrix, Urmond; R. Hermans, Niel bij As; W.F.J.M. van Heugten, Baexem; M.A.G. Klinkenberg, Spaubeek; Laudy Bouw & Ontwikkeling BV, Sittard; H.H.G. Maas, Voerendaal; J. Martens, Niel bij As; G. Molderez, Niel bij As; H.H.M.J. Penners, Sittard; fa. Roberts, Amstenrade; M.H.F.W. Scheepers, Weert; J. Schreurs, Opglabbeek; A. Soree Sittard; C.A.M.A. Stultiens, Zevenaar; Supergame BV, Hoensbroek; G. Vleeshouwers, Limbricht; H.J.H. Vossen, Heythuysen; C.T. van der Werf, St.Odilienberg;

De weg naar 2006 ...

Terugblikkend op bovenvermeld feestweekeinde is het maar goed dat het als onvergetelijk in de geheugens staat gegrift. De weg naar het 750-jarig bestaansfeest van onze schutterij is inmiddels ingeslagen. Een 9-tal gemotiveerde, schuttersgezinde Limbrichtenaren is reeds bijeengewees en samen met het dagelijks bestuur van schutterij St.Salvius zullen zij de werkgroep gaan vormen die de organisatie van het jubileumjaar in goede banen zal gaan leiden.

Vanaf de decembereditie van het schutterstijdschrift zal ik u meenemen in een reis door 750 jaar schuttershistorie in Limbricht.....wordt vervolgd.....

✉ Frank Lebens

Schutterij St.-Sebastianus Heel 350 jaar

Lange tijd werd aangenomen dat schutterij St.-Sebastianus sinds 1854 actief was en dit jaar dus 150 jaar oud zou zijn. In de huidige vorm is de schutterij inderdaad ruim 150 jaar actief. Maar reeds enkele jaren was er de veronderstelling dat de vereniging veel ouder zou moeten zijn. Historisch onderzoek heeft dit ook overduidelijk aangetoond. Een speurtocht in het Rijksarchief Limburg te Maastricht en diverse kerkelijke archieven heeft opmerkelijke vondsten aan het licht gebracht. Als oudste jaartal is gevonden 1646. In een kerkelijk visitatieverslag wordt broederschap St.-Sebastianus voor het eerst genoemd in 1646, later nog in 1670, 1688 en 1711 *). Geconstateerd kan worden dat de schutterij in de vorm van een broederschap in die tijd functioneerde en dat terecht vastgesteld kan worden, 350 jaar schutterij St.-Sebastianus in Heel.

Dit betekent dat dit jaar het 350-jarig bestaansfeest gevierd wordt. Van 18 t/m 20 juni 2004 was het zover en werd het jubileumfeest georganiseerd.

Als gevolg van het feit dat de schutterij veel ouder was dan aangenomen, was het noodzakelijk om een nieuw verenigingsvaandel aan te schaffen. Dit gebeurde dan ook en in Kevelaer werd het nieuwe vaandel vervaardigd. Het symbool van de Heelse schutterij, de draak, werd vervaardigd door Harrie Rutjens en boven op de draagstok van het vaandel geplaatst.

De festiviteiten namen op vrijdagavond 18 juni een aanvang met een Heilige Mis in onze parochiekerk. Tijdens deze mis, die muzikaal opgeluisterd werd door onze zustervereniging drumfanfare Animato, werd het nieuwe verenigingsvaandel ingezegend door pastoor Schoeren. Na de Heilige Mis trok een feestelijke stoet met de jubilerende schutterij naar het feestterrein. Hier volgde een druk bezochte jubileumreceptie. Tijdens deze receptie werd ons het nieuwe vaandel door de "Club van 50" aangeboden en officieel gepresenteerd. De Club van 50 is een stichting, die de schutterij financieel ondersteunt

en het mogelijk heeft gemaakt om dit vaandel aan te schaffen.

Tevens werden tijdens deze receptie een drietal jubilarissen gehuldigd wegens hun langdurige lidmaatschap van de OLS-Federatie. Huub Stoop, 50 jaar lid, Corrie Tobben en Ton Abels, beiden 25 jaar lid, ontvingen uit handen van

Op zaterdag waren er eerst de schietwedstrijden om de Maaslandtrofee. De avond werd begonnen met het kijken naar de voetbalwedstrijd Nederland-Tsjechië op een groot scherm. Aansluitend was het de beurt aan de Classics Revival Band om de feestende meute te vermaken. Dit lukte opperbest, vele muzikale hoogtepunten uit een verleden passeerden de revue en iedereen genoot hier zichtbaar van.

Op 20 juni was het onze beurt om het 254e bondsfeest van de MLSB te organiseren. Het werd een goed bondsfeest, mede door de prima stemming in de feesttent bij het optreden van Die Original Maaskapelle uit Wessem. Al met al een geslaagd jubileumfeest, waar we met veel genoegen op terug kunnen zien.

△ Het nieuwe verenigingsvaandel van St.-Sebastianus Heel met boven op de draagstok de draak, het symbool van de Heelse schutterij

MLSb-voorzitter Jo Beeren respectievelijk de gouden en zilveren OLS-onderscheidingen.

**) Noot van de redactie: enkele jaren geleden heeft redacteur Luc Wolters onderzoek gedaan naar de ouderdom van de schutterij van Heel en hierover gepubliceerd in "Rondom het Leudal" (1999) en het Limburgs Schutters-tijdschrift (maart 2003). In dit onderzoek worden de aartsdiakenale visitaties vermeld, die aantonen dat al in 1646 een broederschap Sint Sebastianus genoemd wordt, evenals in de jaren 1670, 1688 en*

1711. In 1726 wordt deze broederschap vervolgens niet meer vermeld. Tevens zijn in het kader van dit onderzoek met name diverse archiefstukken bestudeerd, waarin gebeurtenissen uit de periode 1734-1743 aan de hand van processtukken op levendige wijze beschreven zijn. Hierdoor kan St.-Sebastianus Heel zich op een oudste vermelding anno 1646 beroepen en een bestaan van zelfs 358 jaar claimen.

Onder de schietboom...

Limburgs Dames Schuttersfeest in Haelen

Haelen - OLS winnaar Schutterij St.-Joris uit Wessem is een van de 48 schutterijen die op zondag 19 september a.s. in Haelen deelnemen aan het 13e Limburgs Dames Schuttersfeest (LDS). De 48 deelnemende schutterijen uit Nederlands en Belgisch Limburg schieten die dag met zo'n 140 drietallen om "de Ut". De optocht vertrekt om 13.30 uur vanaf het schietterrein van St.-Agatha aan de Grote Kampweg. Het defilé wordt afgenomen in de Van Boetzelaarstraat.

Het Limburgs Dames Schuttersfeest werd 13 jaar geleden in het leven geroepen door de Haelense schutterij St.-Agatha. Opzet van het feest was alle dames van een schutterij in de gelegenheid te stellen zich in een wedstrijd op niveau met elkaar te kunnen meten. Op het Oud Limburgs Schuttersfeest mochten destijds immers nog geen dames meeschieten. Nu mag dit wel. Maar omdat een OLS team slechts uit 6 schutters mag bestaan, betekent dit dat heel veel dames toch weer buiten de boot vallen. Op het LDS mag elke schutterij echter net zoveel drietallen mee laten schieten als ze zelf wil. Juist om die reden bestaat er in de beide Limburgen nog steeds ruimschoots belangstelling voor deelname aan het LDS.

Nadat de schutterijen op het schietterrein zijn teruggekeerd, vinden er beoordelingen plaats van o.a. mooiste koningin, mooiste keizerin en mooiste konings- en keizerspaar. Uiteraard worden ook de marketentsters aan de kritische beoordeling van de jury onderworpen. De schietwedstrijden starten om 16 uur. De kaveling om de hoofdprijzen en De Ut zal naar verwachting pas op zaterdag 25 september de beslissing brengen.

In de feesttent zorgt een bekende diskjockey voor een gezellig stukje muziek. Schutterij St.-Agatha zal, geholpen door vele vrijwilligers, ongetwijfeld weer voor een goed georganiseerd LDS zorg dragen. Voor de toeschouwers zijn de kleurrijke optocht en de toegang tot de feestweide geheel gratis!

✉ Jan Hendrix, secretaris St.-Agatha

△ Organisator St.-Agatha Haelen van het LDS 2004, tijdens de optocht van het OLS.

Foto: mevr. L. Leunissen

Filter ontdekt bij het schieten

Bij het schieten tijdens het bondsfeest van de RKZLSB te Meerssen werd bij de schutterij van Wijlre een gekleurde filter op de buks aangetroffen. Conform het reglement is dit een verboden hulpmiddel bij het schieten, omdat de gele filter de felle weerkaatsing van de zon reduceert. En de zon was met name in Meerssen een factor die het schieten bemoeilijkte. De schietcommissie van de bond greep in en het bondsbestuur velde ter plekke de beslissing dat betreffende vereniging gediskwalificeerd werd en de individuele schutters uitgesloten werden van het persoonlijk kampioenschap van de bond. Deelname aan deze schietwedstrijd is enkel aan hen voorbehouden die gedurende het seizoen tijdens alle bondsfeesten in hun eerste drie schoten geen missers hebben laten optekenen. De beslissing bracht nogal wat consternatie teweeg. Wijlre maakte al langere tijd gebruik van dit hulpmiddel en meende in zijn recht te staan. Dit maakt eens te meer duidelijk dat er tijdens schietwedstrijden meer gecontroleerd moet worden om de deelnemende verenigingen met gelijke uitgangspunten te laten schieten. Aldus gebeurde tijdens het OLS, op de tweede dag van het schieten. Toen de schutters 's-Middags de wedkamp wilden hervatten, werd een algehele controle van de buksen uitgevoerd omdat - zo was uit de speakers te vernemen - eerder bij de Zuid-Limburgse Bond een verboden hulpmiddel bij het schieten was ontdekt. Overigens zette schutterij St.-Maternus van Wijlre een puike prestatie neer op datzelfde OLS, waar de vereniging uiteindelijk de beste van de RKZLSB bleek. Op de tweede kaveldag startten Sint Geertruid, Eys en Wijlre. Hiervan viel Sint Geertruid in de eerste kavelronde af, Eys in de derde en Wijlre mocht in de namiddag verder op de kleine boelen. Sint Maternus bereikte een verdienstelijke 10e plaats. De filter bleek dus niet nodig om toch goede resultaten te boeken.

✉ Luc Wolters

△ In het begin van het seizoen werd een filter ontdekt op de buks. Zonder filter schoot Wijlre zich naar de 10e plaats op het OLS 2004. Hier de schutters van Wijlre onder de schietboom, tijdens het OLS moreel gesteund door burgemeester Geraedts van Gulpen-Wittem.

Foto: Wiel Gelders, Wijlre

PS: Op 25 augustus heeft de RKZLSB in een reactie laten weten, dat St.-Maternus Wijlre van mening is dat zij niet in strijd handelde door het plaatsen van een diopter, waarvan het kleurenfilter verwijderd zou zijn. Deze handelwijze echter niet getoetst heeft bij de bond en daardoor volgens de RKZLSB terecht is uitgesloten van de bondsschietwedstrijd in Meerssen (zestallen). Echter de bond is

tevens van mening dat de schutterij van Wijlre niet te kwader trouw heeft gehandeld, maar goedbedoeld een foute handeling heeft uitgevoerd. Als gevolg hiervan is het gevolgsbesluit voor de individuele schutters van Wijlre ingetrokken, zodat deze hebben mogen deelnemen aan het individueel kampioenschap en erekruis-schieten van de bond.

Feestweekend St.-Sebastianus Laar - Weert

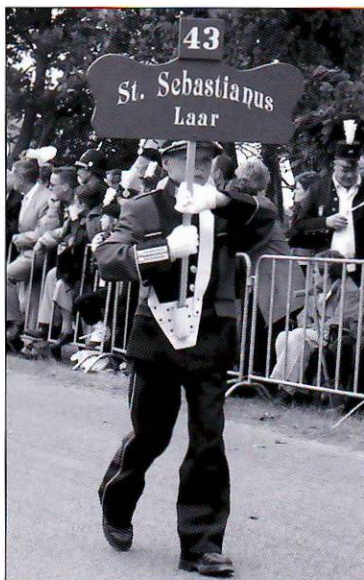
Schutterij St.-Sebastianus Laar-Weert heeft op zondag 23 mei het eerste schuttersfeest van het nieuwe seizoen van de bond Eendracht Maakt Macht georganiseerd, het 317e in totaal. Het feestweekend begon op vrijdag 21 mei met de ingebruikname van de nieuwe uniformen. Na een rondgang door het dorp werden de uniformen door pater Van Genugten in de feesttent officieel ingezegend. Daarna volgde een feestavond met optredens van alleen maar Laarder artiesten, onder meer de bonte avond artiesten, die een leuke sketch brachten over het "keuren" van de marketensters.

De zaterdag stond in het teken van de Michel Hendrix Trofee. Dit is een schietwedstrijd voor schutterijen die een schuttersbuks hebben van Math Janssen uit St.-Odiliënberg of Michel Hendrix uit Lottum. Het initiatief voor deze wedstrijd is in 1996 door Math Janssen genomen. Na diens overlijden heeft Michel Hendrix in 2003 deze wedstrijd nieuw leven ingeblazen, die dan ook prompt door de schutters van Laar werd gewonnen. Dat gaf hen het recht om deze wedstrijd dit jaar te organiseren. Er waren 19 schutterijen met 57 zestallen aanwezig die per zestal 3 rondes moesten schieten op stopjes van 1½ cm. Toen de kaveling begon, waren 2 schutterijen gelijk geëindigd met elk 1 misser bij de eerste 2 zestallen, namelijk St.-Antonius Altweertse heide en St.-Petrus Kelpen-Oler. Deze laatste vereniging bleek het sterkst en werd winnaar van de Michel Hendrix Trofee. Tevens mag Kelpen deze wedstrijd volgend jaar organiseren. Michel Hendrix overhandigde zelf de wisseltrofee. Voor alle uitslagen kijk op www.sintsebastianuslaar.nl

Het 317e schuttersfeest van de bond EMM werd onder ideale omstandigheden georganiseerd. Er waren dan ook veel bezoekers die konden genieten van een kleurrijke optocht en de diverse wedstrijden op het terrein. Bij de schietwedstrijd won St.-Catharina Stramproy de gemeentebeker voor het beste resultaat bij de eerste 3 zestallen. Als winnaar van het schuttersfeest werd St.-Severinus Grathem uitgeroepen doordat hun eerste zestal won. St.-Sebastianus kan terugzien op geslaagde festiviteiten in goede samenwerking met vastelaovuntjevereniging de Moezevangers en stadsschutterij St.-Catharina 1480 Weert, die de weekenden daarna gebruik maakte van het feestterrein.

▷ De bordjesdrager van Laar tijdens het OLS

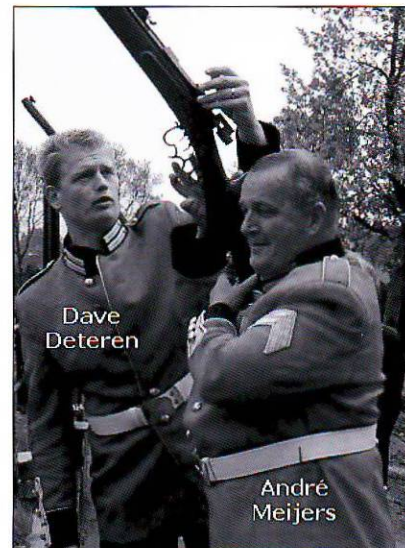
Foto: mevr. L. Leunissen

Inventarisatie op het Schutterstijdschrift

André Meijers van Amstenrade is op verzoek van de redactie gestart met het maken van een inventarisatie op de reeds verschenen nummers van het Limburgs Schutterstijdschrift (LS) en André heeft deze tijdrovende uitdaging opgepakt. De redactie is hem hiervoor zeer erkentelijk. Temeer omdat er al langer behoefte was om een goede toegang te krijgen tot de eerder verschenen artikelen in het LS. Schutterijliefhebbers, heemkundigen of historici kunnen zo met een aantal zoekacties direct nagaan wat er eerder over een bepaalde schutterij of een onderwerp op schuttersgebied geschreven is. Want het LS heeft in de afgelopen 16 jaar toch een behoorlijke bijdrage geleverd aan de documentatie en beschrijving van het functioneren en de historie van het Limburgse schutterswezen. En het zou zonde zijn om deze bron van kennis niet te gebruiken, bijvoorbeeld bij de samenstelling van jubileumboekjes of bij het navorsen van een specifiek schuttersonderwerp. Eerder heeft onze Friese schuttersvriend Johannes de Kroon een inspanning op dit gebied geleverd, maar zo lang als deze niet aan de tijd aangepast in digitale vorm aangeboden kan worden, is deze helaas onvoldoende toegankelijk. Daarom is de redactie des te meer verheugd dat André Meijers hierin verandering gaat brengen. Omdat André zelf de webmaster van de schutterij van Amstenrade is, zet hij deze informatie over de oude jaargangen van het LS, die hij nog telkens aanvult en verbetert, op zijn website van schutterij St.-Gertrudis Amstenrade <http://schutterij.amstenrade.net/infoalgemeen/index.htm> waar u nu al gebruik van kunt maken. Naar deze inventarisatie wordt ook verwezen vanaf de website van het OLS, onder de noemer "Limburgs Schutterstijdschrift". Als André vervolgens met zijn digitale inventarisatie met zoekleutels gereed is, kan eenieder ook via de website van het OLS eenvoudig toegang krijgen tot datgene dat reeds in het LS verschenen is. Er kan via genoemde link gezocht worden op jaargang en nummer, op diverse rubrieken en op plaatsnamen, zoals die zijn gepubliceerd in de jaargangen van het LS sinds 1988.

✍ Luc Wolters

△ André Meijers van Amstenrade zorgt voor een inventarisatie op de oude jaargangen van het Limburgs Schutterstijdschrift.

Beker Meester Creemers

Op 5 juni werd de Beker Meester Creemers ingericht door de schuttersbond Maas en Kempen op de terreinen van St.-Anna Voorshoven. In de voormiddag werd er nog op punten van 1,5 vierkante centimeter geschoten, maar in de namiddag werd dit 1 vierkante centimeter. Het duurde tot half vijf voordat de winnaar bekend was. Uiteindelijk was het drietal van St.-Laurentius Bocholt de beste voor de drietallen van Opoeteren en Voorshoven. Volgend jaar zal de wedstrijd dus in Bocholt plaatsvinden.

✍ Jo Bloemen

Bondskoningsschieten, Maas en Kempen.

Op 27 juni stond de titel van bondskoning van de bond Maas en Kempen weer op het spel. De wedstrijd vond plaats op de terreinen van St.-Sebastiaan Grote-Brogel. De opkomst van de koningen was echter niet zo groot. De afwezigen hadden echter ongelijk want na een spannende wedstrijd schoot Jozef Jansen van St.-Catharina Beek de hoofdvogel af en mag zich dus de nieuwe bondskoning van de schuttersbond Maas en Kempen noemen. Na de wedstrijd voor de bondskoning was er een prijschieting

ten voordele van de bond. Er zaten 's avonds nog 33 drietalen in de race, die de prijzenpot onderling verdeelden. Bij de jeugd, die met de luchtbuksen een wedstrijd schoot, ging de overwinning naar Kevin Kenis, eveneens van St.-Catharina Beek.

✍ Jo Bloemen

◁ Bondskoning van de schuttersbond Maas en Kempen werd Jozef Jansen van St.-Catharina Beek

Bielemantreffen in Schinnen.

△ Weer volop bielemannen tijdens het bielemantreffen Foto: F. Vliegen

Ter toelichting: "bielemannen" liepen vroeger al voor de schutters uit. Ze hakten met hun bijlen versperringen kapot, die door de vijand waren aangebracht om de doortocht te verhinderen. Het is duidelijk dat men daarvoor potige mannen nodig had en

dat zijn ze tot op de dag van vandaag nog. Met hun beremutsen op, de leren voorschoot om en de bijl over de schouder vormen zij nog steeds het visitekaartje van vele schutterijen. Jaarlijks houden de bielemannen van een groot aantal Limburgse schutterijen het "Bielemantreffen". Dit jaar is de organisatie hiervan toegewezen aan de bielemannen van schutterij Sint Sebastianus Schinnen. In twaalf spelen bestrijdt men elkaar voor het kampioenschap van het jaar. Welke spelen dit zijn? Vast staat dat boomstammen doorgezaagd dienen te worden en spijkers getimmerd. De overige tien spelen worden door de ontvangende vereniging zelf bedacht en blijven geheim tot het laatste moment. Daar zit waarschijnlijk het addertje onder het gras. Het is goed te weten dat de mannen van Sint Sebastianus dit treffen in 2000 in Limbricht en in 2003 in Grubbenvorst al eens op hun naam schreven. Bent u een liefhebber van de Limburgse volkscultuur en van een middag uitbundig plezier met alle natjes en droogjes die daarbij horen, dan mag u dit Bielemantreffen niet missen. De vrolijke klanken van de zaate hermenie "Sjpas Veurop" en entertainer "Lorenzo" zullen de feeststemming zeker nog verhogen. Het Bielemantreffen vindt plaats op zaterdag 18 september van 15 tot 22 uur op de Oude Markt te Schinnen.

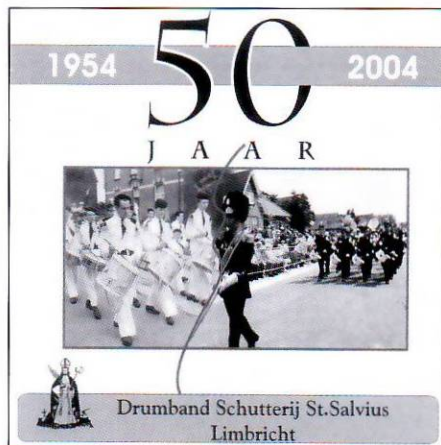
De boete van het ZLF

Binnen de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie is deining ontstaan over het opleggen van boetes voor verenigingen die niet aanwezig zijn tijdens het Federatiefeest. Het kan altijd een keer gebeuren dat schutterijen niet present kunnen zijn om tijdens het op één na grootste schuttersfeest, het Zuid-Limburgs Federatiefeest acte de présence te kunnen geven. Het probleem is des te nijpender als je je als schutterij wel zou willen presenteren, maar door gebrek aan leden of door vakanties hier niet toe in de gelegenheid bent. Dat de schutters van Gulpen kampen met dergelijke problemen, is eenieder in de laatste jaren wel duidelijk geworden. Dit overkwam echter ook de schutters van St.-Barbara uit Meerssen, die met hand en tand proberen hun nog vrij jonge vereniging overeind te houden, maar zich ook langs de zijlijn warm moeten lopen voor de organisatie van hun eigen ZLF binnen een 10-tal jaren. Zij lieten bij de loting voor het ZLF weten dat zij door vakanties van de leden niet konden deelnemen. Weliswaar hadden zij zich niet tijdig afgemeld voor deelname aan het ZLF in Brunssum, maar om nou te verwachten dat je ondanks alle goede bedoelingen afgerekend wordt op ongewild onvermogen. Toch gebeurde dit, echter het ZLF-bestuur legt geen boete op als de organiserende vereniging niet hierom vraagt. Voorzitter Karel van Knippenberg van de Brunssumse schutterij eiste een boete van Meerssen voor hun afwezigheid bij het ZLF te Brunssum en uiteindelijk ging de ledenvergadering overstag met deze eis, waarbij een boete van EU 300 werd opgelegd. Brunssum begaf zich echter op glad ijs - voor wat de besluitvorming in de ZLF-ledenvergadering betreft - want deze schutterij zou op haar beurt niet aanwezig kunnen zijn bij het later helaas afgelaste ZLF 2004 in Oost-Maarland, omdat zij kennelijke verplichtingen heeft in verband met de Folkloristische Parade in Brunssum. Al sinds 1952 verzorgt de Brunssumse schutterij de opening van de Parade, die meermaals met het ZLF samenvalt. Vrijstelling voor deelname aan het ZLF kan niet verleend worden, dus het woord is telkens aan de organisator en de ledenvergadering van het ZLF om over eventuele afwezigheid te oordelen.

✍ Luc Wolters

CD '50 jaar drumband schutterij St.-Salvius Limbricht 1954-2004'

Ter gelegenheid van het gouden jubileum van de drumband van schutterij St.-Salvius Limbricht heeft deze in de afgelopen 2 jaren een CD opgenomen, met daarop een 10-tal muziekwerken, variërend van de zelfgeschreven "OZB-mars", ter nagedachtenis aan onze overleden luitenant-kolonel Zef van den Broeke, tot de alom bekende mars "Esprit". Mede door de kennis en het enthousiasme van Arno op den Kamp van Studio A uit Stein en de tomeloze inzet van de leden van onze drumband zijn wij in staat geweest dit kwaliteitsproduct op de markt te brengen.

CD's à 10 euro zijn te verkrijgen bij de leden van onze drumband of via e-mail: drumband@sintsalvius.nl

◁
CD-hoes van de Limbrichtse schuttersdrumband

Jules Vinclair nieuwe koning schutterij St.-Salvius

Tijdens het jaarlijks koningsvogelschieten, dat ieder jaar traditioneel op Sacramentsdag wordt gehouden, heeft Jules Vinclair zichzelf gekroond tot koning van schutterij St.-Salvius. Samen met zijn vrouw Annelies vormen zij dit jaar het trotse koningspaar van St.-Salvius Limbricht. Jules is sinds enkele jaren weer lid, nadat hij in vroeger tijden lid is geweest als muzikant bij de jubilerende drumband. Tevens zijn beide zonen van de familie lid van schutterij St.-Salvius. Op zaterdag 12 juni schoot Arno Thisen de vogel af bij de drumbandleden en werd Guido Schrijen jonker van schutterij St.-Salvius; dit is de koningstitel voor leden beneden de 14 jaar. Marcel Heijligers werd op 6 juni reeds kasteelheer van Limbricht, ook wel burgerkoning genoemd.

◁
Koningspaar Jules en Annelies Vinclair van St.-Salvius Limbricht

Open Monumentendag Maastricht

In het weekeinde van 11 en 12 september 2004 werd in Nederland de Open Monumentendag gehouden. Dit jaarmet als onderwerp de militaire gebouwen, vestingwerken, terreinen, etc. In Maastricht waren daartoe alle militaire gebouwen (Hoofdwacht, Tapijnkazerne en de kazerne van de Koninklijke Marechaussee) en gebouwen die een militaire bestemming hadden in het verleden, opengesteld voor het publiek. Ook is het verleden van de Tapijnkazerne in boekvorm verschenen, dat voor € 6 te koop worden aangeboden. Enkele schutterijen leverden hun inbreng aan deze Open Monumentendag

DD. Stadsschutterij

Op Zaterdag 11 september 2004 werden in de Tapijnkazerne van 10 tot 17 uur op gezette tijden exercitie-demonstraties op de grote Appelplaats verzorgd door de DD. Stadsschutterij en door het Regiment Kachelpiepers. Om 21.30 uur vervolgens een muzikale nachtwandeling onder aanvoering van de DD. Stadsschutterij rond de Tapijnkazerne en langs de verlichte stadsmuur in het stadspark onder muzikale begeleiding. Vanaf het vertrekpunt van de ingang van de Tapijnkazerne aan de St. Hubertuslaan 12.

Kon. sociëteit Handboogschutterij St.-Sebastiaan

De kruithuizen in de voormalige Jezuitentuin, Tongersestraat 51 waren open. Hier het handboogschieten door de koninklijke sociëteit van handboogschutters Sint Sebastiaan 1408. Het Gilde van de Handboogschutters werd op 13 augustus 1408 door de stedelijke overheid opgericht voor de bewaking van de stadsomringing. De heroprichting van het handboogschuttersgilde vond in 1810 plaats en in 1878 kreeg de Sociëteit van Sint Sebastiaan van Koning Willen III een koninklijk predikaat. De handboogschutters beoefenen het schieten op de vogel, die op een 27 meter hoge schietstam is bevestigd in de buurt van het fort St.-Pieter. Tijdens de Open Monumentendagen werd geschoten op schiet-schijven.

Tapijnkazerne

De Tapijnkazerne werd gebouwd in de jaren 1916-1919. Aanvankelijk droeg de kazerne namen als de Infanteriekazerne en Kazerne in De Kommen. In 1934 kreeg de kazerne haar huidige naam, genoemd naar de vestingbouwer Sébastien Tapin († 1579). Na WO II werden in de Tapijnkazerne troepen opgeleid voor uitzending naar Nederlands Oost-Indië. Van 1950-1967 werden in de Tapijnkazerne dienstplichtige militairen opgeleid tot mortierist, mitrailleursschutter etc. Vanaf 1967 zijn in de Tapijnkazerne militairen werkzaam van verschillende nationaliteiten. Hier waren diverse tentoonstellingen ingericht en was de onvervalste soldatenkost rats, kuch en bonen.

Boekwerkje

De Tapijnkazerne heeft veel mensen mogen begroeten tijdens Open Monumentendag 2004. Het boekje over de Tapijnkazerne en haar bewoners was te koop voor € 6, maar kan nog besteld worden door € 8 (inclusief verzendkosten) over te maken op gironummer 1300003 t.n.v. W.M.J. Pijpers, Wienkeskoel 94, 6074 HH Melick o.v.v. het aantal exemplaren.

✉ *Wim Pijpers, Commandant Tapijnkazerne*

Wij feliciteren...

Leo Janssen

Ten overstaan van alle schutters van de Zuid-Limburgse Bond (RKZLSB) ontving Leo Janssen de bondsmedaille in zilver. Hij is dan ook al 25 jaar in de weer als lid van de schietcommissie van de RKZLSB. Als baancommandant zorgt hij voor een ordelijk verloop van de schietwedstrijden en ziet hij toe op de handhaving van het schietreglement. En deze functie vertaalt zich door naar de schietmeestersvergaderingen van de bond en de bondsvergaderingen, waarbij Leo zich telkens getoond heeft als een man van weinig woorden maar met daadkracht. Leo Janssen stamt uit de gelederen van St.-Joseph Vijlen, waar hij sinds 1958 lid van is en de functies van geweerdrager, bestuurslid en commandant vervuld heeft. Sinds 1989 is hij officier en schietmeester.

50-jarig huwelijk keizerspaar Illikhoven

Het keizerspaar van Illikhoven, dat is de naam,

△ 't Keizerspaar Houben was 50 jaar getrouwd

waaronder het echtpaar Houben bekend is. Martin Houben schoot in 1991 voor de derde opeenvolgende keer de koningsvogel af bij schutterij St.-Gregorius Vissersweert-Illikhoven en mag zich met echtgenote sindsdien het keizerspaar noemen. De heer en mevrouw Houben waren eind mei maar liefst 50 jaar getrouwd, waarbij hen vele gelukwensen en felicitaties ten deel vielen. We wensen hen nog vele gezonde jaren als Illikhovens keizerspaar toe.

Schuttershuwelijk Voerendaal en Strucht

Het komt meermaals voor dat leden van schutterijen trouwen, dikwijls in vol ornaat en opgeluisterd door de vereniging, waarin bruidegom of bruid actief zijn. Het is des te opmerkelijker als twee leden van verschillende schutterijen in elkaar de ware partner gevonden hebben. En dit is het geval bij Stanny Dadziak en Rob Bovens. Bruid Stanny Dadziak is lid van de Koninklijke schutterij St.-Sebastianus Voerendaal. Zij is begonnen als marketenster en na deze functie jaren te hebben uitgeoefend is zij gewisseld naar de drumband, waar ze de bekkens slaat (de "deksele"). Zij is de dochter van Piet Dadziak, officier van het korps en schutter in het zestal dat in 1978 en 1994 erin slaagde het OLS naar Voerendaal te halen. Bruidegom Rob Bovens heeft zijn sporen verdiend bij schutterij St.-Mauritius Strucht. Hier heeft hij zich op muziekgebeuren een alleskunner getoond in diverse functies binnen de drumband, als trommelaar en blazer en zelfs als reserve tamboer-maitre.

△ Het schuttershuwelijk tussen Stanny Dadziak van Voerendaal en Rob Bovens van Strucht

Stanny en Rob zijn voornemens in september 2004 in het huwelijk te treden. En wanneer ze elkaar daarbij het ja-woord zullen geven, zullen ze van elkaar weten op gelijke interesses te kunnen bogen: de schutterij. De schutterijen van Strucht en Voerendaal zullen zich bij die bijzondere gelegenheid dan ook beslist niet onbetuigd laten.

St. Barbara Meerssen

Schutterij St.-Barbara uit Meerssen organiseerde haar 3e bondsfeest van de RKZLSB. Men mag terugzien op een geslaagd bondsfeest met een aardige belangstelling langs de optochtroute. Alleen op het terrein zelf konden best nog een paar mensen erbij. De schutters van Meerssen zullen zich dit feest nog lang heugen, want de bekroning was toch wel de geboorte van de kersverse schuttersdochter van voorzitter Peter Seuren en secretaris Renate Seuren-Pisters. Haar naam is Puck. Zij werd geboren op zondag 23 mei. Hierdoor stond de vice-voor-

zitter verrassend voor de taak om zelf de deelnemende schutterijen welkom te moeten heten en kort het woord te voeren bij de opening van het schuttersfeest. Hierbij refereerde hij menigmaal ten overstaan van de menigte over de gang van zaken bij de geboorte. Via SMS waren de schutters dus bijna nagenoeg live getuige van de geboorte van de jonge spruit. Veel geluk aan Peter en Renate toegewenst met hun dochtertje.

Neomist bij St. Martinus Born

Het komt niet meer zo vaak voor dat nieuwe priesters gewijd worden en dat een dorpsgemeenschap gezamenlijk de eerste Mis van een nieuwe priester (neomist) viert. Born had begin juni een neomist, die na zijn priesterwijding in eigen dorp zijn eerste mis als kapelaan celebreerde. Dit betrof Ralf Schwillens. Hij is bovendien een oud-lid van de drumband van schutterij St.-Martinus Born. Op zaterdag 5 juni wijdde bisschop Frans Wiertz drie nieu-

△ Kapelaan en oud-drumbandlid Ralf Schwillens bij de installatie van de nieuwe keizer van St.-Martinus Born Foto: St.-Martinus Born

we priesters voor het bisdom Roermond. In de Sint Christoffelkathedraal te Roermond vond de wijdingsplechtigheid plaats van Marco Bodden (31) uit Borgharen, Roy de Bie (29) uit Guttecoven en Ralf Schwillens (28) uit Born. Deze drie neomisten zijn vorig jaar in september al tot diaken gewijd. En sinds deze eerste wijding zijn ze al actief als diakenassistent in een parochiecluster. In deze parochie blijven ze voorlopig werkzaam, ook na hun priesterwijding. Met de wijding sluiten de drie nieuwe priesters hun zesjarige theologische opleiding aan het grootseminarie Rolduc in Kerkrade af. De priesterwijding vindt zoals gebruikelijk plaats op de eerste zaterdag na Pinksteren. Daags na zijn priesterwijding in Roermond droeg Ralf Schwillens zijn eerste Mis op in Born. Schutterij St.-Martinus trok 's morgens vanaf de kerk naar het woonhuis van hun oud-drumbandlid en vervolgens weer naar de kerk, waar om 11 uur de mis plaatsvond. Na afloop begeleidde de schutterij de neomist naar het Gemeenschapshuis, waar hij het defilé afnam en waar hem een receptie werd aangeboden. Met ingang van zijn priesterwijding is de weleerwaarde heer R.M.H.W. Schwillens benoemd tot kapelaan van de parochies

O.L.Vrouw Hulp der Christenen en H. Martinus te Stein in het dekenaat Meerssen, in welke parochie hij al sinds september werkzaam was als diakenassistent. Eerder was Ralf Schwillens op 8 mei present in zijn geboortedorp om in de plechtige mis te assisteren, toen Born haar nieuwe keizer installeerde.

✍ Luc Wolters

Priester-schutter Jan Prins met emeritaat

De zeereerwaarde heer Jan H. Prins is met ingang van 15 juni eervol ontslagen als pastoor van de parochies HH. Wiros, Plechelmus en Otgerus te St. Odiliënberg en de H. Andreas te Melick. Pastoor Prins werd na een zogenaamde late roeping alsnog priester, nadat hij enige jaren in Noord-Holland werkzaam was. Na zijn priesterwijding was hij onder meer in Welten en Sint Odiliënberg werkzaam. In deze laatste plaats kreeg hij grote sympathie voor schutterij Prins Hendrik. Zelf is hij verknocht aan het schieten; had hij het in militaire dienst zelfs tot scherp-schutter gebracht en herontdekte hij zijn oude hobby bij het schieten van de schutterij. In Sint Odiliënberg werd hij niet alleen geestelijk adviseur van de schutterij, maar op 53-jarige leeftijd werd hij actief

lid van Prins Hendrik. Hij kreeg een uniform aangemeten met het priesterlijk kruisje op de kraag, als ware hij de aalmoezenier. Hiermee was hij de eerste priester-schutter, die daadwerkelijk in uniform met de vereniging meetrok. En met het jaarlijks koningsvogelschieten deed hij zijn best de vogel af te schieten, indachtig zijn eigen motto: "Prins wil koning worden". Ook liep hij mee in de optochten van de schutterij en ging hij met zijn schutters ook mee naar het OLS. Op weg naar het OLS in Voerendaal in 1995 had hij pech. 's Morgens had Prins nog de mis opgedragen en hierna ging hij met gezwinde spoed per fiets op

weg naar de plaats vanwaar de bus de schutters zou opladen om naar het OLS te vertrekken. Maar geüniformeerd en al raakte de slingerende sabel tussen de spaken van het wiel en maakte de parochieherder een onfortuinlijke val, die hem echter niet belette mee naar het OLS te gaan. Inmiddels heeft pastoor Prins de 65-jarige leeftijd bereikt en gaat hij met emeritaat na ruim 30 jaar voor de kerk in Limburg gewerkt te hebben. Hij wordt in Sint Odiliënberg en Melick opgevolgd door pastoor J. Honings.

✍ Luc Wolters

Sjef Hanssen nieuwe Koning

Op Pinkstermaandag jl. had schutterij Kon. Wilhelmina uit Nieuwenhagen haar traditionele koningsvogelschieten.

Met het 45e schot viel de vogel enigszins onverwacht naar beneden. De gelukkige Sjef Hanssen mag zich dit jaar koning noemen. Sjef is sinds 1989 lid van de schutterij en vervult sinds 1990 de functie van voorzitter. Hij bekleedt binnen de gelederen de officiersrang van 2e luitenant. Zijn zijde zal gesierd worden door Jeanny Purschel, die op Pinkstermaandag geïnstalleerd werd als marketentster. Ook zij zal met trots haar functie als koningin vervullen. De vrije Burgervogel werd met het 134ste schot afgeschoten door Dennis Heinen, die als gast naar het zuiden was afgereisd met oud-lid Wim Purschel van de schutterij.

△ Koning Sjef Hanssen en koningin Jeanny Purschel van Koningin Wilhelmina Nieuwenhagen

✍ Jos Collaris, secretaris

Koningen en koningsparen

- Jac en Iet Dieters	St.-Laurentius Spaubeek
- Jules en Annelies Vinclair	St.-Salvius Limbricht
- Leon Crommentuyn	St.-Georgius en St.-Sebastianus Beesel
- Monique Geerlings	St.-Georgius en St.-Sebastianus Beesel
- Pierre Brouns	St.-Jacobus Hunsel
- Henk van de Bragt	St.-Barbara Meerssen
- M. van Roij	St.-Hubertus Beringe
- Bèr en Lud Smeets	St.-Martinus Born
- Wim en Francis Wich	St.-Gregorius de Grote Brunssum
- Tim Ernes en (tante) Jolanda Ernes	St.-George Simpelveld 2e achtereenvolgende jaar burgerkoning St. George Simpelveld
- Terence Kerkhofs	
- Jan Franssen en Esther Vliex-Bindels	St.-Sebastianus Eys Burgerkoning St.-Sebastianus Eys
- Huub Direcks	
- Sjef Hanssen en Jeanny Pursche	Kon. Wilhelmina Nieuwenhagen Burgerkoning Nieuwenhagen
- Dennis Heinen	
- Edouard de Rouwette	St.-Sebastianus Mheer
- Ed Vanwersch	St.-Joseph Vijlen
- Jo Donners en Marlies Franken	St.-Joseph Waubach
- Jack Gubbels	St.-Antonius Stramproy
- Susan Pleunis	alternatieve koningin St.-Antonius Stramproy
- Gerard Segers	Kon. St.-Sebastianus Gronsveld
- Pierro en Marie-Thérèse Berlingieri	St.-Sebastianus Margraten
- Erik Curfs en Els Curfs	St.-Joseph Sint Geertruid
- Frans Pluijmers	HH. Marcellinus en Petrus Geleen
- Mark Konings en Manon	St.-Remigius Meerssen
- Esther Gerards	burgerkoningin St.-Remigius Meerssen
- Pierre Brouns	St.-Jacobus Hunsel
- Lei Kleijnen	Kon. St.-Sebastianus Heerlerheide 2e achtereenvolgende jaar
- Jos Degens	erebestuur Kon. St.-Sebastianus Heerlerheide
- Kapelaan Kuss	burgerkoning Kon. St.-Sebastianus Heerlerheide
- Stefan en Esther Gerris	St.-Sebastianus Klimmen
- Paul Pollaert en Thea Linssen	St.-Sebastianus Beegden
- Louis Roukens	St.-Sebastianus Kerkrade
- Jan van Breugel	St.-Michaël Chevremont
- Jan Bos	St.-Hubertus Haanrade
- May Bremen	Sociëteit de Grijze Hoed Bleijerheide
- Jo Frijns	Prins Hendrik Nulland
- Huub Knarren en Mia Knarren	St.-Henricus Bocholtzerheide
- Roswitha Wiedlarsch	St.-Paulus Vaals, koninginneschieten

Jubilarissen

• 12½ jaar lid

- Chantalle Ash-Wachelder	St.-Laurentius Spaubeek
- Jan Houben	St.-Laurentius Spaubeek
- Pascal Houben	St.-Laurentius Spaubeek

• 25 jaar

- H.H.G. Beckers	St.-Nicolaas Susteren
- Frank M.G. Bouwens	St.-Laurentius Spaubeek
- G.B.M. Elzinga	St.-Mathias en Cornelius Posterholt
- H.G.J. Elzinga	St.-Mathias en Cornelius Posterholt
- André J. Goessens	St.-Laurentius Spaubeek
- Mike J.J. Goessens	St.-Laurentius Spaubeek
- W.P.B. Gootzen	St.-Rochus Stevensweert
- H.F.M. Gootzen-Simons	St.-Rochus Stevensweert
- P.M.M.M. Hochenwald	St.-Petrus Kelpen-Oler
- W.H.M. Janssen	St.-Odilia Ospeldijk
- L.M. Janssen	St.-Leonardus Egchel-Panningen
- C.J.H. Kristus	HH.Marcellinus & Petrus Geleen
- M.W. Peil	HH.Marcellinus & Petrus Geleen
- J.M.G. Raven	HH.Marcellinus & Petrus Geleen
- Jo M.A. Ritterbeeks	St.-Laurentius Spaubeek
- J. Rutjens	St.-Petrus Kelpen-Oler
- J.W.J.E. Schulpen	St.-Nicolaas Susteren
- J.J.M. Stevens	HH.Marcellinus & Petrus Geleen
- Piet J.I. Stijnen	St.-Laurentius Spaubeek
- J.M.N. van Hugten	St.-Odilia Ospeldijk
- L.H. van Roij	St.-Leonardus Egchel-Panningen
- Antoon H.G. Wachelder	St.-Laurentius Spaubeek

• 40 jaar

- G. Martin Bouwens	St.-Laurentius Spaubeek
- H.A. Caubo	St.-Mauritius Strucht
- H. Piet Goessens	St.-Laurentius Spaubeek
- J.H.W. Hannen	St.-Rochus Stevensweert
- W.A.M.G. Heijnen	St.-Rochus Stevensweert
- J.A.W. Janssen	HH.Marcellinus & Petrus Geleen
- G.J.M. Jorissen	HH.Marcellinus & Petrus Geleen
- A.T.G. Kurvers	St.-Stephanus Dieteren
- G.J.N. Lemmens	HH.Marcellinus & Petrus Geleen
- L. Lenders	St.-Urbanus Grashoek
- G.A.B. Merkenstein	St.-Thomas van Aquino Blerick-Venlo
- J.J.F.L. Minkenbergh	St.-Petrus Kelpen-Oler
- M.J. Ophelders	St.-Martinus Holtum
- W.J. Peeters	St.-Urbanus Grashoek
- J.M. Raven	HH.Marcellinus & Petrus Geleen
- N.G. Smeets	HH.Marcellinus & Petrus Geleen
- L.J.H.M. Smeets	St.-Urbanus Grashoek
- J.J. van der Biessen	St.-Nicolaas Susteren
- Herman N.G. Wachelder	St.-Laurentius Spaubeek

50 jaar

- G. Derix	St.-Mathias en Cornelius Posterholt
- Jan A.H. Drent	St.-Laurentius Spaubeek
- Lei J. Gabriël	St.-Laurentius Spaubeek
- Frank H. Goessens	St.-Laurentius Spaubeek
- P.J.M. Jennekens	St.-Mauritius Strucht
- G.J.M. Jennekens	St.-Mauritius Strucht
- H. Jean Ketelslegers	St.-Laurentius Spaubeek
- J. Peeters	St.-Petrus Kelpen-Oler

60 jaar

- Jan Wachelder	St.-Laurentius Spaubeek
-----------------	-------------------------

Wij gedenken...

Wim Madou,

lid van schutterij St. Antonius & St. Petrus Baarlo, overleden op 1 mei 2004.

In memoriam: Wim Madou

Op 1 mei 2004 is plotseling van ons heengegaan onze schuttsbroeder Wim Madou op een leeftijd van 72 jaar, juist in zijn 40-jarig jubileumjaar. Wim was bezig om zich wat minder met de activiteiten van de schutterij bezig te houden. Jarenlang was hij de kern van de werkcommissie inzake kogels gieten en patronen laden. Tot voor 2 jaar terug samen met de toen overleden schuttsbroeder Thei Hoezen hoefde zich niemand hierom te bekommeren. Vorig jaar gaf hij te kennen zich van de schietcommissie terug te trekken en dit jaar gaf hij het verzorgen van de harken en latten over. Op de bondsfeesten en het OLS was hij een bekend gezicht achter de optekentafel. Op 6 mei is hij door zijn geliefde schutterij op zijn laatste tocht vergezeld door bijna alle leden en met schutterseer gecremeerd. We verliezen in hem een zeer toegewijd en plichtsvolle schuttsbroeder en missen hem nu al. Maar niet alleen wij zullen hem missen, ook zijn moeder met wie hij samenwoonde, zal

Wim Madou

een lege plaats vinden die door niemand op te vullen is. Wim dat je moge ruste in vrede.

Willem Leunissen,

generaal b.d. van schutterij St.-Sebastianus Klimmen. Overleden op 9 juli 2004 en begraven met schutterseer.

In Memoriam:

Willem Leunissen

Menigeen zal Willem Leunissen herinneren als generaal van schuttersbroederschap St.-Sebastianus Klimmen, klein van stuk maar statig van postuur. Willem (of ook: Wim) startte voor vijftig jaar, toen hij zich daags voor de bronkermis, op de eerste zondag van juli, opgaf als vaandeldrager van de schutterij. Een misschien wat late roeping voor de 38-jarige Ransdaler, maar niet eentje zonder overtuiging en inzet. Menig jaar droeg hij met grote trots de verenigingsvlag. Later werd Wim Leunissen bevorderd tot de officiersgelederen. In de jaren zeventig, om precies te zijn bij gelegenheid van het koningsvogelschieten op 30 mei 1977, volgde zijn bevordering tot generaal, een functie die hij bijna twee decennia met verve uitoefende. In 1995 werd hij gehuldigd vanwege zijn 40-jarig lidmaatschap van de schutterij. Inmiddels was hij generaal buiten dienst, hetgeen hij de rest van zijn schutterscarrière zou blijven. Een jaar eerder vierde hij met echtgenote Els Leunissen-Schmetz het gouden huwelijksfeest. Zijn gehele arbeidzame leven werkte hij bij de Staatsmijn Oranje Nassau I. Grote hobby van Willem was en bleef de schutterij. Twee

Willem Leunissen, generaal b.d. van St.-Sebastianus Klimmen.

Foto: website schutterij Klimmen, familie Leunissen.

maal wist hij de koningsvogel af te schieten, en in 1955 en 1980 paradeerde hij als Klimmens schutterskoning samen met zijn Els als koningin mee in de gelederen. De laatste jaren waren zwaar. Willem verloor zijn echtgenote, ging langzaam achteruit en kon uiteindelijk niet meer zonder verpleging. Exact een halve eeuw nadat hij lid was geworden van het schuttersbroederschap in begin juli 1954 overleed hij op 9 juli 2004. De Klimmense schutterij bracht haar 88-jarige generaal buiten dienst op 14 juli de laatste eer.

✍ Luc Wolters

Juup Erkens,

vrijschutter en erelid van St.-Joseph Waubach, en dit sinds 25 jaar. Jarenlang bestuurder van de gemeenten Ubach over Worms en Landgraaf, onder meer als wethouder. Ridder in de Orde van Oranje Nassau en

ereburger van de gemeente Landgraaf. Overleden op 80-jarige leeftijd op 21 juli 2004. Begraven op 24 juli met schutterseer.

Teun Roosenburg,

kunstenaar te Oost-Maarland, maker van d'n Um. Overleden op 88-jarige leeftijd, begraven 20 juli 2004.

Joep Hillebrand,

lid en officier van St.-Michaël Chevremont. Overleden eind juli 2004.

In Memoriam:

Joep Hillebrand

Bij de flobertschutterij St.-Michaël Chevremont waren de gebroeders Hillebrand drijvende krachten. Joep Hillebrand werd lid in 1953 en was twee jaar later, vanaf 1955, al penningmeester van de schutterij. Een jaar nadien, in 1956, werd hij wapenmeester en zorgde hij voor de schietwapens. Hij zag erop toe dat de geweren in orde waren en schietklaar voor gebruik. Ook maakte hij zelf de kogels, zowel voor zijn eigen schutterij als voor enkele andere schutterijen. Hij fabriceerde tevens de zogenaamde sterren (de bolletjes, waar met de flobert op geschoten wordt) en schietbalken. Ook behaalde hij diverse prijzen. Zo werd hij in 1983, 1984 en 1985 winnaar van het Roderland koningsschieten en bij de persoonlijke Kerkraadse kampioenschappen heeft hij als schutter diverse individuele prijzen behaald. Door zijn jarenlange inzet voor de schutterij werd Joep bevorderd tot officier, in de rang van luitenant. Hij was maar liefst 51 jaar lid. Bij gelegen-

Joep Hillebrand

heid van zijn 40-jarig lidmaatschap werd hij in 1993, tijdens de festiviteiten van het 120-jarig bestaan van de vereniging, onderscheiden met de eremedaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

Luc Wolters

Jan Franssen,

lid van St.-Martinus Vlodrop. Overleden op 30 juli in de leeftijd van 52 jaar.

Bob Mevis,

beschermheer van St.-Laurentius Spaubeek. Bob wordt omschreven als ijverige organisator, hartelijk gastheer en gedreven beschermheer voor 'zijn' schutterij, waarvoor hij tot het laatst in de weer was. Overleden op 67-jarige leeftijd op 8 augustus 2004. Hij werd op 13 augustus met schutterseer begraven te Spaubeek.

Bob Mevis, beschermheer van de schutterij van Spaubeek

René Henri Hool,

lid en officier van St.Martinus Vaesrade. Van de schutterij was hij ruim 20 jaar lid, waarvan 18 jaar in de rang van officier. Bovendien was hij 25 jaar de zilversmid van de vereniging. Overleden op 72-jarige leeftijd op 8 augustus 2004.

In memoriam: René Hool

René werd op 28 december 1931 in Rotterdam geboren en groeide op in een gezin met 6 kinderen. Zijn vader was graanhandelaar en zijn moeder kunstenares en anti-quaire. Hij maakte als kind de oorlog mee en verloor al op jonge leeftijd zijn vader. René was een man van tegenstellingen, vol verrassingen, zowel aangename als onaangename. Hij had belangstelling in allerlei zaken en vertelde daar ook graag en veel over. Je was echter nooit helemaal zeker van hem... Is dit nu een serieus verhaal, of wordt het een mop, moest je je vaak afvragen. Hij hield niet van sleur en eentonigheid en had in de loop der jaren 9 uiteenlopende beroepen. Hij begon op latere leeftijd nog aan verschillende studies, deed onderzoek naar zijn voorouders en schreef daar 2 boeken over. Zijn grote liefde was schutterij Sint Martinus te Vaesrade, waarvan hij vele jaren actief lid was. Zijn slechte gezondheid heeft hem vooral de afgelopen maanden parten gespeeld en hij is op 8 augustus 2004 in het Atrium te Heerlen overleden en op 13 augustus 2004 in het Crematorium te Heerlen met schutterseer gecremeerd.

Tinus Beijes,

lid van St.-Nicolaas Heythuysen. Overleden op 15 augustus op 67-jarige leeftijd.

Hein Eymael,

lid van Schuttersbroederschap

St.-Sebastianus Kerkrade. Overleden op 28 augustus op 85-jarige leeftijd.

Antoon Conraads,

lid en kolonel van St.-Sebastianus Eys. Overleden op 82-jarige leeftijd op 10 augustus 2004 en op 14 augustus met schutterseer ten grave gedragen.

In memoriam:

Teun Conraads

"Zo lang mijn benen me dragen kunnen, marcheer ik mee. En als het uiteindelijk niet meer kan, dan wil ik met mijn schutterij begraven worden!", dat waren de woorden van Antoon Conraads, toen over hem geschreven werd in de reeks van de Dorpsfiguren. Schutterij St.-Sebastianus uit Eys was alles voor Antoon, of kortweg Teun. Hij was lid geworden in 1938, maar liefst 66 jaar geleden en daarmee was hij bij verre als langste lid van de schutterij. Hij volgde destijds zijn vader en broer op, die bij de schutterij officier en tamboer waren. Zelf werd Teun na de oorlog ook al gauw officier en dat is hij al die jaren gebleven. Op 't laatst met de hoge officiersrang van kolonel. Jarenlang is hij bij het bestuur geweest, waar hij zich bekommerde om de oude tradities, het bezoek van zieken binnen de vereniging en de schuttersbegravenissen van de bond. En al die jaren van zijn lidmaatschap heeft Antoon hard gewerkt voor de schutterij: oud ijzer en papier opgehaald, lood verzameld en kogels gegoten en als tweede schietmeester de buks geladen. Met name het koningsvogelschieten en de daaraan verbonden tradities trokken hem. Vele jaren heeft hij zelf de houten koningsvogel gemaakt en soms gaf hij deze of gene een goede raad waar hij moest schieten om de vogel goed te treffen. Van dat

Antoon Conraads

jaarlijkse spel genoot hij intens. Bij de nieuwe koning werd vervolgens de den gepland, die door Teun was uitgezocht en versierd. Hij bood de nieuwe koning samen met echtgenote Mieke Duckers een boeketje bloemen aan. Zelf hebben beiden dikwijls genoeg meegemaakt hoe het als koningspaar voelt, toen Antoon in 1951, 1960, 1982 en 1983 de vogel afschoot en zij het trotse koningspaar waren. Omdat Teun zich zo lang voor de schutterij had ingespannen werd hij geëerd met diverse onderscheidingen: de gouden OLS-medaille met kroontje, de bondsonderscheiding in zilver, schutbroeder van de Rode Leeuw en de koninklijke onderscheiding in de Orde van Oranje Nassau. Ere wie ere toekomt. We zullen Teun ook niet vergeten op die prachtige momenten waarin hij jong en oud vermaakte met de schuttersliedjes die hij zong, de grimassen die hij trok en de typetjes die hij speelde. Hij hield van plezier maken, zoals bij het Sint Sebastianusfeest. Zo lang zijn benen hem gedragen hebben, is hij met de schutterij meegetrokken en toen dat uiteindelijk niet meer ging, is hij met de schutterij begraven.

“Sjeet-Gebedje”

Vuër sjöttersvrunj die hoape det häör sjötteriej den Aoje Limburger wintj

*Wae baeje(n) Uch, och Levenhiër:
Loatj het gebuëre deze kiër.
Kòm, gaefjt ós sjötte ins gelök
En haodj Eur handj in häöre rök!
Wae baeje(n) Uch, och Levenhiër:
(en sjlaon belaeftj oos auge niër)
Laotje häör noew néét ter-naeve sjeete
Want dét duit pien.. Gae môttj det wete.*

*Wae baeje(n) Uch, och Levenhiër:
Gluif ós, wae vraoge ech néét mië(r)
Es-detj Gae mêt-kiektj door de luij
Dén valle puntje Hiër.. met luij!
Wae baeje(n) Uch, och Levenhiër:
(en det beteikentj óngeviër)
Laotj het häör Zóndig noew ins make
Door éder bölke, “pááf..” te rake.*

*Det vraoge wae Uch, Levenhiër
En laote noew vast, Uch toet iër
Vol gooie mood, allemaol same
Ein hampel kae(r)se branje.. AME*

Har Ramakers †

Naosjrif:
*Oos Levenhiër haet Zelf gezach:
“Alles waatj gae Vader vraogtj
in Miene naam, zal ich gaeve,
... es det tenminste good vuër uch is”!*

Uit: **Sint Joris 1995. Vier Eeuwen Schutterij in Wessem**, pag. 115.

Redactie:

Hoofdredacteur: vacature
Wim Pijpers, Melick
Werner Smet, Nachtegalenlaan 84, 3650 Rotem, tel. 089-868782
Drs. Jean Walraven, Borgeind 21, 6041 AP Roermond, tel. 0475-318124
Drs. Luc Wolters, Dr. Schweitzerstraat 4, 6369 XL Simpelveld,
tel. 045-5442585. E-mail: luc.wolters@hetnet.nl

Correspondenten:

Bond Maas en Kempen: Jo Bloemen, Herenstraat 61, 3960 Bree. E-mail: jo.bloemen@wol.be
Bond Berg en Dal: A.J.H. Cratsborn, Donatusstraat 97, 6361 TP Nuth, tel. 045-5242468.
RKZLSB: Maurice de Lange, Dr. Wolfstraat 22, 6301 JG Valkenburg. E-mail: maurice.delange@planet.nl
Bond Gerardus: Frank Lebens, Bovenstraat 12, 6141 CD Limbricht. GSM: 06-30457478. E-mail: frank.lebens@limbricht.com
Bond Juliana: Bernie van Lierop, Bingelkruud 7, 5803 BM Venray, tel. 0478-510400, GSM 06-10322770. E-mail: bvanlierop@home.nl
Bond E.M.M.: Tjeu Timmermans, Kruisstraat 73, 6034 RJ Nederweert-Eind, tel. 0495-633840. E-mail: timmoors@tiscali.nl
Bond Eendracht Born-Echt e.o.: Thimo Zegers, Rijksweg Noord 164, 6136 AD Sittard, tel. 046-4523808. E-mail: t.zegers@home.nl

Inhoudsopgave

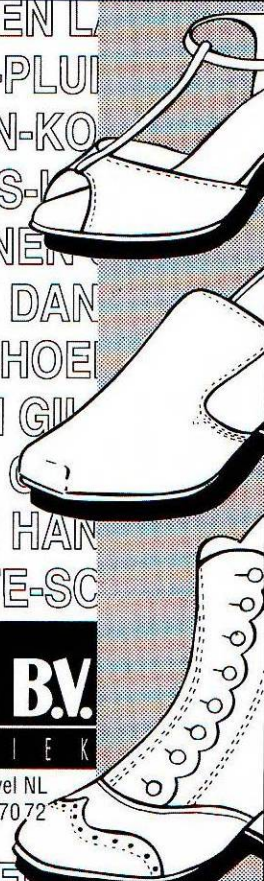
Colofon en voorwoord	1
ZLF na voortijdig einde op herhaling	2
Een triptiek van kritiek: I - 'Luis in de pels'	6
Schutterskoningin	7
Een gesmaakte samenwerking (1934-2004)	9
Schuttersbrief per e-mail	11
Schutterij St.-Joseph Stein	12
Voor u gelezen: Schutters Historie van Stein 1904-2004	14
Heiligdomsvaart Maastricht: "Wij zijn de tijd"	15
II - OLS-optocht heiliger dan Heiligdomsvaart	16
OLS 2004 Opglabbeek	18
Fotocollage OLS 2004	24
Prijs voor de beste schutterswebsites	30
De Grote Bronk van Gronsveld	31
Voor u gelezen: Met zilver zijn ze omhangen	33
'D'n Um', 'De Ut' en 'D'n Uk': Waar gaat dat heen?	34
Koningschieten schutterij St. Oda	35
Schutterij Prins Hendrik Sint Odiliënberg 100 jaar	35
Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst	37
Amerikaans kerkhof	38
Keizersinstallatie Born	39
Jubilarissen bij St.-Joseph Vijlen	40
Koningvogelschieten Vijlen	41
Voor u gelezen: Schutters lief en leed	42
Jubilarissen en koning voor St.-Lucie Nederweert	43
Gouden jubileum als start van 750 jarig bestaansfeest	44
Schutterij St.-Sebastianus Heel 350 jaar	45
Onder de schietboom	46
Wij feliciteren	51
Koningen en jubilarissen	53
Wij gedenken	54

Van de bestuurtafel **8** - Verschenen publicaties **10** - Adreswijzigingen **14** - Nieuwe vrienden **44** - Gedicht / Redactie / Correspondenten / Agenda **56**

Agenda

1 september	Terreinkeuring in Wessem
2 september	Huldiging Winnaar OLS 2003 op het Gouvernement in Maastricht
7 september	Evaluatie OLS 2003 in Opglabbeek
17 september	Receptie St.-Joris Wessen te Wessem
2 oktober	Overleg Milieucommissie te Baexem
2 oktober	Najaarsvergadering OLS in Baexem

LAARZEN LAARZEN L
 PLUIMEN-VEREN-PLUI
 KOPPELS-RIEMEN-KO
 HOEDEN-SHAKO'S-I
 UNIFORMSCHOENEN
 DANSSCHOENEN DAN
 HISTORISCHE-SCHOE
 GILDESCHOENEN GI
 OVERSCHOENEN
 HANDSCHOENEN HAN
 OPERA-OPERETTE-SC

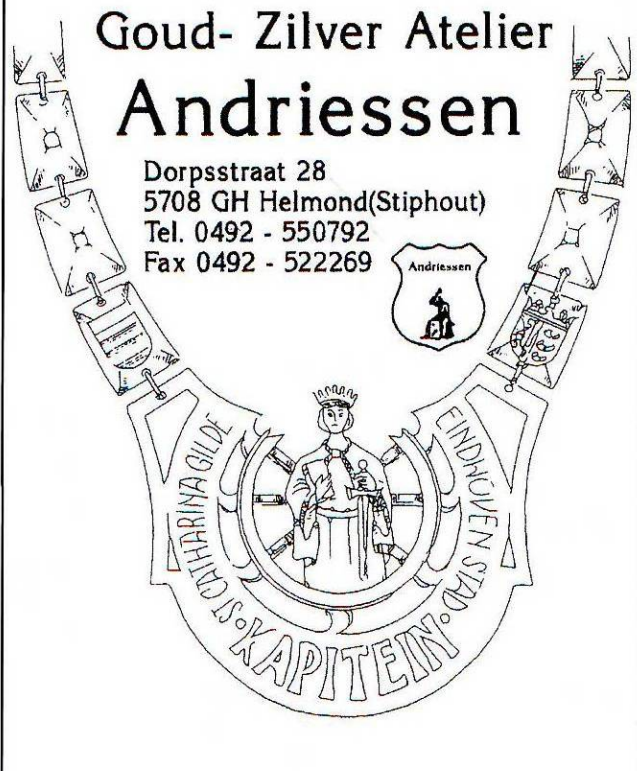
VAN BEERS B.V.
 S C H O E N F A B R I E K

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
 Tel.: (0416) 27 22 54, b.g.g. 27 65 48 - 27 70 72
 Internationaal Tel.: 0031(416) 27 22 54

TONEELSCHOENEN

**Goud- Zilver Atelier
 Andriessen**

Dorpsstraat 28
 5708 GH Helmond(Stiphout)
 Tel. 0492 - 550792
 Fax 0492 - 522269

JANFRÉ
 kleermaker sinds 1919

*De speciaalzaak in het maken van uniformen
 (gilde, historisch, militair, fantasie) –
 uitmonsteringen – petten.*

*Dit alles wordt nog op de ambachtelijke manier
 in het eigen atelier vervaardigd.*

Wij garanderen een goede kwaliteit en
 een correcte pasvorm.
 Behalve een vlotte levering van uw nieuwe uniformen
 staan wij ook garant voor een snelle nalevering.

Vraag vrijblijvend offerte aan,
 of maak gewoon een afspraak.

Brusselsestraat 124
 6211 PH Maastricht
 Tel.: 043-3217712
 Fax: 043-3216416
 E-mail: janfre@home.nl
 Internet: www.janfre.nl

Wij zijn ook specialist in het maken van:

**Gilde hoeden
 Marketensters hoeden
 Garde hoeden
 Hoeden voor dansgroepen**

JANFRÉ
 kleermaker sinds 1919

Mr Cas van Heugten
 ADVOCaat EN PROCUREUR

Rijksweg Noord 214
 6136 AE Sittard

- Verkeers- en bedrijfsongevallen
- Bij letselszaken komen Uw advocaatkosten meestal ten laste van de aansprakelijke partij
- Ook zaken met akte van onvermogen
- Echtscheiding, speciaal op gemeenschappelijk verzoek, ontslag, uitkeringen, slachtofferhulp, civiele zaken en strafzaken
- Korte telefonische info is kosteloos
- Vraag tijdig advies ter voorkoming van onnodige complicaties.

Spreekuur op telefonische afspraak: 046 452 88 99.

Kantoor: Rijksweg Noord 214 te Sittard.

Sla uw slag

bij **Muziekcentrale Adams BV**

Uw leverancier voor alles
op het gebied van **drumbands** !

van stokken tot concert-slagwerk.

Binnenkort ook alles
op het gebied van **Schutterijen** !

www.adams.nl

Muziekcentrale Adams BV, Akker 5, 6017 BN Thorn • Nederland
Telefoon: +31-(0)475-560700 • Fax: +31-(0)475-56 29 05
email: info@adams.nl • internet: www.adams.nl

'D'n Um', 'De Ut' en 'D'n UK': Waar gaat dat heen?

Door Jan van Lieshout

'We hebben 'um! We hebben 'um.' Zo begon ik mijn verslag van het Oud-Limburgs schuttersfeest op de Mechelse Heide, in 1984. Als balderende kor- en auerhanen sprongen de schutters van Dieteren tegen elkaar op. Ze hadden 'um'. Bedoeld was de zege van het Oud-Limburgs schuttersconours.

Een tastbare trofee ontbrak. Zelfs de wisselmedailles van de koningin der Nederlanden en de koning der Belgen, zijnde de beschermvrouwe en de beschermheer van het Oud-Limburgs schuttersfeest, hadden niet de uitstraling van een cup.

Het was de toenmalige eindredacteur van de OLS-programma's van Omroep Limburg, Alf Poell, die het idee ontwikkelde om een kunstenaar een tastbare wisseltrofee te laten vervaardigen. Op aanraden van Stan Spauwen van de Culturele Raad Limburg wendde hij zich tot Teun Roosenburg. Beeldend kunstenaar was in 1916 in Den Haag geboren; had tijdens de Duitse bezetting geweigerd om lid van de Kultuurkamer te worden; en was na de oorlog in Limburg blijven wonen en werken. In 1959 had hij zich tot koning van de schutterij St.-Sebastianus uit Oost-Maarland geschoten.

Omhangen met de koningsvogel en de zilveren breuken van zijn voorgangers stond Teun Roosenburg - compleet met knevel, jacquet en hoge hoed - model voor zijn evenbeeldje, dat hij op kosten van Brand Bierbrouwerijen BV voor Omroep Limburg creëerde. Met zijn rechterhand steunt de koning op de buks, terwijl hij met zijn linkerhand de letters 'O' en 'L' ten hemel heft. Letters symboliseren de verbondenheid van Omroep Limburg (OL) met de 'Oude Limburger' (OL).

Toen ik het beeldje voor het eerst zag deed het me denken aan de 'Dronken Hercules', die uit de bruinkoolgroeven tussen Maas en Rijn was opgediept. De door Roosenburg vervaarde schutterskoning wekt de indruk dat hij te veel aan Brand heeft geofferd en naar de buks grijpt om zijn evenwicht niet te verliezen.

'De 'Oude Limburger', zoals vervaardigd door Teun Roosenburg, beeldend kunstenaar te Oost-Maarland, is een symbool van de unieke sfeer van broederlijke vriendschap, gepaard aan alle emoties die jaarlijks door duizenden schutters, bezoekers en luisteraars van Omroep Limburg worden beleefd,' heet het in de acte van overdracht, die op 27 augustus 1991 werd ondertekend.

Ondertekening werd met vele liters Brand beklonken.

Uit naam van Omroep Limburg en de Brand Bierbrouwerijen BV droeg de toenmalige president van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie, Lei Stals, het beeldje op 6 september 1991 over aan schutterij St.-Petrus uit Kelpen-Oler.

Daar won St.-Joseph uit Koningsbosch 'D'n Um', zoals het Brandbeeldje inmiddels was gaan heten.

In plaats van Brand werd op het OLS in Koningsbosch in 1993 Bavaria geschenken. Directeur Broos Swinkels serveerde het gerstenat hoogst persoonlijk aan eregasten. Het is brouwers wat waard om hun bier op het OLS te mogen slijten. Vergeet niet dat de OLS-omzet aan bier overeenkomt met de omzet van een goedlopend café op jaarbasis.

Stel dat de brouwer uit Brabant ook een beeldje had laten vervaardigen voor de winnaar van het OLS in Koningsbosch. Zou het Bavariabeeldje ook als wisseltrofee zijn aanvaard? Of 'Manneke Pils' van Martens - het bier dat op het OLS in Stokkem (1994), Bocholt (1996) en Kaulille (1997) werd verapt?

'D'n Um' werd als een heiligenbeeld rondgedragen. Sterker nog, het afgodbeeldje kreeg een geprivilegieerde plaats in kerken, waar aan de vooravond van het OLS eucharistie werd gevierd.

Na 'D'n Um' gedooinden bestuurders van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie 'De Ut', de tastbare wisseltrofee voor het winnende drietal op het Limburgs Dames Schuttersfeest. De associatie met een schuttingwoord van drie letters deerde dames niet. Toch wijzigden bestuurders van Universiteit Tilburg om die reden de afkorting UT in UB - wat staat voor Universiteit Brabant.

Het Limburgs Dames Schuttersfeest werd georganiseerd, omdat dames niet mochten mee schieten op het OLS. Daarin is verandering gekomen. Sinds het OLS in Ellikom (2002) mogen ook dames in OLS-zestallen worden opgesteld; waarmee de oorspronkelijk doelstelling van het zogenoemde 'Dames OLS' is komen te vervallen.

Het voorbestemde toeval wilde dat het damesdrietal van schutterij St.-Amandus uit Opglabbeek in 2002 'De Ut' won en dat het herenzestal in 2003 'D'n Um' mee naar huis bracht - dé gelegenheid om beide schuttersfeesten te integreren, zou ze zeggen.

Toch organiseerde 'Opglabbeek' beide OLS'en afzonderlijk. Het damesdrietal van St.-Lambertus uit Molenbeersel won

△ De Um in levende lijve tijdens het OLS Foto: Ria Dieteren

'De Ut'; het herenzestal van St.-Joris uit Wessem 'D'n Um'.

Werd 'D'n Um' op het OLS in Kessenich (2003) gepersonificeerd in een carnavalsfiguur die tijdens de openingsceremonie volstond met stil spel, in Opglabbeek kreeg hij zowaar het woord. Met grote blijdschap gaf hij kennis van de geboorte van 'D'n UK' - een geslaagd product van echtelijk geknutsel tussen 'D'n Um' en 'De Ut'.

Waar gaat dat heen? Het wordt de hoogste tijd dat de Algemene Vergadering van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie aan deze excessen een halt toeroept, wil het OLS niet ontaarden in een zomercarnaval.

✉ Jan van Lieshout

Koningschieten Schutterij St.-Oda

Op zondag 4 april jl. werd bij het clubgebouw van schutterij St.-Oda Boshoven het koningschieten gehouden.

Het is ieder jaar weer een hele strijd wie de vogel omlaag zal halen en zich koning van de schutterij mag noemen. Dit jaar viel de eer te beurt aan Wiel van Leuken; toen hij het 74e schot loste, viel de vogel omlaag. Wiel van Leuken neemt al 42 jaar deel aan het koningschieten en zijn voorgangers lukte het geregeld de vogel af te schieten maar hemzelf tot dit jaar nog nooit. Wiel is dus nu koning en Sjaan zal tijdens bondsfeesten en het OLS aan zijn zijde lopen als koningin.

▷ Koningspaar Van Leuken, St.-Oda Boshoven

Schutterij Prins Hendrik Sint Odiliënberg 100 jaar

✉ Luc Wolters

In het eerste week-end van oktober viert de schutterij van Sint Odiliënberg haar 100-jarig bestaan. Deze vereniging, Prins Hendrik genaamd, is ontstaan in 1904, toen zij voor het eerst vermeld werd bij gelegenheid van de begrafenis van een geestelijke. In de volgende uitgave van het Limburgs Schutterijdschrift zullen we uitgebreid aandacht besteden aan glorieuze feiten en moeizame jaren binnen de verenigingshistorie van deze eeuweling. Thans willen we ter introductie op het 100-jarig jubileumfeest het programma van de festiviteiten van 1 tot 3 oktober in Sint Odiliënberg vermelden, maar eerst geven we het woord aan beschermheer Cor van der Werf van deze schutterij, die in het kort toelicht waarom Prins Hendrik voor hem zo'n bijzondere vereniging is, die hij graag ondersteunt.

△ Op één van de gewonnen prijsmedailles van Prins Hendrik Sint Odiliënberg prijkt de beeltenis van Prins Hendrik zelf. 1e prijs exercitie, Haelen 1911.

Beschermheer Cor van der Werf aan het woord

Sinds 25 jaren is het voor mij een groot genoegen om als beschermheer bij schutterij Prins Hendrik te hebben mogen functioneren. Ik kan mij best voorstellen dat u zich

afvraagt: "Wat doet nu zo'n beschermheer eigenlijk? Is die er alleen maar voor de financiën?" Gelukkig is dat bij Prins Hendrik niet het geval. Als beschermheer leef ik mee met het wel en wee van de vereniging en probeer het bestuur met raad en daad op de achter-